

Ruucasi ooja istumaasi ivuaadana Suusi Cristo aimaraitai oidi daama

¹ Giñaduñi Teoopilo amo istumaasi gaoojidi aanλ. Mui oodami caooja isducatai apadui aatama garsaagida. ² Agai ooja ismaacada aagidi aa ismaacada arnlijadami. Agai nidi isducatai apadui tucamara abiaadara, dai agai vaa argamamaatultuadiamicatadai Diuusi ñioquida. ³ Aanλ apλ caga giñtaatacai gatacakai isducatai apadui tucamidara abiaadara, dai cagadu lidi aanλ isgaoojidagi vasi gomaasi, ⁴ pai caga maataca aapi ismaacada arvaavoi dai sai maisiu vasi masmaacada gaagidiña arvaavoi.

⁵ Aidasi da eroodasi argaa taaandamicatadai Judeara, vai ami oidacatadai amo paali Zacaría taagiducami, daida araduñdcatadai aviaasicaru. Daida loonigada Zacaría Elisabeeta taagidu, dai vagoocatai raaduñda apali Aarónicaru. ⁶ Dai vagoocatai alia caa tuutuiga Diuusi vui, dai caga agidiña daida ivuaadana istumaasi Diuusi iplidi, dai poducau tomali amaadutai maigapira vuupaiña tomali amo istumaasicada. ⁷ Damos maimamaracatadai agai, Elisabeeta maitistutuiditadai ismaamatadagi cascada. Casi roocodamicatadai agai daida acalli casi arcaliamicatadai.

8 Dai amo imidagai aacatadai Zacaría amadu aaduñda isiduñiagi gnaa duiñdaga gaa quiuupaigadara judidíu. Diuusi pipiooñigada gai. 9 Dai tacaui daitu amo tumiñsi agi poduucai gaviidacatadai apapaali dai nida agai soora vaacana gaa quiuupaigadara judidíu siaaco siaa duutudai Diuusi dai maidaana acuubimidali. Taida Zacaría aayi isvaquiagi gaa quiuupiarai dai midagi acuubimidali. 10 Dai aidasi mamaiditadai Zacaría acuubimidali vascatai gaa quidigaiñdara guucacatai gamamada. 11 Tai todian duucai ta Zacaría amo Diuusi taañicaruda vai bo caacatadai sallisia padara siaaco gamamaidi cuubimidali. 12 Dai aidasi Zacaría ta Diuusi taañicaruda maita isducatai gduñiagi dai alia duaadimu. 13 Damos Diuusi taañicaruda itadai:

—Zacaría, maitiduaadicuda caca Diuusi ismaacada taanai aapi daanaitai cascada gaoñiga maraata agai amo ali gali varei Vuaana taitai ganmara. 14 Dai baiganliadamu aapima dai muidutai ara diviacai ali oodami, 15 Diuusi taanadami duucai nijada agai agai cascada. Dai agai gia maitayada agai uvasi varagada tomali ama maasi ismaacada navamudaga dai maiquiaa vuusaicai agai aidabiarai Diuusi Ibada amadu daacamu. 16 Dai agai vaa agida agai judidíu sai caga vaavoitudaiña Diuusi aran duucai aqui aaduñdardu dai muidutai ama duucai gantagitomou dai camaisoimaasi ivuaadamu dai vaavoitudamu Diuusi. 17 Dai agai ismaacada rVuaanaca agai araga imimu agai isaanadami dai Diuusi Ibada amadu daacamu sipoduucai viaacamu agai guvucadagai

apan duucai aDiuusi ñiooquituldiadamigada Eliasicaru dai aagidamu agai vasi oodami dladai sai apamu oigadaiña ganmaamara dai agai ismaacada soimaasi ivueeyi sai ama duucai gantagitona Diuusi vuitapi apan duucai aa ismaacada vaavoitudai Diuusi. Dai poduucai cabai ganducamu aoodami iibada siascada diviagi aanaanami Cristo —astadai aDiuusi taañicaruda Zacarí.

¹⁸ Amaasi Zacarí cacai aDiuusi taañicaruda daidai itadai:

—Isducatai maana aan siarvaavoi ismaacada giñaagidi aapi casi arcadaliocoidada aatma vagoocatai di —astadai Zacarí.

¹⁹ Taidai aDiuusi taañicaruda aa noragi daidai itadai:

—Aan anarGavriel daidai arootosada Diuusi. Agai giñootoi ansaidai gaaagidana goñiooqui ismaacada casi gaaagidi aan. ²⁰ Damos maivaavoitu aapi ismaacada gaaagidi aan cascada muudutumu aapi dai maiñiooquimu asta siascada divia gamara. Idi gia povaduña agai ismaacada gaaagidi aan siascada Diuusi ipliadagi —astadai Gabriel.

²¹ Vaidai aoodami quiidigamadara guucacatai nanara Zacarí dai maitatagaitadai isganldagi maiootoma vuusaicai Zacarí agaa quiupaigadaiñidara judidí. ²² Aidasi vuusai Zacarí maitistui isñiooquiadagi aoodami ismaacada quiidigana guucacatadai. Dai poduucai mai agai istaa agai amo istumaasi agaa quiupaigadara judidí dai cascada muudutu. Dai señaada ñiooquidi.

²³ Aidasi caaitu ΔZacaría siΛΛqui tasai gaaata duñia agaitadai ΔgΛΛ quiuupiΔrΔ, nora gΛquiiyamu. ²⁴ Dai bo chiΛΛqui tasaicΔΔ tΛΛ Elisabeeta Δmo ali siΛΛñi. Dai taama masaadai maivuusai Δgai gΛquiiyaiñΔrΔ. Dai poduucai gΔgito Δgai: ²⁵ “Δgi poduucai giñduñi Diuusi dai sivi maraatamu aanΔ sicamaitiñcΔΔdamu oodami”, asΛΛlidi Elisabeeta.

²⁶ Dai bo naadami masaadaicΔΔ Diuusi ootoi ΔGavriel Nasareetamu Galilea dΔvΛΔriΔrΔ, ²⁷ sai aagidana Δmo ñiooqui Δmo ali taji María tΛΛgiducami. NasareetarΔ oidacatadai Δmo cΛΛi Osee tΛΛgiducami dai Δgai ΔrcajiudadΔ Davicarū. Casi ΔrgΔncuucunacamicatadai Δgai dΔmos maiquiaa Δmapai oidacatadai. ²⁸ Aidasi aayi ΔGavriel mΛΛca siaaco daacatadai María itΔtdai:

—Baiga, Diuusi cΛΛgacΔrΔ gΔnΔidi dai vΛΔscarΔ gΛΛmadu daja, Diuusi vaamioma cΛΛgacΔrΔ gΔnΔidi aapi istomasmaascΔΔ ooqui —astΔtdai ΔGavriel.

²⁹ Aidasi tΛΛ María ΔGavriel dai caí istumaasi aagidi Δgai maitΛΔ isducatai gΔgituagi. “Tuisi povai iñtΔtdai goovai sai Diuusi cΛΛgacΔrΔ giñnΔidi”, asΛΛlidi ΔMaría.

³⁰ Tai amaasi itΔtdai Δgai:

—María maitduaadicuda, Diuusi cΛΛgacΔrΔ gΔnΔidi. ³¹ Aapi María maraatamu Δmo ali gΛΛi dai Suusi tΛΛtΔmu aapi. ³² Dai siaa duutuadamu muidutai ΔSuusi. Dai pocaitiadamu gooviava ΔrDiuusi maradΔ Δvaamioma gΛΛ baitΔcΔaacami. Dai Diuusi maaquimu ΔSuusi sΛΛlicamigadΔ gΔaduñi Davicarū. ³³ Dai vΛΔscarΔ tΔaanΔdamu Δgai Δjudidíu. Dai tomali Δmo imidagai

maiugitimu agai sállicamigada —astatadai Gavriel.

³⁴Tai amaasi aMaría taccacai aGavriel:

—¿Ducatai aPaduñia agai goovai ismaacada giñaagidi aapi? Maiquiaa arvannacami aan aalli di —astatadai María.

³⁵Tai aa noragi Gavriel daida itadai:

—Tavaañimu Diuusi Ibada dai gamadu daacamu. Agai sállicada viaa guvucadagai. Cascada siascada vuusiagi ali gáli ismaacada Suusi tagiduca agai, pocaitadamu oodami: “Gooviava arDiuusi marad ismaacada tomali amo imidagai maisoimaasi ivueyi”. ³⁶Dañi gaduñi Elisabeeta maraata agai amo ali gali casi arooquimudadacatai ismaacada pocaidacatadai sai maitistutuiditadai ismaamatagi vai sivi caviaa naadami masaadai ista amo ali siñi. ³⁷Diuusi ivueyi lagi istumaasi iduñia liada —astatadai Gavriel.

³⁸Taida María itadai:

—Aan iduñimu lagi istumaasi giñaagidagi Diuusi. Vai Diuusi iduuna anacada pastumaasi giñaagidi —astatadai María.

Bodara daivunu ii Gabriel.

³⁹Dai bo chiñqui tasaicada cavami ii María gaamu ucoidigamu amo ali quiyamu Judea davnariara. ⁴⁰Dai Zacarí quidiara vaa dai viaatuli Elisabeeta. ⁴¹Aidasi María viaatuli Elisabeeta maata taata aElisabeeta isoiñi marad araana. Dai aid Diuusi Ibada divia dai gamadu daaca agai.

⁴²Amaasi gagara ñioo Elisabeeta dai potadai:

—Diuusi vaamioma cagacara ganidi aapi istomasascada ooqui. Dai cagacara nidi

Diuusi gΛmara ΛpΛ. ⁴³ NoorΛ aanΛ sidiviakai giñdiviji cΛlgacΛrΛ giñvuviaadamiga dΛdΛ.

⁴⁴ Mosiñviaatuli aapi antai otoma maatΛ taata aanΛ isoiñi giñmara giñΛraana baigΛΛdakai. ⁴⁵ AliΛ baigΛΛlidi aapi vaavoitudakai siΛpΛduñia agai Λgai ismaacΛdΛ glaagidi Diuusi tΛaañicarudΛ —astΛdai Elisabeeta.

⁴⁶ Amaasi icaiti María:

AliΛ sias duutudai aanΛ Diuusi.

⁴⁷ Dai aliΛ baigiñΛlidi aanΛ DiuusicΛdΛ ismaacΛdΛ cΛlgacΛrΛ giñvusasdi.

⁴⁸ AanΛ Λrsoitigami vai Diuusi vΛascΛrΛ cΛlgacΛrΛ giñnΛidi.

Dai sivi abiaadΛrΛ baitΛacoga vΛasi Λoodami aduucai giñiimΛdamu “IsmaacΛdΛ Diuusi cΛlgacΛrΛ nΛidi”.

⁴⁹ Λgai ismaacΛdΛ sΛlicΛdΛ viaa guvucadagai idui mui naana maasi gΛgΛrducami aanΛ giñvΛΛtarΛ.

SΛlicΛdΛ tomali Λmo imidagai maisoimaasi ivueeyi Λgai.

⁵⁰ Diuusi vΛascΛrΛ soigΛΛlidi vΛascataicΛdΛ ismaacΛdΛ sias duutudai Λgai.

⁵¹ Mui naana maasi gΛgΛrducami ivueeyi Diuusi gΛgΛgitoidacΛdΛ.

Diuusi aliΛ sias Λratudai Λgai ismaacΛdΛ gΛgΛrducΛdΛ gΛnΛlidi.

⁵² Diuusi camaitipΛli siΛrtΛΛaanΛdamicagi Λgai ismaacΛdΛ vaamioma gatΛaanΛi, dai cascΛdΛ maa ΛsΛlicamigadΛ Λsoituutuigami.

⁵³ Dai Λsoituutuigami ismaacΛdΛ biuugicoñicatadai Diuusi maa mui naana maasi istuucΛdΛ tataasconΛca Λgai.

Daid_Δ Δrircu soituutuigami_ΔΔ_Δ viaa.

⁵⁴ Diuusi c_{ΔΔ}ga nuucada Δjudidíu Δgai Δrpipiooñigada dai Diuusi ali_Δ soig_{ΔΔ}lidi Δgaic_{ΔΔ}Δ_Δ casc_{ΔΔ}Δ.

⁵⁵ V_{ΔΔ}si gomaasi idui Δgai poduucai bai duí Δgai Avraañicaru dai Δaaduñ_Δ Δ_{ΔΔ}madu casc_{ΔΔ}Δ. Dai goñiooqui ismaac_{ΔΔ}Δ_Δ bai duí Δgai Δrtomastuigaco v_{ΔΔ}tar_Δ.

Asc_Δiti María.

⁵⁶ Daid_Δ María vaica masaadai daja Zacaría qui-idi_ΔΔ_Δ daida Δpamu nora g_Δquiiyamu.

⁵⁷ Dai caaayi istuigaco maraata agai Elisabeeta dai marai Δmo ali g_{ΔΔ}li. ⁵⁸ Aid_Δsi marai Δgai Δaaduñ_ΔΔ_Δ ismaac_{ΔΔ}Δ_Δ miaanioma oidacatadai iji dai m_{ΔΔ} dadiji dai n_{ΔΔ}Δ_Δlidi dai poduucai camai_Δ Δgai isDiuusi s_{ΔΔ}lic_{ΔΔ}Δ_Δ c_{ΔΔ}ga tuiga Elisabeeta vuí. Dai baig_Δn_{ΔΔ}li v_{ΔΔ}scatai. ⁵⁹ Dai bo mamacova tasaic_{ΔΔ}Δ_Δ Δpamu iji Δgai dai m_{ΔΔ} iquit_Δ tuucugada Δali g_{ΔΔ}li dai Δaaduñ_ΔΔ_Δ Zacaría t_{ΔΔ}t_Δaa agaitadai pot_{ΔΔ}gidu Δoogada casc_{ΔΔ}Δ. ⁶⁰ Taid_Δ Δd_{ΔΔ}Δ_Δ it_Δt_Δdai:

—Cho, Vuaana t_{ΔΔ}t_Δamu aat_Δm_Δ —ast_Δt_Δdai.

⁶¹ Taid_Δ it_Δt_Δdai Δaaduñ_ΔΔ:

—Tomali Δmoco g_Δaaduñi maipot_{ΔΔ}gidu di —ast_Δt_Δdai.

⁶² Daid_Δ Δaaduñ_ΔΔ seeñamagi Zacaría maat_Δca Δlidityai ist_{ΔΔ}giduca agai Δgai. ⁶³ Taid_Δ ΔZacaría seeñac_{ΔΔ}Δ_Δ tai g_Δaaduñi Δmo istumaasi istuuc_{ΔΔ}Δ_Δ oojagi dai poduucai ooja: “Vuaana t_{ΔΔ}giducamu goovai”, asduucai ooja Δgai. Tai camait_{ΔΔ} Δaaduñ_ΔΔ isducatai g_Δnt_Δt_Δg_Δituagi t_{ΔΔ}gacai ismaac_{ΔΔ}Δ_Δ ooja ΔZacaría. ⁶⁴ Aid_Δsi quiaa n_{ΔΔ}Δ_Δlidi

Λaaduñda ismaacada oja ΛZacaría taida ΛZacaría
 Λpamu ñioo dai sállicada caga siaa duutuli Diuusi.

⁶⁵ Taida Λaaduñda sállicada duduaadimu Λpamu
 ñioocacai ΛZacaría, vai vΛasi ucoidigana Judeera
 vΛasi aipacoga ganaagidi Aoodami isducatai
 Λpadi ami Judeera. ⁶⁶ VΛasi ismaacada caí
 isducatai Λpadi naana maasi gantatagitoi dai
 aipaco gantacacai daida icaiti:

—¿Sioor maata istumaasicamu goovai?
 Sállicada Diuusi cagacera naidi goovai —ascaiti
 Aoodami.

⁶⁷ Dai Diuusi Ibada divia dai Amadu daja
 Zacaría Avuaana oogada. Aida ΛZacaría aagidi
 Agaa oodami istadai Diuusi Ibada ΛZacaría dai
 potadai:

⁶⁸ Diuusi cadivia garAmadu dai casi cagacera
 garvuvaitu cascada alia siaa duutudai ana
 Diuusi.

Aatma arjudidú Diuusi maamarada cascada.

⁶⁹ Diuusi garootosi amo cagacera
 garvuviaadamiga ismaacada sállicada viaa
 guvucadagai.

Dai Agai arcajiudad Davicarua ismaacada caga
 Agiditadai Diuusi.

⁷⁰ Poduucai Aquí utu oidigara idui Diuusi gaatagi
 gañiooquituldiadamiga Amadu.

⁷¹ Tai Agai aagidi garaadunicarua iscagacera
 garvuvaida agai Diuusi.

Dai maidagito agai issoigaruvaada agai
 garsasaayu dai vΛasi ismaacada
 maitroigadai.

72 Dai sai Diuusi soig^Λliada agaitadai
g^Λraaduñicaruc^ΛΔ.

Dai sai maiugu t^Λgitoca agai Diuusi g^Λaatagi is-
maac^ΛΔ idui tucam^ΛΓ^Λ.

73 Goovai ^Λrgoaatagi c^Λg^Λg^Λduc^ΛΔ ismaac^ΛΔ
aagidi Diuusi g^Λraduñi Avraañicaru dai
pocaiti sai s^Λalic^ΛΔ ^Λrvaavoi.

74 Dai sai Diuusi g^Λrsoiña agai sai maisoimaasi
g^Λrtaatamituldiña g^Λrsasaayu.

Dai t^Λsai s^Λiaa duutudaiña aat^Λm^Λ Diuusi maidud-
uaadicuitai.

75 Dai c^ΛΛ v^Λuaadai Diuusi vui.

Dai c^ΛΛga ^Λg^Λiditai aat^Λm^Λ Diuusi si^Λsi uucami
oidacagi aat^Λm^Λ amaasi uucami.

76 Dai aapi giñmara poduucai g^Λiim^Λdamu
oodami Diuusi ^Λbait^Λc^Λaacami
ñiooquituldiadamig^Λ.

Aapi bait^Λqui imia agai ^Λt^Λaan^Λdami dai m^ΛΛ
aagida agai oodami sai bai g^Λnduucana
dai si^Λascad^Λ m^ΛΛ diviagi ^Λt^Λaan^Λdami sai
c^Λg^Λgac^ΛΓ^Λ miaad^Λgidana.

77 Dai maat^Λtulda agai aapi oodami sai Diuusi ^Λgai
dai c^Λg^Λgac^ΛΓ^Λ g^Λrvuvaidi.

Dai g^Λroig^Λldi v^Λsi g^Λrsoimaascamiga.

78 Diuusi g^Λrooga s^Λalic^ΛΔ g^Λroig^Λdai dai
soig^Λlidi aat^Λm^Λc^ΛΔ casc^ΛΔ g^Λrootosi
g^Λmara t^Λvaagiaiñ^ΛΓ^Λ.

79 Sai g^Λraagidana isducatai Diuusi soic^Λi oodami
sai c^ΛΛga g^Λnt^Λt^Λgitocana t^Λsai vaavoituda-
cai maiiim^Λna Diaavora ^Λmadu.

Casc^ΛΔ povueeyi Diuusi t^Λsai ^Λmadu ajioopaiña.
Asc^Λitai Zacaría.

⁸⁰ Dai g_{ΛΛ}limi _Λali g_{ΛΛ}li dai v_{ΛΛ}s tasai vaamioma b_{ΛΛ}jimi g_Λt_Λgitoidaga. Dai aid_Λsi cag_{ΛΛ} _Λgai oidigana oidatu asta aid_Λsi g_Λagacai aagidi _Λgai Diuusi ñiooquid_Λ _Λjudidíu. Dai m_{ΛΛ} diviacai aagidi _Λgai ismaac_Λd_Λ aagidi Diuusi isaagida _Λgai.

2

¹ Aid_Λsi vuusai Vuaana aid_Λ Augusto _Λrg_{ΛΛ} bait_Λc_Λaacamicatadai Room_Λr_Λ. Dai _Λgai t_Λjai g_Λson_Λr_Λ guucacamiga sai _Λcaldana _Λoodami dai oojana ist_ΛΛt_Λgidu. ² Aid_Λ _Λrtucamid_Λr_Λcatadai m_Λsi_Λcald_Λ _Λgai v_{ΛΛ}si _Λoodami oidi daama oidacami. Aid_Λm_Λsi _Λcali _Λoodami aid_Λ _ΛSireñio _Λrcajicatadai Siriana. ³ M_Λtai t_Λjai _Λoodami sai iim_Λna siaaco vuvaaja m_Λsai _Λcaldana. ⁴ Casc_Λd_Λ ii _ΛOsee Nasareetaiñ_Δr_Λ Galilea d_Λv_ΛΛriaiñ_Δr_Λ Beleenamu Judeea d_Λv_ΛΛri_Λr_Λ. Davicar_Λ _ΛrBeleen_Λr_Λ vuusaicami dai _ΛOsee _Λrcajitudad_Λ Davicar_Λ casc_Λd_Λ ii _Λgai Beleenamu m_Λsai _Λcaldana. ⁵ Dai _ΛOsee vaidacai Marí_Λ Beleenamu. Casi _Λrg_Λncuucunacamicatadai _Λgai d_Λmos maiquiaa _Λmapai oidacatadai. Dai Marí_Λ cayoga dueeyitadai. ⁶⁻⁷ Aid_Λsi aayi _Λgai Beleen_Λr_Λ camaitiipucatadai siaaco g_Λnuuliña _Λgai casc_Λd_Λ caapayu quidi_Λr_Λ g_Λnuuli _Λgai. Dai aid_Λsi quiaa m_{ΛΛ}ca daraajatadai _Λgai, tai caaayi istuigaco duaadia agaitadai Marí_Λ dai dueeyi. _Λgai _Λrtuucamid_Λr_Λ marad_Λcatadai tai biisa dai ami siaaco gacuaadana caapayu ami vooda.

⁸ Dai Beleena maigovai oidigana ajioopaitadai pastutuuru dai nuucadacatadai g_Λnsosoiga

cañiiru tucarΛ. ⁹ Tai todian duucai gΛmaasitu Λmo Diuusi tΛaañicarudΛ Λpastutuuru vuitapi. Tai Diuusi gΛguvucadacΛdΛ cuudan duí ami siaaco daraajatadai Λgai tai duduaadimu Λpastutuuru. ¹⁰ Tai potΛtΛdai ΛDiuusi tΛaañicarudΛ:

—MaitavΛr duduaadicuda aapimΛ. AanΛ angΛnbΛidati cΛΛga ñiiooqui dai idi ñiiooquicΛdΛ aliΛ baigΛnΛliadamu aapimΛ dai vΛΛsi Λoidacami oidi daama. ¹¹ ΛΛquiapo moquiiyΛrΛ siaaco oidacatadai DavicarΛ ΛΛquioma movuusai Λmo cΛΛgacΛrΛ gΛnvuviaadamiga. Λgai argΛntΛaanΛdamiga Cristo. ΛCristo icaidaga Λmo gΛΛ tΛaanΛdami ismaacΛdΛ Λcovai vuusaitu Diuusi sai cΛΛgacΛrΛ gavuvaidiña. ¹² Mo siaaco gacuaadana Λcaapayu mo caatΛcamu Λali gΛΛli biisapicami sitΛΛgimu aapimΛ dai poduucai maatΛmu aapimΛ sai ismaacΛdΛ gΛnaagidi aanΛ sΛΛlicΛdΛ Λrvaavoi —astΛtΛdai ΛDiuusi tΛaañicarudΛ.

¹³ Mosai cuugaida ñiioo Λgai tai mui vaamioma gΛnmaasitu Diuusi tΛtΛaañicarudΛ daidΛ itΛtΛdai Λgai Λpastutuuru:

¹⁴ MΛΛ tΛvaagiΛrΛ vΛΛsi Diuusi tΛtΛaañicarudΛ cΛΛga ñiioocai Diuusi vui.

Dai sivi tami oidigi daama Diuusi cΛΛgacΛrΛ nΛidi oodami.

CascΛdΛ sivi gia cacΛΛga gΛniibΛstacan taadacamu gooidacami.

Ascaiti ΛDiuusi tΛtΛaañicarudΛ.

¹⁵ Aidasi iji Λgai abiaadΛrΛ tΛvaagiamu vaidΛ Λpastutuuru aipaco gΛnaagidi daidΛ icaiti:

—TiimΛda gaamu moocoro Beleenamu dai nΛida istumaasi asducatai ρΛdui goovai ismaacΛΔ gΛraagidi Diuusi—ascaiti ρpastutuuru.

16 Dai otoma iji dai cavami iji dai mΛΛca tΛΛ Λgai ΔMaría dai ΔOsee dai Λali siΛΛñi mo caatΛcatadai siaaco gacuaadana Λcaapayu. 17 MostΛΛgacai ρpastutuuru Λgai otoma aagidi ΔMaría Δmadu ΔOsee iscaiti ΔDiuusi tΛtΛaañicarudΛ aagaitai Λali siΛΛñi. 18 Dai vΛΛscatai ismaacΛΔ caí ismaacΛΔ aagai ρpastutuuru camaitΛΛ isducatai gΛntΛtΛgituagi. 19 Dai ΔMaría maiugu tΛgitocana istumaasi ρΛdui. 20 AidΛsi caρpamu aa suuli ρpastutuuru voyiamu iimΛitai siaa duutudaimi Λgai Diuusi dai cΛΛga aatagi aatagaimi Λgai Diuusi vΛΛtarΛ vΛΛsicΛΔ ismaacΛΔ tΛΛ Λgai dai caΛ. VΛΛsi povΛdui isducatai aagidi ΔDiuusi tΛtΛaañicarudΛ cascΛΔ.

21 MΛtai bo mamacova tasaicΛΔ iquitΛ tuucugadΛ Λali siΛΛñi dai Suusi tΛΛtΛi. Maiquiaa nonoacatai María abiaadΛrΛ aagidi Diuusi tΛaañicarudΛ sai Suusi tΛΛtΛna cascΛΔ Suusi tΛΛtΛ Λgai.

22 Dai aidΛsi casi idui Λgai vΛΛsi isducatai aagai Moseesacaru sΛΛlicamigadΛrΛ saidΛ ivuaadana vΛΛsi Λooqui siΛΛscadΛ maamatadagi amaasi bΛΛcai Λgai Λali gΛΛi Jerusaleenamu. Dai ami ΛgΛΛ quiuupaigadΛrΛ judidíu itΛtΛdai Λgai Diuusi:

—AatΛmΛ ipΛlidi sai gΛrmarΛ vΛΛscarΛ gΛΛΛgidiña—astΛtΛdai.

23 Poduucai oojis Diuusi ñiioquidΛrΛ sai vΛΛsi judidíu maamaradΛ tucamidΛrΛ isarcΛcΛΛlicagi sai viaacatadai isivuaadagi Diuusi aa duiñdadΛ.

24 Iji Λgai dai dasda agai Diuusi gooca voutu dai

gooça tutuugu poduucai isduucai oojisi Diuusi ñiooquidΛΓΛ.

²⁵ Mo JerusaleenΛΓΛ oidacatadai Λmo cΛΛli Simuñi tΛΛgiducami. Dai cΛΛga ΛΛgidiña Diuusi dai siaa duutudai. Dai Λgai ΛΓΛmoco ΛΠΡΛ ismaacΛΔΛ nΛnΛracatadai isdiviagi Λmaadutai dai soiñagi Λjudidíu vai Λgai ΛΛgi gataaanΛdagi gΛndΛvΛΛragΛΓΛ. Dai Diuusi IbΛadΛ ΛΛmadu daacatadai Simuñi. ²⁶ Dai caagiditadai Diuusi IbΛadΛ Simuñi sai maiquiaa muucucai Λgai tΛΛgia agaitadai ΛCristo ismaacΛΔΛ ootosa agai Diuusi. ²⁷ Dai Diuusi IbΛadΛ ootoi Simuñi ΛgΛΛ quiuupaigadΛamu judidíu. Tai aidΛ ami dada Osee ΛΛmadu María dai bΛΛcati Λali gΛΛli daidΛ iduñia agai isducatai viituli Moseesacaru. ²⁸ Tai ΛSimuñi bΛi Λali siΛΛñi dai siaa duutuli Diuusi dai potΛtΛdai Λgai Diuusi:

²⁹ TΛaanΛdami, aanΛ ivueeyi vΛΛsi istumaasi giñaagidi aapi. Sivi gia cacΛΛga baigiñΛliaracΛΔΛ muuquimu aanΛ. Casi iñtΛΛgi aapi ismaacΛΔΛ giñaagidi cascΛΔΛ.

³⁰ CatΛΛ aanΛ idi cΛΛgacΛΓΛ vuviaadami
³¹ IsmaacΛΔΛ ootosi aapi vΛΛsi oidi daama oidacami.

³² Idi maatΛtuldamu Λgai ismaacΛΔΛ maitΛrjudidíu gΛñiooqui. Dai idi cΛΛga ñioocadamu gΛmaamara judidíu vΛΛtarΛ.

AstΛtΛdai Simuñi.

³³ DaidΛ ΛdΛΛdΛdΛ Suusi maitΛΛ isducatai gΛntΛtΛgituagi caΛcai istumaasi aagai Simuñi aagaitai ΛmaradΛ. ³⁴ TaidΛ ΛSimuñi itΛtΛdai:

—Vai Diuusi cΛΛgacΛΓΛ gΛnnΛidiña —astΛtΛdai.

Dai gooquiΛrΛ itΛtΛdai Λgai ΛMaría ΛΛgi:

—Si^Λscad^Λ g^Λliagi idi ali si^Λñi ismaac^Λd^Λ ootoi Diuusi muidutai judidíu c^Λgac^Λr^Λ vuvaquimu idic^Λd^Λ dai aa mui maic^Λgac^Λr^Λ vuvaquimu dai muidutai vui ñioocadamu. ³⁵ Dai poduucai g^Λmaat^Λmu isducatai g^Λnt^Λt^Λgitoi ^Λoodami. Dai aapi s^Λlic^Λd^Λ g^Λaimu soi^Λliaragai —ast^Λt^Λdai Simuñi ^ΛMaría.

³⁶ Ami Jerusaleen^Λr^Λ oidacatadai ^Λmo oocodami Aana t^Λg^Λiducami. ^Λgai ^ΛrPanuelicaru maracatadai daid^Λ ^Λrcajiudad^Λ Asielicaru. Dai ^Λgai ^ΛrDiuusi ñiooquituldiadamigacatadai. Aid^Λsid^Λ ^ΛrT^Λjicatadai cunai ^Λgai ^Λmo c^Λli. Dai bo cuvaracami uumigic^Λd^Λ viuudutu. ³⁷ Dai aid^Λ camaaco coobai dan maacova uumigi viaacatadai. Dai v^Λas tasai maitacuaadatai aim^Λraíña ^Λgai ^Λg^Λ quiuupaigad^Λamu ^Λjudidíu dai daan^Λíña Diuusi sai soic^Λíña dai siaa duutudaiña Diuusi. ³⁸ Aid^Λsi quíaa ami ^Λg^Λ quiuupaigad^Λr^Λ judidíu guucacatadai Suusi d^Λad^Λd^Λ ^Λmadu Simuñi tai ami divia ^ΛAana dai ^Λp^Λga siaa duutuli Diuusi dai gooqui^Λr^Λ ii dai m^Λ aagidi v^Λasi ^ΛJerusaleen^Λr^Λ oidacami ismaac^Λd^Λ n^Λn^Λracatadai isDiuusi c^Λgac^Λr^Λ vuvaidagi aagaitai ^ΛSuusi.

³⁹ Aid^Λsi canaato Osee ^Λmadu María v^Λasi ismaac^Λd^Λ aagai Diuusi ñiooquid^Λr^Λ canoonora Nasareetamu Galilea d^Λv^Λari^Λr^Λ. ⁴⁰ Vaid^Λ ^Λali g^Λli g^Λlimi dai c^Λga b^Λjimi g^Λt^Λgitoidaga dai Diuusi c^Λgac^Λr^Λ n^Λidi.

⁴¹ V^Λasi uumigi mosaajíña ^Λg^Λ siaa duudagad^Λ judidíu vai ajioopaiña d^Λad^Λd^Λ

42 Dai amo imidagai caviaacatadai ASuusi baivustaama dan gooca uumigi aidasi aayi istuigaco ajioopaiña agai Jerusaleenamu. 43 Dai cadaivunucai agaa siaa duudagai tai cavaaasi noonora aoodami tai ASuusi anaasi Jerusaleenara vii. Daidaa adaaadada maimaatacatadai ismomaa ca vii ASuusi. 44 Povaaaliditadai adaaadada sida ASuusi aoodami saagida imatadai dai amo tasai iji. Dai gaa agai ASuusi aoodami saagida dai tacaaimi gaaaduñi dai aa oodami ismaacada maatacatadai agai, 45 dai maitaa. Dai apamu aa suuli Jerusaleenamu dai gaaga agai.

46 Vaica tasai gaa daida taa vai agaa quiuupaigadara ajudiduu daacatadai Suusi amadu ismaacada gamamaatatuldi Diuusi ñiooquida. Dai caaga gatagito caa dai tacaai aapa. 47 Dai vaascatai ismaacada caa ismaacada aagai ASuusi camitaa isducatai gantatagituagi. Dai povaaalidi ducatai mosaa caagadu goovai mooda dai mosaa caaga gaaa nonoragidi mastumaasi tacaai, asaaalidi. 48 Aidasi adaaadada taa ASuusi poduucai gantatagitoi: “¿Ducatai tanai daja goovai?” asduucai gantatagitoi. Daidaa adaaada itatadai:

—¿Giñmara tuipasi povarduñi? Gaooca amadu aanaa alia duduadimucataidai gagaagaitai —astatadai María.

49 Taidaa ASuusi itatadai:

—¿Tuimaa sida giñgaagai? ¿Maitamaamaataa aapimaa isviaa aanaa isiduñiagi istumaasi giñtajai giñooca? —astatadai.

⁵⁰ TaidΛ adΛΛdΛdΛ maimaatΛ caí istumaasi aagidi ΛSuusi maimaatΛcatadai Λgai isDiuusi gΛooga aagai Λgai.

⁵¹ Taida oí ΛSuusi gΛdΛΛdΛ gaamu Nasareetamu dai apiamoΛΛsi cΛΛga ΛΛgidi gΛdΛΛdΛ. DaidΛ adΛΛdΛ maiugu tΛgitocana vΛΛsi isducatai apΛvueeyi dai istumaasi aagaiña ΛSuusi. ⁵² DaidΛ ΛSuusi gΛΛlimi dai vaamioma bΛΛjimi gΛtΛgitoidaga dai Diuusi cΛΛgacΛrΛ nΛidi ΛSuusi daidΛ Λoodami Λcaa cΛΛgacΛrΛ nΛidi ΛpΛ.

3

¹ Aidasi ΛTiverio Sesara ΛrΛgΛΛ baitΛcΛaacamicatadai RoomΛrΛ. Cabaivustaama dan taama uumigi daacatadai Λgai, vaidΛ Ponsio Pilaato Λrcaigicatadai JudeeΛrΛ, vaidΛ Eroodasi Λrcaigicatadai GalileeΛrΛ, vaidΛ ΛPilli Eroodasi suculidΛ Λrcaigicatadai ItureeΛrΛ ΛΛmadu TraconiitΛrΛ, vaidΛ Lisaanias Λrcaigicatadai AviliñiΛrΛ, ² vaidΛ Aanasi ΛΛmadu Caifasi ΛrbaitΛguucacamigadΛcatadai Λpapaali. Dai aidΛ ΛVuaana Zacaríá maradΛ oidigana oidacatadai taidΛ Diuusi ootosi Λmo ñiooqui. ³ DaidΛ ΛVuaana muiyapΛrΛ aimΛraiña Λaqui Jordán ugidiana, dai aagidiña Λoodami sai Λma duucai gΛntΛtΛgitona dai camaisoimaasi ivuaadana sai Diuusi oigΛldana vΛΛsi soimaascamigadΛ dai sai gΛnvapaconana sai nΛidiña Λoodami iscaama duucai gΛntΛtΛgito dai camaisomaasi ivuaada agai. ⁴ Isducatai aagaitadai Isaíacaru Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ siduuña agai Vuaana mospovΛdui. Λgai aduucai ooja:

Diuusi ootosa agai amo calli sai oidigana gamamaatatluldiña dai poduucai gaaagidamu agai:

“Siascada loodami nalaracagi isdiviagi amo baitacacacami gaaagai isbaiduiñdiagi voogada.

Poduucai apaga gaaagai masbaiduiñdiagi ganiibadaga caotoma divia agai gartaanadamiga cascada.

⁵ Siascada baiduiñdiagi abaitacacacami voogada siaaco dadacagiga gaaagai iscaga tpaalicadagi.

Dai siaacoga tuutuvidaca gaaagai iscaga tpaalicadagi.

Dai siaacoga noonoliñicagi voi gaaagai issalli taquiagi.

Dai poduucai apaga gaaagai isbaiduiñdiagi loodami ganiibadaga.

⁶ Dai vasi loodami oidi daama oidacami maatamu isDiuusi aragai ismaacada cacagacaga gavuvaidi”.

Ascaiti Isaia oojada.

⁷ Aidasi vuvaaja loodami ganquiiquiaiñdara sai vapaconana avuaana taida avuaana potadai:

—Aapima ismaacada daivai tami ansai ganvapaconana apanducami coocoyi ismaacada vopooyi siuu duucu camajidagi vasoi poliditai sai poduucai Diuusi camaisoimaasi gantaatatulda agai. Apaga gaaagai issallicada ama duucai gantatagituagi aapima dai camaisoimaasi ivuaadagi.

⁸ Gaaagai mascalacaga oidaca aapima vai nidiña aa mascaama duucai gantatagito dai camaisoimaasi ivuaada agai.

Dai maitavAR gΛnaagiada aapimΛ aipacoga mΛsaidΛ ARAvraañicarū cajiudadΛ sai cascΛdΛ cΛAgacARΛ gΛnnΛidi Diuusi. AanΛ angΛnaagidi sai asta goojoodai ismaacΛdΛ modaraaja cΛAgā istutuidi Diuusi isidunīagi Avraañicarū cajiudadΛ isipΛliadagi. ⁹ Diuusi cabai gΛduu issoimaa taatatuldagi maicΛΛ tuutiacΛdΛ Δpan duucai Δmo cΛΛli ismaacΛdΛ guicutai uusi ismaacΛdΛ maicΛΛgadu iibiadΛ dai mΛmΛidi. Poduucai Diuusi ootosamu Δoodami ismaacΛdΛ soimaasi ivueeyi mΛΛca siaaco tomastuigaco mΛΛcana tai —astΛtΛdai ΔVuaana.

¹⁰ Amaasi Δoodami tAcacai ΔVuaana daidΛ itΛtΛdai:

—¿Tuma duuna aatΛmΛ sividΛo? —astΛtΛdai.

¹¹ TaidΛ ΔVuaana aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Δgai ismaacΛdΛ gΛviida gooca vaapasaragai gΛaagai isoidagi Δmoco Δgai ismaacΛdΛ maiviaa dai Δgai ismaacΛdΛ gΛviidacagi cuaadagai gΛaagai isaa oidagi ismaacΛdΛ maitΛviida —astΛtΛdai ΔVuaana.

¹² Tai dada ΔΛmoco tumiñsi vuudami sai vapacōnana ΔVuaana daidΛ itΛtΛdai:

—MamaatΛtuldiadami, ¿tuma duuna aatΛmΛ? —astΛtΛdai.

¹³ TaidΛ ΔVuaana aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Maitavaamioma gΛtaanΛi tumiñsi mosAcāsi siΛΛsi maigarsi mΛsgataanΛdagi —astΛtΛdai ΔVuaana.

¹⁴ Tai dada sandaarū ΔpΛ dai tAcacai ΔpΛ:

—¿Dai aatΛmΛ tuma duuna? —astΛtΛdai.

TaidΛ ΔVuaana itΛtΛdai:

—MaitavAR ΔΛsiada aapimΛ Δoodami tomali Δmo istumaasi guvucadacΛdΛ tomali maitΛaagai

masgapiar vuupada ismaacada maigapiara valla, baiyomavar baiganliada agaicada masmaacada gamaitacai —astatadai.

¹⁵ Vassi oodami camaatcatadai isDiuusi ootosa agai Cristo dai cananaracatadai dai cascada povanlilitadai saida Vuaana aragai.

¹⁶ Damos Vuaana potatadai vasscatai:

—Aan gia suudagicada gnvapaconai damos divia agai mai ismaacada gnvapacona agai Diuusi Ibadacada sai ganlamadu daacana Diuusi Ibad. Dai agai vaa nida agai oodami ismaacada arcanga ivuaadami dai ismaacada armaicanga ivuaadami. Agai vaamioma viaa guvucadagai insaan. Aan maitistutuidi siasi istutuidi agai. Aan tomali maiviaa samicami isuupasdagi susuusacada gigiaaragad. ¹⁷ Amo calli ismaacada calivai taligi bai tueeyi taligi daidacosada mamidi. Poduucai idunia agai agai ismaacada divia agai oodamicada. Ismaacada vaavoitudai agai iimia agai tvaagiamu dai ismaacada maivaavoitudai Diaavora lamadu iimi agai agai siaaco tomali amo imidagai maitutucui tai —astatadai Vuaana oodami.

¹⁸ Dai poduucai dai mui vaamioma nioqui callgaducami aagidi Vuaana oodami. ¹⁹ Dai aagidi agai laracai Eroodasi sai alia soimaasi idui agai lasidacai gasuculi Piili oonigad Erodi-iasi, dai sai ama maasi soimaascami idui agai lar.

²⁰ Gooquiar vaamioma soimaasi idui Eroodasi maisacai Vuaana.

²¹ Damos aidasi maiquiaa gamaisatu Vuaana agai vapacoi mui oodami dai vacoi Suusi lar.

VaidΛ ΛSuusi gadaanΛitadai Diuusi dai aidΛsi gadaanΛitadai Λgai Diuusi tai gΛcupiooco ΛtΛvaagi, 22 tai Diuusi IbΛadΛ tΛvai ΛSuusi daama Λmo tugu maasi. Tai caidatu Λmo ñiooqui tΛvaagiaiñdarΛ dai pocaiti:

—AapiarΛ Λrgiñmara nai aliΛsi gΛoigΛdai aanΛ dai aliΛ baigiñΛlidi aanΛ aapicΛdΛ —ascaiti Λñiooqui.

23 Suusi viaacatadai parΛ Λmo coobai dan baivustaama uumigi aidΛsi gΛaaga gΛaa duiñdaga. Dai poΛlidadai Λoodami isΛgai ΛrOsee maradΛ. ΛOsee ΛrmaradΛ Elicaru, 24 ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Maatatacaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Levícaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Melquicaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Anacaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Osecaru, 25 ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Matatiiasicaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Amoosicaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Naumacaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Eslicaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Nagaicaru, 26 ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Maatacaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Matatiiasicaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Semeicaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Osecaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Uudacaru, 27 ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Oanacaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Resacaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Sorovaveelicaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Salatieelicaru, ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai Nelicaru, 28 ismaacΛdΛ ΛrmaradΛcatadai

Melquicaru, ismaac Δ Δ Δ rmarad Δ catadai
 Adicaru, ismaac Δ Δ Δ rmarad Δ catadai
 Cosaamacaru, ismaac Δ Δ Δ rmarad Δ catadai
 Elimoodamacaru, ismaac Δ Δ Δ rmarad Δ catadai
 Eracaru, ²⁹ ismaac Δ Δ Δ rmarad Δ catadai
 Osuecaru, ismaac Δ Δ Δ rmarad Δ catadai
 Elieesicaru, ismaac Δ Δ Δ rmarad Δ catadai
 Oorimacaru, ismaac Δ Δ Δ rmarad Δ catadai
 Mataatacaru, ³⁰ ismaac Δ Δ Δ rmarad Δ catadai
 Levícaru, ismaac Δ Δ Δ rmarad Δ catadai
 Simeoñicaru, ismaac Δ Δ Δ rmarad Δ catadai
 Uudacaru, ismaac Δ Δ Δ rmarad Δ catadai Oseecaru,
 ismaac Δ Δ Δ rmarad Δ catadai Onanacaru,
 ismaac Δ Δ Δ rmarad Δ catadai Eliaaquimacaru,
³¹ ismaac Δ Δ Δ rmarad Δ catadai Meliacaru,
 ismaac Δ Δ Δ rmarad Δ catadai Mainanacaru,
 ismaac Δ Δ Δ rmarad Δ catadai Mataatacaru,
 ismaac Δ Δ Δ rmarad Δ catadai Nataanacaru,
³² ismaac Δ Δ Δ rmarad Δ catadai Davicaru,
 ismaac Δ Δ Δ rmarad Δ catadai Isaícaru, ismaac Δ Δ
 Δ rmarad Δ catadai Obedicaru, ismaac Δ Δ
 Δ rmarad Δ catadai Boosocaru, ismaac Δ Δ
 Δ rmarad Δ catadai Salimoonocaru, ismaac Δ Δ
 Δ rmarad Δ catadai Naasonocaru, ³³ ismaac Δ Δ
 Δ rmarad Δ catadai Aminadaavacaru, ismaac Δ Δ
 Δ rmarad Δ catadai Araamacaru, ismaac Δ Δ
 Δ rmarad Δ catadai Esiroomacaru, ismaac Δ Δ
 Δ rmarad Δ catadai Pareesicaru, ismaac Δ Δ
 Δ rmarad Δ catadai Uudacaru. ³⁴ Ismaac Δ Δ
 Δ rmarad Δ catadai Jacocaru, ismaac Δ Δ
 Δ rmarad Δ catadai Isaacaru, ismaac Δ Δ
 Δ rmarad Δ catadai Avraañicaru, ismaac Δ Δ
 Δ rmarad Δ catadai Tarecaru, ismaac Δ Δ
 Δ rmarad Δ catadai Nacoracaru, ³⁵ ismaac Δ Δ
 Δ rmarad Δ catadai Serugacaru, ismaac Δ Δ

ΛrmaradΛcatadai	Raagaucaru,	ismaacΛdΛ
ΛrmaradΛcatadai	Peleegacaru,	ismaacΛdΛ
ΛrmaradΛcatadai	Eveelicaru,	ismaacΛdΛ
ΛrmaradΛcatadai	Salacaru, ³⁶	ismaacΛdΛ
ΛrmaradΛcatadai	Cainanacaru,	ismaacΛdΛ
ΛrmaradΛcatadai	Arapaajadacaru,	ismaacΛdΛ
ΛrmaradΛcatadai	Semicaru,	ismaacΛdΛ
ΛrmaradΛcatadai	Noecaru,	ismaacΛdΛ
ΛrmaradΛcatadai	Lamecaru, ³⁷	ismaacΛdΛ
ΛrmaradΛcatadai	Matusaleenacaru,	ismaacΛdΛ
ΛrmaradΛcatadai	Enoococaru,	ismaacΛdΛ
ΛrmaradΛcatadai	Areedicaru,	ismaacΛdΛ
ΛrmaradΛcatadai	Maalaleelicaru,	ismaacΛdΛ
ΛrmaradΛcatadai	Cainanacaru, ³⁸	ismaacΛdΛ
ΛrmaradΛcatadai	Enoosicaru,	ismaacΛdΛ
ΛrmaradΛcatadai	Setacaru,	ismaacΛdΛ
ΛrmaradΛcatadai	Adáñnicaru,	ismaacΛdΛ
ΛrmaradΛcatadai	Diuusi Λgai idui Adáñi cascΛdΛ.	

4

¹ TaidΛ ΛSuusi ii Λaqui JordánaiñdΛrΛ vaidΛ Diuusi IbΛadΛ ΛΛmadu daacatadai dai Λgai vaa Diuusi IbΛadΛ vaidacai oidigamu. ² Amaasi aidΛsi mΛΛ oidigana divia Λgai anaasi daja goo coobai tasai. Dai siΛΛqui tasai daja Λgai camosaagidiña ΛDiaavora siduñia Λgai soimaasi. Dai siΛΛqui tasai daja Λgai oidigana Λcaaqui tasai maitauu Λgai. Dai asta Λcaaqui tasaicΛdΛ aayi biuugigai. ³ Amaasi ΛDiaavora itΛtdai:

—Isaapi ΛrDiuusi maradΛ di aagidañi goojoodai vai tascali gΛnaatona —astΛtdai ΛDiaavora.

⁴ TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtdai:

—Diuusi ñiooquidarΛ pocaiti: “Maisiu mosΛca tascalicΛdΛ istutuidi oodami isoidacagi, gΛaagiava Diuusi ñiooquidarΛ ΛpΛ”, ascaiti Diuusi ñiooquidarΛ —astatΛdai Suusi.

⁵ AidΛ ΛDiaavora vaidacai ΛSuusi Λmo gΛΛ tuvidacamu dai abiaadarΛ tΛtΛΛgidi vΛΛsi gΛgΛr tΛtΛaanΛdami ismaacΛdΛ oidaga oidigi daama dai vΛΛsi oodami ismaacΛdΛ tΛaanΛi ΛtΛtΛaanΛdami.

⁶ DaidΛ ΛDiaavora itΛtΛdai:

—VΛΛsi goovai ismaacΛdΛ gatΛtΛgidi aanΛ, aanΛrgiñtuidaga. AanΛ istutuidi ismaquia Λgi sioorΛ maquia iñΛliada aanΛ. Aapi angΛmaquiagi vΛΛsi goovai paidΛ ΛrtΛaanΛdamica. ⁷ Isaapi gatootonacΛdΛ cΛquivagi giñvuidarΛ daidΛ giñsiao duutudagi vΛΛsi argΛtuidacamu goovai —astatΛdai ΛDiaavora.

⁸ TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—ImΛdañi tabiaadarΛ aapi Diaavora poduucai oojisi Diuusi ñiooquidarΛ: “Siaavar duutuada aapimΛ gΛNDiuusiga dai mosΛca Λgai Λmoco avΛr ΛΛgiada” —astatΛdai ΛSuusi.

⁹ Dai gooquiarΛ vaidacai ΛDiaavora ΛSuusi Jerusaleenamu. Dai ami ΛgΛΛ quiuupaigadarΛ Λjudidú daama tΛsagi daidΛ itΛtΛdai:

—Isaapi ΛrDiuusi maradΛ di, tabiaadarΛ mΛtana gΛΛsi tuduidΛ. ¹⁰ Poduucai oojisi Diuusi ñiooquidarΛ:

Diuusi ootosamu gatΛtΛaañicarΛ vaidΛ gΛnuucaticana.

¹¹ SigΛdaagiadamu Λgai gΛnnoovnicΛdΛ pai mais-araana gΛΛΛcaso Λmo odiaba.

Asduu oojisi Diuusi ñiooquidarΛ —astatΛdai ΛDiaavora.

12 TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Poduucai oojisi Diuusi ñiooquidΛrΛ di:
 “MaitΛagagai pΛsaagiadagi Diuusi saidΛ iduuna
 Λmo istumaasi mosnΛida Λlidityai sabai giduuna”
 —astΛtΛdai ΛSuusi.

13 Amaasi ΛDiaavora camaitΛΛgacai isducatai
 soimaasi iduiñtuldagi ΛSuusi dagito chiΛΛqui tasai.

14 TaidΛ ΛSuusi Λpamu aa gai Galileeamu. DaidΛ
 Diuusi IbΛadΛ ΛΛmadu daacatadai cascΛdΛ viaa
 Λgai guvucadadΛ Diuusi. Dai vΛΛsi GalileeΛrΛ
 oidacami dai vΛΛsi ΛΛmapΛcΛrΛ sicoli Galilea oida-
 cami maí istumaasi ivuaadatadai Λgai. 15 Dai
 ami GalileeΛrΛ ΛSuusi aipaco aimΛraiña judidíu
 quiuupaigadΛrΛ dai gamamaatΛtuldíña Diuusi
 ñiooquidΛ dai vΛΛscatai goΛΛ cΛΛga ñiooqui aagaiña
 aagaitai ΛSuusi.

16 Amaasi ΛSuusi aayi Nasareetana siaaco
 gΛΛ Λgai. Dai aidΛsi aayi ibΛstaragai tasΛrΛ ii
 Λgai judidíu quiuupaigadΛamu ΛΛgi poduucai
 gΛviidacatadai Λgai cascΛdΛ. Dai cΛquiva dai
 aaga agai oojai. 17 TaidΛ Λnuucadacami Λliviiru
 maa Λliivru ismaacΛdΛ ooja Isaíacaru Diuusi
 ñiooquituldiadamigadΛ. Vai Λgai nΛnΛidi dai tΛΛ
 siaaco aduucai oojisi:

18 Diuusi IbΛadΛ giñΛΛmadu daja.

Diuusi Λcovai giñvuusaitu ansai aanΛ imΛna dai
 aagidana ΛcΛΛgaducΛdΛ ñiooqui ismaacΛdΛ
 tagito sioorΛ soicΛdagi vaidΛ ivuaada Λgai
 istumaasi Diuusi ipΛlidi.

Dai ansai aagidana aanΛ agai ismaacΛdΛ maa-
maisaca ΛDiaavora sai casi istutuidi isvu-
vaquiagi.

Dai ansai nΛnΛaavatudana ismaacΛdΛ
maiñΛnΛeeyi.

Dai ansai soiñana mΛsmaacΛdΛ soi duuca nΛidi.

¹⁹ Dai ansai aagidana aanΛ aoodami sai caaayi
istuigaco Diuusi cΛΛgacΛrΛ nΛijada agai
vΛΛscatai.

Ascaiti aoojai.

²⁰ Amaasi ΛSuusi cuu a liivru dai gatΛagi dai
daiva. Dai vΛΛscatai ismaacΛdΛ ami daraajatadai
apianΛnΛidi ΛSuusi. ²¹ Tai agai ñioo daidΛ itai:

—Siviat caaayi aapimΛ gΛnsaagida ismaacΛdΛ
ooja Isaíacaru —astΛtΛdai ΛSuusi.

²² Vai vΛΛscatai cΛΛga ñioocai aagitai ΛSuusi dai
maitΛΛ isducatai gΛntΛtΛgituagi caΛcatai ismosΛΛ
cΛΛga ñioocai ΛSuusi. Dai aipaco gΛnaagidi daidΛ
icaiti:

—CΛΛ maatΛ aatΛmΛ idi cΛΛli sidΛ arOsee maradΛ
daidΛ artami oidacami —ascaiti aoodami.

²³ TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—SΛΛlicΛdΛ povai iñtΛtΛadamu aapimΛ:
“PΛssΛΛlicΛdΛ istutuidi isidunñiagi gomaasi di,
idunñiñi”. Dai povai iñtΛtΛadamu aapimΛ
ΛpΛ: “Tami siaaco argΛΛracami aapi igidunñi
ΛpΛ istumaasi caΛ aatΛmΛ saidΛ idui aapi
CapernaumΛrΛ”, iñtΛtΛadamu aapimΛ
—astΛtΛdai ΛSuusi.

²⁴ DaidΛ ΛSuusi vaamioma ñioo daidΛ itΛtΛdai:

—SΛΛlicΛdΛava arvaavoi ismaacΛdΛ gΛnaagidi
aanΛ sai siΛΛscadΛ gamamaatΛtuldiadagi amo
Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ Λagi gΛdΛvΛΛragΛrΛ
maiΛgigitai caΛcana aoodami. ²⁵ Goovai

ismaac^ΛΔ^Λ g^Λnaagidi aan^Λ gia s^Λlic^ΛΔ^Λ Δ^Λrvaavoi. Δ^Λquioma ali^Λ ii biuugigai Isireli d^Λv^ΛΔ^Λri^Λr^Λ, maiduudu vaica uumigi dan taucami casc^ΛΔ^Λ. Vai aid^Λ oidacatadai Eliiasicaru dai muiducatadai v^Λpiuudu Δ^Λr^Λ.²⁶ Taid^Λ Diuusi maiotoi Eliiasicaru tomali Δ^Λmo viuudu quiidiamu anaasi issoiñagi Δ^Λgai dai baiyoma sib^Λacoga ootoi Δ^Λgai Δ^Λmo viuudu quiidiamu Sareepat^Δr^Δ Sidóni d^Λv^ΛΔ^Λri^Δr^Δ sai soiñana.²⁷ Dai aid^Δsi quiaa oidacatadai Eliiasicaru mui judidíu viaacatadai Δ^Λcoocodagai ismaac^ΔΔ^Δ duvaldi gatuucuga. Tai v^ΔΔ^Δscat^Δr^Δ tomali Δ^Λmaadutai Δ^Λgai maiduaadi Eliiasicaru dai baiyoma duaadi Δ^Λmai sib^Δaco oidacami Naamán t^ΔΔ^Δgiducami Siri^Δr^Δ oidacami —ascaiti Δ^ΔSuusi.

²⁸ Dai goovai ismaac^ΔΔ^Δ aa Δ^ΔSuusi ca^Δ Δ^Δoodami dai s^Δlic^ΔΔ^Δ baacoi vui.²⁹ Dai v^ΔΔ^Δscatai guuquiva dai goguaama vaidacai Δ^ΔSuusi dai vuusaitu Nasa-reetai^Δr^Δ. Nasareeta Δ^Δruranacatadai. M^Δtai t^ΔΔ^Δgagi Δ^ΔSuusi Δ^Δmo vavuana dai abiaad^Δr^Δ m^Δtana daituda agaitadai.³⁰ Taid^Δ Δ^ΔSuusi mossagida daivusai Δ^Δoodami dai daivunu ii.

³¹ Amaasi ii Δ^ΔSuusi Capernaumamu Galilea d^Δv^ΔΔ^Δri^Δr^Δ. Dai ami mamaat^Δtuldi Δ^Δoodami Diuusi ñiooquid^Δ Δ^Δmo ib^Δstaragai t^ΔΔ^Δr^Δ.³² Tai camait^ΔΔ^Δ Δ^Δoodami isducatai g^Δnt^Δt^ΔΔ^Δg^Δituagi ca^Δcatai isducatai gamamaat^Δtuldi Δ^Λgai dai Δ^Λpan Δ^Δsi c^ΔΔ^Δga ñioocaitai Δ^Δmo guvucadagai viaacami.

³³ Dai ami judidíu quiuupaigad^Δr^Δ daacatadai Δ^Δmo c^ΔΔ^Δli ismaac^ΔΔ^Δ viaacatadai Δ^Δmo Diaavora t^Δaañicarud^Δ dai g^ΔΔ^Δr^Δ iiña daid^Δ icaiti:

34 —Gardagitoñi. ¿Tuipasi divia aapi dai garoojotuldi aapi Suusi Nasareetara oidacami? ¿Garugiuga pasialidi aapi diviacai? Aana gia calga gamaata aapi. Aapiara arco vuusaidada Diuusi ismaacada tomali amo imidagai maisoimaasi ivueeyi —ascaiti adiaavora taañicaruda.

35 Taida adiaavora bagaimi adiaavora taañicaruda daidaitadai:

—Maitiñoocada. Dagitoñi gocali —astadai adiaavora.

Taida adiaavora taañicaruda davarapi daitu cali vasi aoodami vuitapi dai vuusai caliañidara dai daivunu ii. Dai vascara tomali amo soimaasi maitiduuñi. 36 Tai vasi aoodami duduaadimu dai aipaco ganaagidi daidaitai:

—¿Ducatai istutuidi goovai ispoduucai ñoocadagi? Ducatai istutuidi gocali istaadadagi diaavora taañicaruda mosla guvucadacada vai godiaavora taañicaruda agidi dai otoma vuvacai —ascaiti aoodami.

37 Daida aoodami vasi aipaco oidacami aata-gaiña dai aagaiña adiaavora.

38 Amaasi adiaavora vuusai ami judidíu quiuupaigadañidara dai ii Simuñi quiidiamu. Vaida adiaavora tuumuda sallicada coococatadai oiditadai toiñdagai. Vaida aaduñada coocoadada daañimi adiaavora sai duaaidana. 39 Taida adiaavora miaadara calquiva dai duaadi tai otoma dagito toiñdagai. Tai otoma vañi looqui dai bibi gadadidacami.

40 Dai aidala calara urunoco duupidatai tasai matai mui vaaapi adiaavora coococoidada mui

naana maasi coocodagai viaacami. VaidΛ
 ΛSuusi mostaatamai ΛcoococoidadΛ tuutucugadΛ
 gΛnoonovicΛdΛ vai duduaadΛi. ⁴¹ Dai muidutai
 ΛcoococoidadΛaiñdΛrΛ vuvaja Diaavora
 tΛtΛaañicarudΛ. Dai gΛgΛrΛ ñiioocai ΛDiaavora
 tΛtΛaañicarudΛ daidΛ itΛtΛdai ΛSuusi:

—AapiapΛ armaradΛ Diuusi—astΛtΛdai.

TaidΛ ΛSuusi bagaimi dai camaidagito
 isvaamioma ñiioocada Λgai. ΛDiaavora
 tΛtΛaañicarudΛ maatΛcatadai isΛgai rΛCristo
 dΛmos ΛSuusi maitipΛlidadai isaaga Λgai cascΛdΛ
 maidagito isvaamioma ñiiooquiagi.

⁴² Dai camaasidatai ii ΛSuusi ami Capernau-
 umaiñdΛrΛ bai mΛΛcasi oidigana siaaco maioidaga
 oodami. TaidΛ Λoodami gaagamu daidΛ aayi
 siaaco daacatadai Λgai. MaitipΛlidadai Λoodami
 isimia Λgai. ⁴³ DΛmos ΛSuusi itΛtΛdai:

—AliΛ tΛgito aanΛ isimiagi sibΛaco gΛgΛr qui-
 iquiamu ΛpΛ dai aagidagi Λoodami sai Diuusi
 soicΛi Λoodami sai cΛΛgacΛrΛ oidacana, cascΛdΛ
 giñootoi Diuusi idi oidigΛrΛ—astΛtΛdai ΛSuusi.

⁴⁴ DaidΛ ΛSuusi gaaagidimi Diuusi ñiiooquidΛ
 quiquiupaigadΛrΛ Λjudidíu GalileeΛrΛ.

5

¹ Amo imidagai ΛSuusi gΛΛ suudagi ugidiana
 daacatadai siaaco Genesareta tΛΛgidu ΛgΛΛ su-
 udagi. Tai mui dada oodami dai camogΛvisa
 Λoodami dai sΛΛlicΛdΛ abaana gugucai asta bait-
 oma maioiñitudai caΛca Λlidadai Λgai Diuusi
 ñiiooquidΛ cascΛdΛ. ² TaidΛ ΛSuusi tΛΛ gooca vaarcu

ΛgΛΛ suudagi ugidiana suudagi daama simos-
guuca. Λvatopa vuviadami cavuvajatadai abi-
aadΛrΛ dai vapaconaitadai gΛnvatopa vuicarū.
3 TaidΛ ΛSuusi ii dai tΛsai vaarcugadΛrΛ Simuñi
dai potΛtΛdai ΛSuusi ΛSimuñi sai mΛΛcasioma im-
itudana Λsuudagi ugidiaiñdΛrΛ. TaidΛ ΛSuusi
ami vaarcuΛrΛ daiva dai abiaadΛrΛ mamaatΛtuldi
Λoodami Diuusi ñiooquidΛ. 4 Dai aidΛsi canaato
ñioo ΛSuusi potΛtΛdai Λgai ΛSimuñi:

—Imitudañi govaarcu siaaco vaamioma tuu-
cavaga dai suudarΛ avΛr suuliga gΛnvatopa vu-
vaidacarū dai vuvaida vatopa —astΛtΛdai ΛSuusi.

5 TaidΛ Simuñi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—MamaatΛtuldiadami Λmo tucagi gΛraaga
aatΛmΛ dai maivui tomali Λmoco, isaapi pocaiti
di vΛΛscarΛ atΛsuudarΛ suuligagi govatopa
vuvaidacarū —astΛtΛdai ΛSimuñi.

6 Dai mospodui Λgai dai sΛΛlicΛdΛ mui vuvaitu
vatopa asta saasaquimi Λvatopa vuvaidacarū.

7 Tai mooguidΛ Λgai gΛnaaduñi ismaacΛdΛ ΛgΛmai
vaarcuΛrΛ daraajatadai sai dadana dai soñana.
Tai Λgai dada dai cΛΛga suusudagi vΛgoocai vaarcu
dai asta baitoma dupiquimi Λvaarcu vΛΛtΛcatai.

8 TΛΛgacai imaasi ΛSimuñi Piiduru gΛtootonacΛdΛ
cΛquivΛ ΛSuusi vuidΛrΛ daidΛ itΛtΛdai:

—MamaatΛtuldiadami, iñdagitoñi, aanΛrΛmo
cΛΛli soimaasi ivuaadami —astΛtΛdai ΛSimuñi.

9 ΛSimuñi aliΛ duaadimucataidai cascΛdΛ. Dai
vΛΛsi Λgaa ΛΛpΛ ismaacΛdΛ ΛΛmadu daraajatadai
vΛΛscatai duduaadimucataidai mosΛΛ mui tΛΛgacai
vatopa. 10 Jacovo dai Vuaana Sevedeo maama-
radΛ ΛraaduñdΛcatadai ΛSimuñi dai duduaadimu-
catadai ΛΛpΛ. DΛmos ΛSuusi potΛtΛdai ΛSimuñi:

—Maiti duaadicuda sivi uucami Δ rvatopa vudamicamu aapi dai sivi abiaad Δ r Δ gaagadamu aapi oodami vaid Δ giñoidatucuiña aan Δ —ast Δ t Δ dai Δ Suusi.

¹¹ Dai amaasi cavuvaidacai Δ v Δ arcu Δ g Δ Δ suudagi ugidiana anaasi viaa v Δ Δ sia Δ catai dai oí Δ Suusi.

¹² Δ mo imidagai Δ Suusi Δ mo ali quiiy Δ r Δ daacatadai tai ami aayi Δ mo c Δ Δ li ismaac Δ d Δ viaacatadai Δ mo coocodagai ismaac Δ d Δ duvaldi gatuucuga. Dai aid Δ si t Δ Δ Δ gai Δ Suusi g Δ t Δ ootonac Δ d Δ c Δ quiva dai d Δ v Δ Δ rapi cuiqui dai daañimi daid Δ it Δ t Δ dai:

—Mamaat Δ tuldiadami p Δ sip Δ liadagi istutuidi aapi isgiñduaaidagi —ast Δ t Δ dai Δ coocoad Δ .

¹³ Taid Δ Δ Suusi taata g Δ n Δ oovic Δ d Δ daid Δ it Δ t Δ dai:

—Ip Δ lidiana isg Δ duaaidagi. Duaadicami vii —ast Δ t Δ dai.

Mospot Δ i Δ gai tai maigo ii Δ c Δ Δ li coocodad Δ .

¹⁴ Taid Δ Δ Suusi pot Δ t Δ dai sai maiaagidiña tomali Δ maadutai imaasi dai pot Δ t Δ dai:

—Mosai imi dai m Δ Δ vuid Δ r Δ c Δ quiva Δ paali dai oida istumaasi aagai Moseesacaru sipoduucai maat Δ camu Δ oodami iscadueeyi aapi —ast Δ t Δ dai Δ Suusi.

¹⁵ Dai aid Δ si duduaaidiña Δ Suusi Δ mo cocoad Δ vai vaamioma aipaco imimi goñiooqui vai vaamioma mui oodami g Δ n Δ mpaidimi v Δ Δ s tasai ca Δ ca Δ liditai Diuusi ñiooquid Δ . Dai sai duduaaidana Δ gai cococoidad Δ Δ Δ p Δ . ¹⁶ D Δ mos Δ Suusi Δ covai vusac Δ iña siaaco maitiipu oodami dai ami daan Δ iña Diuusi sai soñana.

17 Amo imidagai ASuusi gamamaatATulditadai Diuusi ñiooquidA vai ami daraajatadai AMmoco fariseo APpA dai AMmoco mamaatATuldiadami Diuusi sALLicamigadA ismaacADa VAAsi AMmapACARAIñdARA Galilea dada dai VAAsi JudeeaiñdARA dai JerusaleenaiñdARA. TaidA ASuusi Diuusi guvucadadACADa duduaadi AcoococoidadA.

18 Tai ami dada AMmoco cACALLi dai bALLaticatadai uusiARA amo cALLi ismaacADa maitistutuiditadai isoñiagi vai Agai vaasa Aliditadai tuucavi siaaco daacatadai ASuusi. 19 DAMos maitATAgaitadai siaa sALLi vaasagi Agai AcoocoadA gAVistudicatadai oodami cascADa. Dai vaaqui daama tAAtasai dai abiaadARA cupiooco dai amui sALLi tAVAñi AcoocoadA sueeyiARA VAAsi Aoodami saagida sALLi dai aitu siaaco daacatadai ASuusi. 20 Dai aidAsi tAA ASuusi siAAsi vaavoitudaitadai Agai, potATAdai Agai AcoocoadA:

—Giñaduñi gasoimaascamiga caoigAlDi
—astATAdai.

21 Amaasi AmamaatATuldiadami Diuusi sALLicamigadA AMmadu Afariseo AAgI gANTATAgitoimi dai povANAlidi: “Sioora idi cALLi dai pomaasi ñioocai. Vui ñioocai Diuusi tomali Amaadutai maitistutuidi isgaoigAlIdiadagi gasoimaascamiga mosAAGI Diuusi”, asANAlidi Agai.

22 DAMos ASuusi maatACatadai ispomaasi gANTATAgitoitadai Agai dai potATAdai:

—¿TuimAsi poduucai gANTATAgitOI aapimA?
23 ¿Tumaasi sioma maisijaiga isaagagi: “GasoiMaascamiga caoigAlDi”, siAAPpA potAADagi: “CAlquivañi dai aimARda”? 24 GANTAAgidamu aana aapimA iñsaana viaa amo sALLicami dai viaa

guvucadagai tami oidigi daama isgaoigaldiadagi gasoimaascamiga —astatadai ASuusi Aoodami.

Dai amaasi potatadai Agai Acala coocoad:

—Aapi angaaagidi vañigiñi dai bai gasuaa dai imada gAquiiyamu —astatadai.

²⁵ Mospotai ASuusi tai otoma vañi Acoocoad vAascatai vuitapi dai bai gasuaa istuucara caatcatadai dai nora gAquiiyamu dai calga ñiooquimi Diuusi vui. ²⁶ Dai vAascatai Aoodami maital isducatai gantatagituagi dai calga ñiooquimi Diuusi vui. Dai duduaadimucatai pocaiti:

—Sivi gia tal aatama istumaasi gAgarducami —ascaiti.

²⁷ Dai amaasi vuusai ASuusi abiaadarai dai tal amo calli tumiñsi vuudami. Agai Levi talagidu dai daacatadai quiiyara siaaco gAvuudana tumiñsi dai potatadai ASuusi:

—Giñoidañi —astatadai.

²⁸ Amaasi ALevi calquiva dai anaasi viaa vAasiaacatai dai oi ASuusi.

²⁹ Dai gooquilarai ALevi idui amo gaa vagimi gAquiiyara ASuusi vAatarai dai ami daraajatadai mui tumiñsi vuudami dai aa oodami meesa vuidara agaa lamadu. ³⁰ Vaidi afariseo lamadu amamaatatuldiadami Diuusi sallicamigada aatagidi ASuusi mamaatardamigada dai potatadai:

—¿Tuimasi gacueeyi dai gayayai aapim gotumiñsi vuudami dai gosoimaasi ivuaadami lamadu? Aapim maicalga ivueeyi —astatadai Agai ASuusi mamaatardamigada.

³¹ Taidi ASuusi aa noragi daidi itatadai:

—Ismaac^ΛΔ^Λ mait^Λrcoococoida^ΔΔ^Λ mait^Λgito
 duduaaidiada^{mi} mos^ΛΛ^{gi} coococoida^ΔΔ^Λ.
³² Poduucai aan^Λ Λ^Λp^Λ maic^Λc^ΛΛ^Λgaduc^ΔΔ^Λ v^ΛΛ^Λta^rΛ^Λ
 divia mos^ΛΛ^{gi} soimaasi ivuaadami v^ΛΛ^Λta^rΛ^Λ
 antdivia aan^Λ vai Λ^Λmaa duucai g^Λant^Λt^ΛΛ^Λgita^{na}
 —ast^Λt^ΛΔ^Λdai Λ^ΛSuusi.

³³ Amaasi Λ^Λgai t^Λcacai Λ^ΛSuusi daid^Λ it^Λt^ΛΔ^Λdai:

—Tuisid^Λ mos^ΛΛ^Λ maitacueeyi dai mos^ΛΛ^Λsi
 gamamadaiña Λ^Λmamaat^Λr^Λdamiga^ΔΔ^Λ Λ^ΛVuaana
 daid^Λ Λ^Λmamaat^Λr^Λdamiga^ΔΔ^Λ Λ^Λfariseo. Dai aapi
 g^ΛΛ^Λmamaat^Λr^Λdamiga v^ΛΛ^Λsc^Λr^ΛΛ^Λ gacueeyi dai gay^ΛΛ^Λyi
 —ast^Λt^ΛΔ^Λdai Λ^Λgai.

³⁴ Taid^Λ Λ^ΛSuusi aa noragi daid^Λ it^Λt^ΛΔ^Λdai:

—¿Istutuidisi ismaitaugiagi Λ^Λvapaidarsic^ΔΔ^Λ
 Λ^Λmo cunataragi^Λr^ΛΛ^Λ si^ΛΛ^Λsc^ΔΔ^Λ quiaa daraajagi
 Λ^Λcuucuntadami? ³⁵ D^Λmos todian duucai
 g^ΛΛ^Λmuaatudamu Λ^Λc^ΛΛ^Λli amaasi maitaugimu
 Λ^Λvapaidarsic^ΔΔ^Λ —ast^Λt^ΛΔ^Λdai Λ^ΛSuusi Λ^Λoodami.

³⁶ Dai apiamamaat^Λtuldi dai pot^Λt^ΛΔ^Λdai:

—Tomali Λ^Λmaadutai maisaranan tada Λ^Λmo
 ipuurui utuudui dai Λ^Λc^ΔΔ^Λ daasdagi Λ^Λmo ipuurui
 c^ΛΛ^Λiñdad^Λ. Ispoduuñiagi Λ^Λgai siaa tuidimu Λ^Λipuurui
 utuuduc^ΔΔ^Λ dai v^ΛΛ^Λsc^Λr^ΛΛ^Λ Λ^Λicuusi utuuduc^ΔΔ^Λ
 maic^ΛΛ^Λga viimu Λ^Λipuurui c^ΛΛ^Λiñdad^Λr^Λ. ³⁷ Tomali
 Λ^Λmaadutai maitueeyi valienti utuudui ojoogi
 c^Λc^ΛΛ^Λliocoida^Δr^ΛΛ^Λ ispoduuñiagi Λ^Λvalienti utuudui
 cocopoñtudamu Λ^Λojoogi dai siaa tuidimu v^ΛΛ^Λsi
 si^ΛΛ^Λsi Λ^Λvalienti Λ^Λcaasi Λ^Λojoogi. ³⁸ Casc^ΔΔ^Λ g^ΛΛ^Λagai
 isoojogi uutuducami^Λr^ΛΛ^Λ tuaadagi valienti utuudui
 dai poduucai maisiaa tuid^Λr^ΛΛ^Λ Λ^Λvalienti tomali
 Λ^Λojoogi. ³⁹ V^ΛΛ^Λscatai ismaac^ΔΔ^Λ y^ΛΛ^Λyi valienti
 c^ΛΛ^Λiñdad^Λ gooqui^Λr^ΛΛ^Λ maiaagaiña valienti utuudui

pocaitiña sai siooma vΛΛñiga cΛliñdadΛ —astΛtΛdai
ΛSuusi Λoodami.

Gomaasi aagidi ΛSuusi Λoodami cΛΛga
maatΛcatai isΛoodami apiavaamioma cΛΛga
vaavoitudai ΛΛquidΛ gΛnvaavoidaraga dai maisiu
utuuducΛdΛ mamaatΛtuldaragadΛ ΛSuusi.

6

¹ Λmo imidagai ibΛstaragai tasΛrΛ
Λsicami saagida imΛitadai ΛSuusi vaidΛ
ΛmamaatΛrdamigadΛ vaiñcumaimi tΛligi muuradΛ
dai gΛnnoonovicΛdΛ cΛlivaimi dai cuumimi. ² Tai
Λmaadutai Λfariseo itΛtΛdai:

—¿TuimΛsidΛ ivueeyi aapimΛ aa duiñdagai
ismaacΛdΛ maitiipu oigaragai isivuaadagi
ibΛstaragai tasΛrΛ? —astΛtΛdai.

³ TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—¿MaitamΛsquiaa nΛidi aapimΛ oojai siaaco aa-
gai ismaasi idui Davicaru Λmo imidagai aidΛsi
Λgai ΛΛmadu aaduñdΛ biuugicoi? ⁴ Vaa Λgai
ΛquiiyΛrΛ siaaco siaa duutudaiña Λjudidíu Diuusi
dai vui Λpaana daasdaradΛ Diuusi dai uu Λgai
dai oi gΛaaduñi ismaacΛdΛ ΛΛmadu daraajatadai.
DaidΛ Λpaana mosΛΛgi papaali viaacatadai oigara-
gai iscuaadagi ΛΛgi poduucai viituli Moseesacaru
cascΛdΛ, tai vΛΛscΛrΛ vui ΛDavicaru dai uu.

⁵ Dai potΛtΛdai ΛpΛ:

—AanΛ viaa Λmo sΛΛlicami cascΛdΛ viaa
aanΛ sΛΛlicami isaagagi istumaasi ΛpΛduuñiagi
ibΛstaragai tasΛrΛ —astΛtΛdai ΛSuusi.

6 ΛαpΛ αmo ibΛstaragai tasΛrΛ judidíu quiuupaigadΛrΛ vaa ΛSuusi dai gΛaagacai mamaatΛtuldi αoodami Diuusi ñiooquidΛ. Tai ami vaa αmo cΛΛli ismaacΛdΛ gaquisapicatadai novidΛ sΛΛlisia padΛrΛ. 7 VaidΛ αmamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ αΛmadu αfariseo soobidacatadai ΛSuusi sabai duaaidana ibΛstaragai tasΛrΛ dai poduucai viaacagi istucΛdΛ gΛpiΛrΛ vuaajagi αgai ΛSuusi. 8 DΛmos ΛSuusi maatΛcatadai ismaasi gΛntΛtΛgitoitadai αgai daidΛ itΛtΛdai αcΛΛli ismaacΛdΛ gaquisapicatadai novidΛ:
—CΛquivañi dai mΛΛ Λran αsi cΛquiva —astΛtΛdai.

TaidΛ αcΛΛli cΛquiva dai ami cΛquiva siaaco aagidi ΛSuusi. 9 Amaasi ΛSuusi potΛtΛdai αгаа:

—Giñaagidavurai αmo istumaasi: ¿Tumaasi oidaga oigaragai isivuaadagi ibΛstaragai tasΛrΛ istumaasi cΛΛgaducami maicΛΛgaducami sio, cΛΛgacΛrΛ vu- vaidagi oodami coodagi sio? —astΛtΛdai ΛSuusi.

10 Amaasi ΛSuusi nΛnΛidi vΛΛscatai ismaacΛdΛ ami daraajatadai dai potΛtΛdai αgai αcΛΛli:

—Giñuuliñdañi gΛnovi —astΛtΛdai.

TaidΛ αcΛΛli uuliñi gΛnovi dai cacΛga duaadicami vii. 11 TaidΛ αгаа sΛΛlicΛdΛ baacoi dai aipaco gΛntΛcacaimi astumaasi istutuidi isiduuliñiagi ΛSuusi vui.

12 Amaasi ii ΛSuusi αmo giidiamu dai daañia αgai Diuusi sai soiñana dai αmo tucagi anaasi siaa daanaitai Diuusi. 13 Dai aidΛsi camaasi αgai vai gΛmamaatΛrdamiga dai αcovai vuvaitu baivustaama dan gooca αgai saagidaiñdΛrΛ saidΛ αrojootosadΛcana. 14 Dai potΛtΛgidu αgai: Amoco

arSimuñi taidΛ ΛSuusi Piiduru tΛΛtai ΛpΛ, dai AandarΛsi ΛpΛ Simuñi suculidΛ, dai Jacovo, dai Vuaana, dai Piili, dai Bartolomé, ¹⁵ dai Mataivo, dai Tomás, dai Jacovo Alfeo maradΛ, dai Simuñi Λgai arΛmoco zelolote saagidaiñdarΛ, ¹⁶ daidΛ Uudasi Jacovo suculidΛ, daidΛ Uudasi Iscaliote ismaacΛdΛ gooquiΛrioma gatΛΛgi ΛSuusi.

¹⁷ DaidΛ ΛSuusi tΛvai giidaiñdarΛ vΛΛscatai Λgai ΛΛmadu. Dai ΛmapΛcΛrΛ siaaco tpaalica cΛquiva ΛSuusi mui gΛmamaatΛrdamiga ΛΛmadu dai oidacatadai ΛpΛ mui oodami vΛΛsi Judeea dΛvΛΛriaiñdarΛ dai JerusaleenaiñdarΛ dai coostaiñdarΛ siaaco Tiuro tΛΛgidu dai Sidóni ΛpΛ. VΛΛsi idi ami dada caΛca Λliditai Diuusi ñiooquidΛ dai duduaadia Λliditai ΛpΛ cascΛdΛ dada Λgai. ¹⁸ Dai ismaacΛdΛ soimaa taatacana viaacatai Diaavora tΛtΛaañicarudΛ vΛΛsi duduaadi ΛSuusi. ¹⁹ VΛΛsi Λoodami taata Λliditadai ΛSuusi. Λgai duduaaidiña ΛcoococidadΛ gΛguvucadacΛdΛ cascΛdΛ.

²⁰ Amaasi ΛSuusi vui nΛnΛava gΛmamaatΛrdamiga daidΛ itΛtdai:

—Diuusi cΛΛgacΛrΛ gΛnnΛidi aapimΛ giñmamaatΛrdamiga. AapimΛ cΛΛga maatΛ istΛgito siorΛ gΛnsoiñagi maidΛ ivuaada aapimΛ istumaasi Diuusi ipΛlidi.

²¹ Diuusi cΛΛgacΛrΛ gΛnnΛidi aapimΛ ismaacΛdΛ biugicoñi sivi gooquiΛrΛ tatasconΛca agai aapimΛ cascΛdΛ.

Diuusi cΛΛgacΛrΛ gΛnnΛidi aapimΛ ismaacΛdΛ suaanΛi sivi, gooquiΛrΛ asΛda agai aapimΛ cascΛdΛ.

22 Diuusi cʌʌgacʌrʌ gʌnnʌidi aapimʌ ismaacʌdʌ gʌncʌʌdai oodami dai siʌʌscadʌ maitʌñiiooquiadagi, daidʌ gʌñiiooquiadagi, dai tomali maicʌca ʌliadagi gʌntʌʌtʌrʌgʌ vʌʌsi goovai povʌduuñimu giñoidatucuitai aapimʌ. 23 Vʌʌscʌrʌ sʌʌlicʌdʌvʌr baigʌʌliada amaasi. Poduucʌi idui ʌʌqui aaduñdʌcardu goodami maicʌʌ tuutiʌcʌdʌ Diuusi ñiñiiooquituldiadamigadʌcʌdʌ. Mʌʌ tʌvaagiʌrʌ gʌnmaaquimu Diuusi mui naana maasi cʌcʌʌgaducami.

24 Dʌmos siʌʌ soimaa taatamu ʌrʌricu gooquiʌrʌ, sivi gia viaa ʌgai istucʌdʌ baigʌʌliadagi.

25 Siʌʌ soimaa taatamu ʌgai ismaacʌdʌ tatasconʌ sivi, gooquiʌrʌ biuugicoñicʌmu ʌgai. Siʌʌ soimaa taatamu ʌgai ismaacʌdʌ sivi asʌi, gooquiʌrʌ suaanʌdamu ʌgai soʌliarʌgaicʌdʌ.

26 Siʌʌ soimaa taatamu ʌgai siʌʌscadʌ vʌʌscatai cʌʌga ñiioocadagi ʌgai vui, poduucʌi idui ʌʌqui aaduñdʌcardu ʌgaicʌdʌ ismaacʌdʌ poduucʌi yaatagʌi saidʌ ʌrʌDiuusi ñiñiiooquituldiadamigadʌ.

27 Dʌmos aapimʌ mʌsmaacʌdʌ giñcaʌ aapimʌ angʌnaagidi: Oigʌdʌvurʌi gʌnsasaayu, dai cʌʌgʌvʌr ivuiidiada ismaacʌdʌ gʌncʌʌdai.

28 Cʌʌgʌvʌr ñiioocada ʌgai vui ismaacʌdʌ maicʌʌga ñiioocai aapimʌ gʌnvui. Isʌmaadutai gʌñiiooquiadagi daanʌdʌvurʌi Diuusi ʌgai vʌʌtarʌ.

29 Isʌmaadutai gʌngʌʌgʌviagi ʌmapiadʌrʌ gʌnvuivasa vʌrʌi ajadʌrʌ vui daasa ʌʌpʌ. Dai isʌmaadutai bʌiyagi gʌsuaa dagitoñi vai bʌʌcaiña gʌvaasaraga ʌʌpʌ. 30 Dai sioorʌ gʌtaanʌdagi

amo istumaasi pai oidiada. Ismaadutai baliyagi istumaasi argatuidaga maititaanada.
 31 Ivuiidiadavurai aa mastumaasi aapima ipaliadagi isganvuiidiada agai lapa.

32 Msaapima oigadagi mosacaasi ismaacada ganoigadai aapima, ztumaasi arcagagai poduucai? Asta agai ismaacada maicaga tuutuiga lapa poduucai ivueeyi. 33 Msi lapa caga ivuiidiadagi mosaca agai ismaacada caga ganvuiididi aapima, ztuma caga ivueeyi aapima poduucai? Maicaga tuutiacad lapa poduucai ivueeyi.

34 Dai mastaañiupiadagi mosaca agai ismaacada ganaa noragidadan tadacagi, ztumaasi caga ivueeyi aapima poduucai? Maicaga tuutiacad lapa taañiupidi agaa maicaga tuutiacad dai nalaracana isaa noragidagi. 35 Damos aapima gaagai isoigadagi gansasaayu dai caga ivuiidiadagi dai taañiupiadagi dai maitagitocagi masaa gannoragidagi. Poduucai Diusi naana maasi ganmaaquimu dai poduucai aapima maamarada Diusi ismaacada ravaamioma baitacaacami ganducamicamu. Diusi cattuiga maicaga ivuaadami vui dai ismaacada maiDiuusiatanamquidana caitiña.
 36 Oigaldiadavurai aapima aa poduucai isduucai Diusi ganooga oigaldi maicaga tuutiacad.

37 Maitavar pocaitiada: “Dañi ta soimaasi idui agai”, masimaipovantadamu aapima lapa. Maitavar pocaitiada siargapiar caatcami agai masimaipovantadamu aapima lapa. Oigaldiadavurai aa msaapima ganoigaldiamu

ΛΑΡΛ. ³⁸ Oidiadavurai aapimΛ aa mΛsiaapimΛ gΛnoidiadamu gΛnbaimocorΛrΛ Λmo Λpavidacarui cΛΛgaducamiΛrΛ cΛΛ suudacami gigigidicami, dai cΛΛ gΛisatudicami dai vΛΛtΛncΛacami. Λpavidacarui cΛΔ ismaacΛΔcΛΔΔ gamaacai aapimΛ istumaasi Λgai vaacΛΔ gΛnmaaquimu Λgai ΛΑΡΛ —astΛtΛdai ΛSuusi.

³⁹ Dai ΛSuusi aduucai gamamaatΛtuldi:

—¿Istutuidisi Λmo mainΛadami isvoidaticagi Λmai mainΛadami? ¿Maisiu suuligia Λgai vΛgoocatai sibΛ dΛΛcarΛ? ⁴⁰ Λmo mamaatΛrdami maivaamioma maatΛ isΛmamaatΛtuldiadamigΔ, dai siΛΛscadΛ cacΛΛga maatia Λgai Λpan Λsi maatΛcamu gΛmamaatΛtuldiadamiga.

⁴¹ ¿TuipΛsi gatΛgito nΛidi aapi issoimaasi ivueeyi gΛaduñi dai maitΛtΛgito nΛidi isaapi vaamioma soimaasi ivueeyi? ⁴² Ducatai maisiaa ΛrΛi aapi ispotΛtΛadagi gΛaduñi: “Dañi aliΛ soimaasi ivueeyi aapi”. Dai maitΛtΛgito nΛidi isvaamioma soimaasi ivueeyi aapi. Aapi ΛrΛmoco ismaacΛΔ aagai Λmo istumaasi daidΛ ivueeyi Λma maasi. ΛΑΡΛga gΛaagai iscamaisoimaasi ivuaada aapi dai gooquiΛrΛ aagidagi gΛnaduñi sai camaisoimaasi ivuaadana.

⁴³ Maioidaga uusi cΛcΛΛgaducami issoimaasi iibiatadagi dai Λmo uusi maicΛΛgaducami maitistutuidi iscΛΛgaducagi iibiadΛ. ⁴⁴ VΛΛsi uusi gΛmaatΛ iibiadΛrΛ. MaitavΛyoovai iigosi tomali uuvasi uupariaiñdΛrΛ. ⁴⁵ Λmo cΛΛli maisoimaasi ivuaadami maisoimaasi ñioocaiña, ibΛadΛrΛ daja gocΛΛ tΛgitoidagai cascΔΔ. Dai ΛcΛΛli maicΛΛga

ivuaadami go^Λgi soimaasi ñioocaiña, ib^Λad^Λr^Λ
daja gosoimaasi t^Λgitoidagai casc^Λd^Λ istumaasi
aagai ^Λgai g^Λt^Λñic^Λd^Λ v^Λasi ib^Λad^Λaiñd^Λr^Λ vusac^Λi.

⁴⁶ ¿Tuim^Λsi pocaitiña ansai aan^Λ arg^Λnaamu dai
v^Λasc^Λr^Λ maitiñ^Λgidiña? ⁴⁷ G^Λnaagidamu aan^Λ
sioor^Λ ^Λpan ducami ^Λgai ismaac^Λd^Λ giñ^Λgidityai
ca^Λ daid^Λ ivueeyi istumaasi aagidi aan^Λ. ⁴⁸ ^Λgai
^Λpan ducami ^Λmo c^Λli ismaac^Λd^Λ idui ^Λmo
vaaqui d^Λmos ^Λp^Λga c^Λga tuucavi cooco ^Λgai dai
c^Λgaducami dai simiento dai aid^Λsi g^Λpi daivusai
suudagi v^Λasc^Λr^Λ maioiñitu ali^Λ c^Λgaducata dai
simientogad^Λ casc^Λd^Λ. ⁴⁹ Dai ismaac^Λd^Λ giñca^Λ
dai maitivueeyi istumaasi t^Λaan^Λi aan^Λ ^Λgai ^Λpan
ducami ^Λmo c^Λli ismaac^Λd^Λ idui ^Λmo vaaqui
mosd^Λv^Λr^Λapi mairasacai ooodai uta tai
gooqui^Λr^Λ g^Λpi daivusai suudagi dai daitu taid^Λ
^Λvaaqui camaic^Λgaducami vii —ast^Λd^Λdai ^ΛSuusi
^Λoodami.

7

¹ Aid^Λsid^Λ ^ΛSuusi naato ñiooqui ^Λoodami ii
Capernaumamu. ² Vai ami oidacata dai ^Λmo
sandaaru t^Λaan^Λdamigad^Λ ^Λgai ^Λrromanu dai
^Λgai viaacata dai ^Λmo pioñi ismaac^Λd^Λ ali^Λ
oig^Λdai ^Λgai vai ^Λgai ali^Λ coococata dai cayoga
muu. ³ Daid^Λ ^Λsandaaru t^Λaan^Λdamigad^Λ
cajiomacata dai isami aim^Λraitadai ^ΛSuusi dai
ootoi chi^Λqui t^Λt^Λaan^Λdamigad^Λ judidú sai
m^Λ daan^Λna ^ΛSuusi sai diviana dai duaaidana
^Λpioñigad^Λ. ⁴ Tai ^Λgai miaad^Λr^Λ guuquiva

siaaco daacatadai ʌSuusi dai sʌʌlicʌdʌ goguaama oidatucui dai potʌtʌdai:

—Idi sandaaru tʌaanʌdamigadʌ gia glaagai pʌssoiñagi. ⁵ ʌgai gia siaa gʌrduutudai aatʌmʌ judidíu dai ʌgai vaa ʌgai dai gatʌjai duiñdagai gʌrquiupaiga —astʌtʌdai.

⁶ Taidʌ ʌSuusi ii ʌgai ʌʌmadu dʌmos aidʌsi cayoga aayi ʌgai quii taidʌ ʌtʌaanʌdamigadʌ sandaaru ootoi aa glaaduñi sai potʌʌdana ʌSuusi:

—Mamaatʌtuldiadami maitisoí gʌvuaada aanʌ tomali maiviaa sʌʌlicami pʌsvaquiagi giñquiiyʌrʌ, ⁷ cascʌdʌ maitipiñʌli aanʌ isʌʌgi mʌʌca gʌgaagamuagi. Mosai potʌi sai duaadʌna sidʌ giñpiooñiga caduaadimu, asduucai ootosi ʌsandaaru tʌaanʌdamigadʌ ñiooqui. ⁸ Aanʌan ʌʌpʌ viaa giñtʌtʌaanʌdamiga dai poduucai ʌʌpʌ viaa aanʌ giñsandaaruga ismaacʌdʌ tʌaanʌi aanʌ siuu duucu potʌʌda aanʌ ʌmoco sai imʌʌna vai aimʌrai dai siuu duucu potʌʌda aanʌ sai diviana vai didivai, dai siuu duucu tʌaañia aanʌ giñpiooñiga saidʌ iduuna ʌmo istumaasi vaidʌ ivueeyi.

⁹ Aidʌsi caʌ ʌSuusi imaasi maitʌʌ istumaasi gʌtʌgituagi ʌcʌʌli vui dai vui nʌnʌaava ʌoodami ismaacʌdʌ oiditadai dai potʌtʌdai:

—Sʌʌlicʌdʌ tomali judidíu saagida mainʌidi aanʌ tomali ʌmoco ispocaasi vaavoitudai siʌʌsi vaavoitudai idi cʌʌli —astʌtʌdai.

¹⁰ Dai aidʌsidʌ ʌojootosicami quiiyʌrʌ dada vaidʌ ʌpiooñi coocoadʌ caduaadicatadai.

¹¹ Dai cadaivunucai imaasi vaidʌ ʌSuusi Naína amaco imʌitadai vaidʌ ʌmamaatʌrdamigadʌ oiditadai dai mui aa oodami ʌʌpʌ. ¹² Dai

aidasi cayoga aayi agai ami NaínarΛ tΛΛ mΛsbΛΛcaticatadai Λmo muuquiadΛ dai yaasa agai dai agai Λmaaduacatadai maradΛ Λooqui viiudu vai mui oodami ami dΛvΛΛriarΛ oidacami oiditadai. ¹³ Dai aidasi tΛΛ ΛSuusi soigΛΛli ΛooquicΛΛ dai potΛtΛdai:

—Maiti suaacada —astΛtΛdai.

¹⁴ Dai miaadΛrΛ cΛquiiva dai taata Λcajooñi tai guuquiva agai ismaacΛdΛ bΛΛcaticatadai taidΛ ΛSuusi potΛtΛdai agΛΛli muuquiadΛ:

—GΛΛli aanΛ angΛaagidi vañigiñi —astΛtΛdai.

¹⁵ Tai agai ismaacΛdΛ armuuquiadΛcatadai sΛΛli daiva dai gΛaagacai ñiioocai taidΛ ΛSuusi tΛΛgi adΛΛdΛ. ¹⁶ Dai tΛΛgacai Λoodami imaasi vΛΛscatai duduaadimu dai siaa duutudaimi Diuusi dai pocaitimi:

—Garsaagida tigΛmaasitu Λmo Diuusi ñiiooquituldiadamigadΛ —ascaiti.

DaidΛ icaiti ΛΛpΛ:

—Diviatiqui Diuusi dai soiña agai gΛmaamara —ascaiti Λoodami.

¹⁷ Dai vΛΛsi JudeeΛrΛ dai vΛΛsi uugidiana gΛmaí istumaasi idui ΛSuusi.

¹⁸ TaidΛ ΛVuaana maí vΛΛsi gomaasi, ΛmamaatΛrdamigadΛ aagidi cascΛdΛ. TaidΛ ΛVuaana vaí gooca gΛmamaatΛrdamiga. ¹⁹ Dai ootoi siaaco daacatadai ΛSuusi sai tΛcacana sabai agai sΛΛlicΛdΛ ΛrΛCristo ismaacΛdΛ viaacatadai isdiviagi sabai gΛaagai isnΛnΛracagi Λmai. ²⁰ TaidΛ ΛmamaatΛrdamigadΛ ΛVuaana miaadΛrΛ guuquiva ΛSuusi daidΛ itΛtΛdai:

—ΛVuaana, λgai ismaacλΔΛ vapaconai λoodami, gλrootoi tλsai gλtλcacana pλsabai aapi λrλCristo ismaacλΔΛ viaa isdiviagi siλλpλ sabai gλaagai tλsnλnλracagi λmai —ascaiti λVuaana mamaatλrdamigadλ.

²¹ Dai aidλsi mosaayi λgai ami λSuusi duduaadi mui oodami coococoidadλ dai ismaacλΔΛ viaacatadai Diaavora tλtλaañicarudλ duduaadi λλpλ dai mui ismaacλΔΛ mainλnλeeyitadai λgai nλnλaavatu. ²² Dai poduucai λSuusi aa noragi dai potλtλdai:

—Mλλcavλr aagida λVuaana vλλsi mλstumaa nλidi dai caλ. Dai aagidavurai isducatai ismaacλΔΛ mainλnλeeyitadai casi istutuidi isnλaadagi dai ismaacλΔΛ maiajioopaitadai caajioopai, dai ismaacλΔΛ viaacatadai gococodagai ismaacλΔΛ duvaldi gatuucuga duduaadλi, dai ismaacλΔΛ maitλtλλcaidacatadai catλtλλcaidaga, dai coidadλ duduaacarλi, dai soituutuigami vλλsi gλmamaatλtuldi ismaacλΔΛ λgai daidλ λrcλλgacλrλ vuvaidaragai. ²³ Baigλλliadamu siorλ apiagiñvaavoitudadagi —ascaiti λSuusi.

²⁴ Dai aidλsi caiji λgai ismaacλΔΛ ootoi λVuaana taidλ λSuusi gλaagacai aagidi λoodami dai aagai λVuaana dai potλtλdai λoodami:

—¿Mλtumaasi nλidamu aapimλ oidigamu? ¿Mλsbai nλidamu aapimλ λvasoi ismaacλΔΛ mosaipaco oiñidi λvλλli? ²⁵ ¿Mλtumaa nλidamu aapimλ, λmo cλλli ismaacλΔΛ cλλga dadaapacami yuucustai? Aapimλ cλλga maatλ sai ismaacλΔΛ cλλga dadaapacami yuucustai cλcλλgaducami quiiquiλrλ oidaga gagλr raí

baabaquid_ΛΛ. ²⁶ ¿M_Λtumaasi n_Λidamu, _Λmo Diuusi ñiooquituldiadamigad_Λ? _Λj_{ΛΛ} s_{ΛΛ}lic_Λd_Λ ang_Λnaagidi, daid_Λ _Λrasta vaamioma is_Λmo Diuusi ñiooquituldiadamigad_Λ. ²⁷ Vuaana _Λr_Λgai ismaac_Λd_Λ aagai Diuusi ñiooquid_ΛΛ dai pocaiti: “Ootosamu aan_Λ _Λmo ootomicami aapi g_Λbait_Λqui vai _Λgai aagidana giññiooqui _Λoodami dai poduucai _Λgai cabai g_Λnducamu dai vaavoitudamu ismaac_Λd_Λ aagida aapi”, ascaiti Diuusi. ²⁸ G_Λnaagidiana aan_Λ sai Vuaana vaamioma t_Λaan_Λi istomali_Λmaadutai Diuusi ñiñiooquituldiadamigad_Λ dai v_{ΛΛ}scatai ismaac_Λd_Λ gat_Λaan_Λda agai siaaco t_Λaan_Λi Diuusi vaamioma gat_Λaan_Λda agai isVuaana —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

²⁹ Dai aid_Λsi ca_Λ imaasi v_{ΛΛ}si _Λoodami _{ΛΛ}madu _Λtumiñsi vuudami ismaac_Λd_Λ g_Λn_Λvapacoinaitadai _ΛVuaana vacuanaragad_Λc_Λd_Λ maat_Λ t_{ΛΛ} sai istumaasi aagai Diuusi _Λr_Λvaavoi. ³⁰ D_Λmos _Λfariseo _{ΛΛ}madu _Λmamaat_Λtuldiadami Diuusi s_{ΛΛ}licamigad_Λ ismaac_Λd_Λ mait_Λn_Λvapacoi Vuaana vacuanaragad_Λc_Λd_Λ mos_Λmaapiad_Λr_Λ viaa istumaasi Diuusi ip_Λlilitadai isiduñiagi _Λgai v_{ΛΛ}tar_Λ. ³¹ Vaid_Λ _ΛSuusi pocaiti:

—¿Tumaasi _Λpan ducami _Λoodami sividad_Λ?

³² _Λpan ducami _Λaali ismaac_Λd_Λ plaas_Λr_Λ gat_Λt_{ΛΛ}v_Λiña dai iññoquidiña g_Λnaaduñi daid_Λ it_Λt_Λdaiña: “Iiva aat_Λm_Λ muusicoc_Λd_Λ m_Λtai maitatuutudai. Susuaañi aat_Λm_Λ m_Λtai aapim_Λ maisusuaañi”, ast_Λt_Λdaiña. ³³ Diviacai Vuaana _Λgai ismaac_Λd_Λ v_Λpaconai _Λoodami dai maitacueeyi tascali tomali maitay_{ΛΛ}yi istumaasi guvuucami, mai aapim_Λ pocaiti sai viaa _Λmo Diaavora t_Λaañicarud_Λ. ³⁴ Dai diviacai aan_Λ ismaac_Λd_Λ viaa _Λmo s_{ΛΛ}licami dai gacueeyi dai

gay^Λyi mai pocaiti ansaid^Λ ^Λrtuu naac^Λdami daid^Λ ^Λriit^Λracami, dai ansaid^Λ ^Λraduñd^Λ tumiñsi vuudami dai ^Λmaic^Λga ivuaadami. ³⁵ V^Λscatai ismaac^Λd^Λ ^Λgidi Diuusi c^ΛΛ maat^Λ isali^Λ c^ΛΛgadu Diuusi maat^Λdagad^Λ —ast^Λadai ^ΛSuusi.

³⁶ ^Λmaadutai ^Λfariseo vai ^ΛSuusi sai quidi^Λr^Λ gaugaana taid^Λ ^ΛSuusi ii quidiamu dai meesa vuid^Λr^Λ daiva. ³⁷ Tai ^Λmo ooqui ^Λgai vaa d^Λv^Λri^Λr^Λ oidacami ismaac^Λd^Λ gogoosi g^Λducamicana mai si^ΛSuusi ii fariseo quidiamu dai ^Λmadu gaugia ^Λgai. ^Λgai ami divia dai b^Λacati ^Λmo tucayu suudacami asaiti sigian uuvadami. ^Λtucayu alavastroc^Λd^Λ duñisi. ^Λgai ^Λrodai nam^Λacami. ³⁸ Dai suaquimi daid^Λ ^ΛSuusi ^Λcasod^Λ abaana daiva dai vacuañdimi ^Λcasod^Λ g^Λoogac^Λd^Λ dai gooqui^Λr^Λ g^Λcuupac^Λd^Λ gaqui dai usupi dai gooqui^Λr^Λ t^Λi ^Λasaiti sigian uuvaic^Λd^Λ. ³⁹ Aid^Λsid^Λ ^Λfariseo ismaac^Λd^Λ vai ^ΛSuusi t^ΛΛ imaasi pov^Λli: “Isidi c^ΛΛli s^Λallic^Λd^Λ ^Λr^Λmo Diuusi ñiooquituldiadamigad^Λcamudai maat^Λmudai goovai ismaa ooqui goovai dai taatamai. Goovai gogoosi g^Λducami”, as^Λlidi ^Λfariseo. ⁴⁰ Taid^Λ ^ΛSuusi pot^Λadai ^Λfariseo:

—Simuñi g^Λaagida iñ^Λlidi aan^Λ ^Λmo istumaasi —ast^Λadai.

Taid^Λ ^Λfariseo aa noragi daid^Λ it^Λadai:

—Giñaagidañi —ast^Λadai.

⁴¹ Taid^Λ ^ΛSuusi it^Λadai:

—^Λmo c^ΛΛli tañiuuvi tumiñsi goocatai c^Λc^Λli. ^Λmaadutai tañiuuvi ^Λgai taan siento daid^Λ ^Λg^Λmai taajucan siento. ⁴² Dai tomali ^Λmaadutai v^Λgoocatai maitistutuiditadai isaa noragidagi

taida ismaacada gatañiuuvi mosoi ismaacada
vuaatulditadai agai. Sivi giñaagidañi ¿ismaacada
vagoocatai vaamioma oigadai? —astadai
Suusi.

⁴³ Taida Simuñi aa noragi daida itadai:

—Polidi aan sai ismaacada vaamioma mui oi
—astadai fariseo.

Taida Suusi potadai:

—Vaavuava ismaacada aagai aapi —astadai.

⁴⁴ Amaasi Suusi vui nanaava ooqui dai
potadai Simuñi:

—¿Naidipasi idi ooqui? Vaa aan gakuuyara
patai maitiñmaa suudagi istuucada vacuana aan
giñacaso poduucai isduucai garviida aatama
tai idi ooqui vapacoi giñacaso googacada dai
gacupacada gaudi. ⁴⁵ Dai aapi maitiñusupi

poduucai isduucai garviida aatama, vai goovai
aidasi abiaadara vaa aan maidagitocai
uusupigai giñacaso. ⁴⁶ Dai aapi maitiñtai

asaiti giñmoana poduucai isduucai garviida
aatama tai goovai giñtai asaiti sigian uuvadami
giñacasoana. ⁴⁷ Cascada angaagidi sai idi

ooqui tatagidi vascatai isaliñsi iñoigadai aliñsi
arsoimaasi iducami goovai cascada dai vasi
soimaascamigada caoigaldi. Damos amai oodami
ismaacada armaisi soimaasi iducami gatagidi
ismaisi iñoigadai maitargapi soimaascamigada
cascada dai cavasi oigaldi —astadai Suusi
fariseo.

⁴⁸ Amaasi potadai Suusi ooqui:

—Gasoimaascamiga caoigaldi —astadai.

⁴⁹ Vaida vapaidarsicada ismaacada ami daraa-
jatadai agi aipaco ganaagidimi daida icaiti:

—¿Sioora idi calli dai asta gasoimaascamiga oigaldi? —ascaiti.

⁵⁰ Taidal Suusi potaldai ooqui:

—Vaavoitu aapi cascada cacagacarla vuusai, imadani dai maivuamal liatugada —astaldai.

8

¹ Dai cadaivunucal imaasi ii Suusi mui mapacarla ami davarilara dai gamamaatuldimi Diuusi ñioquida dai isDiuusi soical oodami sai cagacarla oidacana. Dai vala baivustaama dan gooca mamaatrdamigada oidatucuitadai Suusi. ² Dai oidatucuitadai apra chilqui ooqui ismaacada duduaadi Suusi. Lamoco viaacatadai Diaavora tlaañicaruda dai aa ama maasi coocodagai. Dai ami lamadu imitadai María ismaacada rMadaliña agai ooquiaindara vuvaaja cuvaracami Diaavora tlaañicaruda, ³ dai Vuanita apra ooñigada Chusa. Chusa ramo tlaanadamigada Eroodasi pipioñigada, dai Susaana, dai mui aa ooqui ismaacada soicalitadai istucada viaacatadai Suusi.

⁴ Muidutai oodami vuvaaja gandadavaragaiñdara dai nada agai Suusi dai aidasi ganmpagi mui oodami taidal Suusi ñioqui daidal italdai:

⁵ —Amo asadami gasimu dai gasaimi agai tai chilqui astucada voiyara suuli matai cajiata tai dada ujuurugi dai uu. ⁶ Tai aa astucal ooodai saagida suuli dai aidasi vuvaaja agai gaquiisa

viagacatadai vaagidagai cascada. ⁷ Tai aa astucai uuparai saagida suuli dai vuvaaja taidauuuparai ismaacada amadu vuvaaja gaquiistu. ⁸ Tai aa astucai cagaducami davariala suuli dai ga dai caga iibaji asta amo siento litro vuvaaja alimo litroaiñda.

Dai aidasi capota aSuusi gagara ñioo dai potadai:

—Masaapima tacaaidacagi varai caaca —astadai.

⁹ Taid amamaatardamigada tacaai daida itadai:

—Taya alidi aapi idi cuentocada —astadai.

¹⁰ Taid aSuusi potadai:

—Aapima Diusi ganmaatutdamu istumaasi maimaata aapima isducatai Diusi soicai oodami sai caga gantatagiticana, damos gogaa poducai ñiooquidi aan vai najada goovai dai ducami ismaiñajadagi dai caaca dai ducami ismaicaacagi.

¹¹ Ganaagidamu aan istaya alidi gocuento:

—Goastucai apan ducami Diusi ñiooquida.

¹² Goastucai ismaacada voyara suuli agai apan ducami oodami ismaacada cacana Diusi ñiooquida vai didivai aDiaavora dai maigovai dadasai ibadaaiñda sai maivaavoitudaña dai maicagacara vuvaacana. ¹³ Daid astucai ismaacada ooodai saagida suuli agai apan ducami oodami ismaacada cacana Diusi ñiooquida dai caga baiganliaracada agidiña damos maisi guupuacana agai vaavoidaragada. Vaavoitudaña agai chiqui tasai dai siascada parunadagi aa

vai cadadagitoiña gANvaavoidaraga. ¹⁴ DaidΛ ASTUCAI ismaacΛΔ uuparai saagida suuli Λgai Λpan ducami ΛOODAMI ismaacΛΔ caΛcana Diuusi ñiooquidΛ dai maiΛΛgidiña momaasi gATΛgitocana dai gaquiistudai gANvaavoidaraga mosΛΛ tagitocatai tumiñsiΛRΛ dai gANvagimadagΛRΛ dai mui aa naana maasiΛRΛ dai poduucai maitivueeyi Λgai istumaasi Diuusi ipΛlidi dai Λpan ducami ASTUCAI ismaacΛΔ maiiibiatai. ¹⁵ DaidΛ ASTUCAI ismaacΛΔ cΛΛgaducami dΛVΛΛriΛRΛ suuli Λgai ΛRΛOODAMI ismaacΛΔ baiganΛliaracΛΔ caΛca Λlidiña Diuusi ñiooquidΛ dai VΛΛsi ΛΛgidiña istumaasi mamaatΛRΛi Diuusi ñiooquidΛRΛ dai Λgai ismaacΛΔ apiavaavoitudai dai mamaatΛtuldi aa Λgai ismaacΛΔ VΛTΛMΛ mamaatΛRΛi Λgai Λgai daidΛ AriibiadΛ gANDUCAMI.

¹⁶ Tomali Λmo oodami maicucuudagai Λmo cuudacarui dai gooquiΛRΛ iñapapai tomali maivoicarui uta dadasai, baiyoma tAcavi dadasai vai cuudagidaca Λgai VΛΛscatai sioorΛ vapacΛdagi. ¹⁷ Poduucai istumaasi aanΛ gamamaatΛtuldi VΛΛsi gΛmaasiuldi, sivi maiquiaa cΛΛga maatΛ caΛ ΛOODAMI gooquiΛrioma gia VΛΛsi maatΛ caΛcamu Λgai.

¹⁸ Poduucai tudu cΛΛgavΛR caΛca. SioorΛ bΛΛjΛi giññiooqui dai giñΛΛgidi Λgai vaamioma maatΛtuldamu aanΛ, dai sioorΛ maibΛΛjΛi giññiooqui dai maitiñΛΛgidi poopoidamu aanΛ istumaasi maatΛ gΛΛlidi Λgai —astΛTΛdai ΛSuusi.

19 Amaasi ΔSuusi dΛΛdΛ ΛΛmadu susuuculidΛ ami dada siaaco daacatadai Δgai dΛmos maitistutuiditadai Δgai ismiaadΛΛ ajiagi aliΛ muiducatai oodami. 20 Tai Λmaadutai aagidi ΔSuusi daidΛ itΛΛdai:

—GΛdaada ΛΛmadu gΛsusuuculi quiidigaiñdΛΛ guuca dai gΛΛida Λlidi —astΛΛdai.

21 DΛmos ΔSuusi potΛΛdai:

—SioorΛ caΛcagi Diuusi ñiooquidΛ dai ΛΛgigitai caΛcagi Δgiava Δgai daidΛ Λrgiñdaada ducami ΛΛmadu giñsusuuculi ducami —astΛΛdai.

22 Λmo imidagai tΛsai ΔSuusi Λmo vaarcuΛΛΛ ΛΛmadu gΛmamaatΛrdamiga daidΛ itΛΛdai Δgai:

—TiimΛda vaasadΛΛ gogΛΛ suudagi —astΛΛdai ΔSuusi.

Tai bodΛΛ iji. 23 Dai aidΛsi gΛΛ suudagi Λraana iimΛitadai Δgai taidΛ ΔSuusi col. Tai todian duucai cavami ΛvΛ vai tai tΛΛsadΛi suudagi daidΛ Λvaarcu casuudaimi suudagi dai asta cayoga duupi. 24 Tai Δgai iji dai nΛnΛitu ΔSuusi daidΛ itΛΛdai:

—MamaatΛtuldiadami, MamaatΛldiadami, casiatΛ yooga duudupi —astΛΛdai.

TaidΛ ΔSuusi vañi dai ΛΛpitu ΛΛvΛΛli ΛΛmadu Δsuudagi tai vΛΛsi gΛΛΛpitu dai vΛΛsi dodoli vii.

25 Amaasi ΔSuusi potΛΛdai gΛmamaatΛrdamiga:

—¿TΛdui gΛnvaavoidaraga? —astΛΛdai.

Vai Δgai duduaadimucatadai dai maitΛΛ istumaasi gΛntΛtΛgituagi dai aipaco gΛntΛcacai daidΛ icaiti:

—¿SioorΛ idi cΛΛli dai tΛaanΛi ΛvΛΛli ΛΛmadu gosuudagi vai ΛΛgidi? —ascaiti.

²⁶ Daida aayi ali quiiyΛΓΛ. GadarΛΓΛ tΛΛgidu ali quii. VaasadΛΓΛ ΛgΛΛ suudagi ΛΓGadara ajaadΛΓΛ ΛΓGalilea. ²⁷ MostuvanΛcai ΛSuusi dΛVΛΛrapi tai miaadΛΓΛ cΛquiva Λmo cΛΛli Gadarana oidaa-cami dai catΛVΛpi ΛpΛduitadai isΛcΛΛli viaacatadai Diaavora tΛtΛaañicarudΛ dai maitΛaadaiña yuu-cusi tomali maioidacatadai quiiyΛΓΛ mosΛcaasi siaaco gΛyaasapai coidadΛ. ²⁸ Dai mostΛΛgacai Λgai ΛSuusi vuidΛΓΛ gΛtootonacΛdΛ cΛquiva dai iññaquimi dai potΛtΛdai:

—¿TuipΛsidΛ giñΛΛmadu vapaacΛi aapi Suusi ΛgΛΛ baitΛcΛaacami maradΛ? GΛdaanΛi aanΛ pai maitiñoiñiada —astΛtΛdai.

²⁹ Pocaiti Λgai tΛaanΛitai ΛSuusi ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ sai vuvaacΛna ΛgiaiñdarΛ. Muiyoco imidagai bΛbΛΛjΛiña ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ vaidΛ Λoodami vupuuraiña noonovidΛ dai ΛΛcasodΛ cadeenacΛdΛ sai maiuupanΛna vai Λgai ΛΛquitudaiña Λcadeena. DaidΛ ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ mosmΛmΛlitudaiña Λgai oidigamu.

³⁰ TaidΛ ΛSuusi tΛcacai daidΛ itΛtΛdai:

—¿TΛΛgidu aapi? —astΛtΛdai.

Tai Λgai aa noragi dai potΛtΛdai:

—Legión antΛΛgidu aanΛ —ascaiti.

Poduucai aagai Λgai alia muiducatai ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ ismaacΛdΛ ΛgiΛΓΛ vaapa cascΛdΛ.

³¹ DaidΛ ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ potΛtΛdai ΛSuusi sai maiootosana siaaco tuucavaga ami siaaco oidaga vΛΛsi ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ.

³² Dai muiducatadai tataisoli ami giidiΛΓΛ daida cueeyitadai. DaidΛ ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ potΛtΛdai ΛSuusi sai dagitona isvaapaquiagi ΛtataisoliΛΓΛ. TaidΛ ΛSuusi maa oigaragai. ³³ TaidΛ

ΔDiaavora tātāañicarudā vuvaaja αcααliaiñdarā dai tataisoliarā vaapa. Tai vāasi ḡgai ḡā vaapavuana sααli suuli gaamu taana dai ḡā suudarā suuli dai baicoi.

³⁴ Tai ḡgai ismaacαdā nuucadacatadai αtataisoli aliā duduaadimu aidasi tαα imaasi dai voopoi dai mααca gaaagidi quiiquiana dai dājiana. ³⁵ Taidā αoodami vāascatai iji dai nāida ḡgai astumaasi ḡpḡdui dai aidasi aayi ḡgai siaaco daacatadai ΔSuusi tαα ḡgai αcααli ismaacαdaiñdarā vuvaaja ΔDiaavora tātāañicarudā vai αcasodā abaana daacatadai ḡgai ΔSuusi cααga yuucusu dai cacααga dodoli daja tai ḡgai aliā duduaadimu.

³⁶ Daidā αtataisoli nuucadacami ismaacαdā nāiditadai aagidi vāasi isducatai dueeyi αcααli ismaacαdā viaacatadai ΔDiaavora tātāañicarudā.

³⁷ Imaasicαdā vāasi αoodami ami Gadarārā oidacami ḡnaaga daañimi ΔSuusi sai imααna abiaadarā aliā duduaadicuitadai ḡgai cascαdā. Taidā ΔSuusi tsai vaarcuarā dai ii abiaadarā.

³⁸ Daidā αcααli ismaacαdaiñdarā vuvaaja ΔDiaavora tātāañicarudā goguaama oí sai dagitona isoidagi dαmos ΔSuusi potαḡdai sai viααna dai potαḡdai:

³⁹ —Noragiñi ḡḡquiiyamu dai mααca gaaagida vāasi istumaasi idui Diuusi aapicαdā —astαḡdai.

Taidā αcααli nora dai mααca gaaagidi vāasi ami dαvāārīarā siα cααga idui ΔSuusi ḡgai vāatarā.

⁴⁰ Aidαsidā ΔSuusi vaasadārā divia ḡpamu ḡḡā suudagi tai vāascatai baigαnāliaracαdā miaadḡgi canαnḡracatadai ḡgai cascαdā. ⁴¹ Tai ami divia αmo cααli Jairo tααgiducami ḡgai ḡrtαaanḡdamicatadai quiiupaigadarā judidíu dai

gΛtootonacΛdΛ cΛquiva ΛSuusi vuidΛrΛ dai daañimi sai imΛΛna quiidiamu. ⁴² Ali Λmaaduacatadai Λgai maradΛ daidΛ Λrooqui parΛ baivustaama dan gooca uumigi viaacatadai dai cayoga muutadai. Dai imΛcai ΛSuusi oí mui oodami dai asta gΛisatudaimi.

⁴³ Dai Λgai saagida imΛitadai Λmo ooqui ismaacΛdΛ cabaivustaama dan gooca uumigi coococatadai gΛΛΛracΛdΛ dai casiaa doodai vΛΛsi istumaasi viaacatadai duduaadigamiΛrΛ vai tomali Λmaadutai maitistutuiditadai isduaaidagi. ⁴⁴ Tai Λgai miaadΛrΛ cΛquiva ΛSuusi dai gooquiamadΛrΛ mostaata yuucusidΛ taidΛ ΛΛradΛ gΛΛΛpitu.

⁴⁵ VaidΛ ΛSuusi gatΛcacaimi daidΛ icaitimi:

—¿ToorΛ giñtaata? —ascaiti ΛSuusi.

Vai vΛΛscatai pocaiti sai tomali Λmaadutai vaidΛ Piiduru ΛΛmadu ΛaaduñdΛ potΛtΛdai:

—MamaatΛtuldiadami, mosΛΛquidu oodami dai gΛgΛgΛisatudai dai aipaco gΛnuituscai paidΛ gatΛcacai soorΛ gΛtaata —astΛtΛdai.

⁴⁶ DΛmos ΛSuusi potΛi:

—Λmaadutai atgiñtaata, maiyanta aanΛ iñsiduaadi Λmaadutai giñgυvucadacΛdΛ —ascaiti ΛSuusi.

⁴⁷ Dai mostΛΛgacai Λooqui iscamaasico vuaa ΛSuusi divia dai gigivuquimi dai gΛtootonacΛdΛ cΛquiva vuidΛrΛ ΛSuusi dai vΛΛsi oodami vuitapi aagidi istuisi taata dai isducatai caduaadicami vii mostaatacai. ⁴⁸ Amaasi ΛSuusi potΛtΛdai:

—Giñaduñi vaavoitu aapi cascΛdΛ cadueeyi. ImΛΛdañi dai maivuamΛ Λliatugada —astΛtΛdai.

⁴⁹ Dai quiaa ñioocaitadai ΛSuusi tai divia Λmaadutai Jairo quiidiaiñdΛrΛ dai potΛtΛdai Λgai ΛJairo:

—Casiatmuu gΛmara casi maisoi vuaada goma-
maatΛtuldiadami —astΛtΛdai.

⁵⁰ DΛmos aidΛsi caΛ ΛSuusi potΛtΛdai:

—Maitiduaadicuda mosai giñvaavoituda
sigΛmara duaadimu —astΛtΛdai.

⁵¹ Dai aidΛsi aayi ΛSuusi quiiyΛrΛ maidagito
Λgai Λoodami isvaapaquiagi ΛΛmadu tuucavi
mosΛcaa Piiduru dai Jacovo dai Vuaana ΛΛmadu
Λali ooqui dΛΛdΛdΛ. ⁵² VΛΛscatai suaanΛitadai dai
aliΛ soigΛnΛlidadai Λali ooquicΛdΛ dΛmos ΛSuusi
potΛtΛdai:

—MaitavΛr suaanΛda goali ooqui
maitΛrmuuquiadΛ mosacooso —astΛtΛdai.

⁵³ DΛmos Λoodami mosparunai pocaititai
ΛSuusi. Λoodami maatΛcatadai isiΛrmuuquiadΛ
Λgai cascΛdΛ parunai. ⁵⁴ TaidΛ ΛSuusi bΛi novidΛ
dai gΛgΛrΛ ñioo dai potΛtΛdai:

—Ali ooqui vañigiñi —astΛtΛdai.

⁵⁵ Tai Λgai Λpamu duaaca dai otoma vañi taidΛ
ΛSuusi gatΛjai mΛsai biidana. ⁵⁶ DaidΛ ΛdΛdΛdΛ
maitΛtΛgaitadai istumaasi gΛntΛtΛgituagi.
DΛmos ΛSuusi potΛtΛdai sai maiaagidiña tomali
Λmaadutai istumaasi ΛpΛdui.

9

¹ ΛSuusi Λmapagi Λbaivustaama dan gooca
gΛmamaatΛrdamiga dai maa guvucadagai
dai sΛalicami sai vuvaidiña vΛΛsi Diaavora
tΛtΛaañicarudΛ oodamiaiñdΛrΛ dai sai
duduuaaididana gacoocodaga. ² Dai Suusi ootoi
Λgai sai gaaagidana sai Diuusi soicΛi oodami

sai cΛΛgacΛrΛ oidaana dai duduaaididana coococoidadΛ. ³ Dai potΛtdai:

—MaitavΛr vuucai tomali Λmo istumaasi voiyΛrΛ vΛΛtarΛ tomali gΛngiica tomali gΛnmoraaliga tomali biitugai tomali tumiñsi dai mosaliΛΛmoco vaapasaragai avΛr gΛnaadatica maisiu googoca. ⁴ Tomastuma quiiyΛrΛ mΛsiaaco gΛnuuliñagi anaasiavΛr gΛnuuliñaca asta mΛsiΛΛscadΛ iji Λgai dΛvΛΛriaiñdarΛ.

⁵ Dai mΛsiaaco maitΛnmiaadΛgidagi vΛrai vuvaaquī abiaadΛrΛ dai gigigida ΛdΛvΛΛrai gΛnΛΛcasoiñdarΛ vai poduucai maatΛna Λgai ismaicΛΛga idui —astΛtdai ΛSuusi.

⁶ Tai iji Λgai dai mosΛΛmapΛcΛrΛ iimΛi dai gaaagidimi Diuusi ñiooquidΛ dai duduaaidimi coococoidadΛ vΛΛsi aipacoga.

⁷ TaidΛ ΛtΛaanΛdami EroodΛsi maí vΛΛsi istumaasi ivuaadatadai ΛSuusi dai maitΛtΛgaitadai istumaasi gatΛgituagi. Dai ΛΛmoco pocaititadai saidΛ ΛVuaana duaaca coidadΛ saagidaiñdarΛ. ⁸ Dai aa pocaititadai saidΛ rΛEliiasicaru Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ daidΛ maasitu. Dai aa pocaititadai saidΛ rΛmoco ΛΛquidΛ Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ dai duaaca. ⁹ DΛmos ΛEroodΛsi pocaiti:

—AanΛ ΛΛgi antgatΛjai guicutaragai moodΛ ΛVuaana ¿dai idio siorΛ ismaacΛdΛ mosΛΛ naana maasi caΛ aanΛ aatagi? —ascaiti ΛEroodΛsi.

DaidΛ ΛEroodΛsi gΛaajagΛi isnΛidagi.

10 Dai aidasi dada asuusi ojotosada aagidi agai asuusi vasi istumaasi idui. Taida asuusi vaidacai maapacra siaaco baitoma maitiipu oidacami Betasaidamacoga. 11 Dai aidasi mai oodami isii asuusi gooquiara iji taida asuusi miaadagi dai aagidi sai Diuusi soicai oodami sai cacacra oida-cana daida asuusi duduaadi cococoidada.

12 Dai aidasi cauruñimi baivustaama dan gooca mamaatrdami miaadara guuquiva dai potadai agai asuusi:

—Ootosañi goodami vai ganiibastana dai gaagana cuadagai aali quiquiana siaaco vaamioma miaagacagi. Tami siaaco daraaja aatma maitiipu tomali istumaasi —astadai mamaatrdami.

13 Taida asuusi potadai:

—Bibidavurai aapima —astadai.

Taida mamaatrdamigada aa noragi daida itadai:

—Maitataviaa vaamioma mosaltaama paana dai gooca vatopa. Siagisgiaa maca savada aatma cuadagai vasi idi oodami vatar —astadai mamaatrdamigada.

14 Daida oodami para taama miil acatadai. Damos asuusi potadai gamamaatrdamiga:

—Aagidavurai goodami sai daraviana chiichi quiatai aipacoga para taataucami sienta —astadai asuusi.

15 Tai podui vascatai darava. 16 Taida asuusi vui taama paana daida gooca vatopa dai tvaagiamu nanaava dai gamamagi dai gooquiara saasarai paana dai vatopa dai maa gamamaatrdamiga sai taacoidana oodami.

17 Tai vascatai gauu dai tataascovai dai gooquiara

suusudagi baivustaama dan gooca aasarai saasaquigadΛ ismaacΛdΛ baivito.

18 Λmo imidagai aidΛsi Λcovai daanΛitadai Diuusi ΛSuusi vaidΛ ΛmamaatΛrdamigadΛ ΛΛmadu daraajatadai taidΛ ΛSuusi tΛcakai gΛmamaatΛrdamiga daidΛ itΛΛdai:

—¿VoorΛ giñaagai Λoodami? —astΛΛdai.

19 Tai Λgai itΛΛdai:

—ΛΛmoco pocaiti pΛsaidΛ rΛVuaana Λgai ismaacΛdΛ vaponaiña Λoodami, dai aa pocaiti pΛsaidΛ rEliasi, dai aa pocaiti pΛsaidΛ rΛΛquidΛ Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ dai duaaca —astΛΛdai.

20 TaidΛ ΛSuusi potΛΛdai:

—¿Dai aapimΛo mΛcaiti ansoorΛ aanΛ? —astΛΛdai.

TaidΛ ΛPiiduru aa noragi daidΛ itΛΛdai:

—AapiarΛ rDiuusi CristogadΛ ismaacΛdΛ Λgai Λcovai vuusaitu —astΛΛdai.

21 DΛmos ΛSuusi sΛΛlicΛdΛ dai sai maiaagidiña imaasi tomali Λmaadutai. 22 Dai potΛΛdai:

—AanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami viaacamu issΛΛlicΛdΛ soimaa taatagi dai mosΛmapiadΛrΛ giñviaamu atΛΛaanΛdamigadΛ judidíu ΛΛmadu baitΛguucacamigadΛ papaali ΛΛmadu ΛmamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ. Dai giñmuaaa magari vΛΛsi dai vΛΛsΛcΛrΛ bo vaica tasaicΛdΛ Λpamu duaacamu aanΛ —astΛΛdai.

23 Dai gooquirΛ potΛΛdai vΛΛscatai:

—SoorΛ giñΛΛgiada Λliada maitΛaagai isΛΛgi gΛΛgitocagi dai vΛΛs tasai gΛaagai isbai

gΛducagi siΛduñiada gΛmuaatuda giñvaavoitudaitai daida giñΛagiadagi. ²⁴ Sioora ivuaadagi Λagi istumaasi ipΛlidi, Λgai gia imimu Diaavora ΛΛmadu, dΛmos Λgai ismaacΛΔΛ bai gΛduu dai muquiagi giñvaavoitudaitai Λgai gia cΛΛgacΛra vuusaimu. ²⁵ Tumaasi ΔrcΛΛgai Δmo oodami vΛΛtarΛ isgamaitΛagi vΛΛsi istumaasi oidaga oidigi daama vai ibΛadΛ imiagi Diaavora ΛΛmadu. ²⁶ AanΛ ismaacΛΔΛ viaa Δmo sΛΛlicami tΛvaagiaiñΔra divia dai Δpamu noragia iñagai dai gooquiΛra Δpamu divimu aanΛ ΛΛmadu mui Diuusi tΛtΛaañicarudΛ. Dai giñooga dadadaquigadΛ garsicoli dadadaquida agai. Isamaadutai siaa Δradagi giñvaavoitudaitai aanΛ ΔpΛ siaa Δrogidamu amaasi iñsiΛscadΛ diviagi. ²⁷ IsmaacΛΔΛ gΛnaagidi aanΛ Δrvaavoi sai oidaga Δmaadutai ismaacΛΔΛ tami guuca sai maicoiya agai asta tΛΛgacai ismaasi siaaco tΛaanΛi Diuusi —astΛtdai ΔSuusi.

²⁸ Dai aidΛsi potΛi ΔSuusi bo mamacova ta-saicΔΔ tΛsai Δmo giidiΛra dai gamamada agai dai ΛΛmadu iimΛitadai Piiduru dai Jacovo dai Vuaana. ²⁹ Dai aidΛsi daanΛitadai Diuusi ΔSuusi vuivasadΛ ΔmapΛdui dai yuucusidΛ cΛΛga tootutu dai dadadacΔdami gΛnaato. ³⁰ Tai gΛmaasitu gooca cΛcΛli abaana ΔSuusi dai ΛΛmadu gaaatagitadai Λgai ΔrMosesacaru ΛΛmadu Eliiasi. ³¹ Dai sicolimadi Δmo cuudagi dadadacΔdami dai aagaitadai issoimaa taata agai ΔSuusi dai isducatai muquia agai JerusaleenΛra. ³² Tomasi ΔPiiduru ΛΛmadu ΔaduñΔ aliΛ coocosimucataidai vΛΛscΛra maicoocoi dai tΛΛ isducatai dadadacΛi ΔSuusi

sicoli dai vΛgoocai cΛcΛΛli ismaacΛdΛ ΛΛmadu guucacatadai. ³³ Dai aidΛsidΛ ΛcΛcΛΛli mΛΛcasioma iimimitadai ΛSuusi sonuaiñdΛrΛ taidΛ ΛPiiduru potΛtΛdai ΛSuusi:

—MamaatΛtuldiadami, vΛΛsi ΛrcΛΛgai istami daraaja aatΛmΛ tΛtai duuñi vaica uucusai Λmoco aapi gΛvΛΛtarΛ dai Λmai Moseesa vΛΛtarΛ dai Λmai Eliiasi vΛΛtarΛ —astΛtΛdai.

DΛmos ΛPiiduru maimaatΛcatadai iscaititadai. ³⁴ Dai quiaa ñiioocaitadai Λgai tai divia Λmo icomai dai iifña vΛΛscatai tai Λgai aliΛ duduaadimu tΛgacai isicomai saagida iji ΛcΛcΛΛli. ³⁵ Tai icomi-aiñdΛrΛ caidatu Λmo ñiiooqui ismaacΛdΛ icaiti:

—IdiavΛr giñmara dai aanΛ aliΛ oigΛdai. ΛΛgiadavurai aapimΛ —ascaiti Λñiiooqui.

³⁶ Dai aidΛsi capotΛi Λñiiooqui Λgai gΛntΛgito tΛΛ sidΛ ΛSuusi caΛΛgi cΛacatadai. Dai vΛvaicai mamaatΛrdamigadΛ maiaagidi tomali Λmaadutai tomali Λmo ñiiooqui istumaasi tΛΛ Λgai.

³⁷ Dai siaadiqui aidΛsi tΛapapai Λgai giidiaiñdΛrΛ tai mui oodami vuvaaja dai vuidΛrΛ aayi ΛSuusi.

³⁸ Tai Λmo cΛΛli Λoodami saagida gΛgΛrΛ ñiiooqui daidΛ itΛtΛdai:

—MamaatΛtuldiadami, giñoigΛdañi dai nΛida giñmara, idi caΛmaduga giñmara cΛΛli. ³⁹ Vai Λmo Diaavora tΛaañicarudΛ bΛbΛjΛi dai iifñaquitudai dai susuiquituldi dai totosacatudai tΛñidΛ dai soi vueeyi dai maidagitua Λlidi. ⁴⁰ Casiant goguama oí gΛmamaatΛrdamiga sai vuusaidana Λgai goDiaavora tΛaañicarudΛ dΛmos Λgai maitistui —astΛtΛdai.

⁴¹ Tai aa noragi ΛSuusi dai potΛtΛdai:

—Dañi aapim Δ sivi oidacami maivaavoidaracami dai mai $\Delta\Delta$ gidaracami si $\Delta\Delta$ t Δ v Δ pi vaamioma viaacamu aan Δ isg Δ n $\Delta\Delta$ madu daacagi dai g Δ nn Δ ijadagi —ast Δ t Δ dai Δ Suusi.

Dai pot Δ t Δ dai Δ gai Δ oogad Δ :

—Baigovai vuaapa g Δ mara —ast Δ t Δ dai.

⁴² D Δ mos aid Δ si Δ ali g $\Delta\Delta$ li miaad Δ r Δ c Δ quiva taid Δ Δ Diaavora t $\Delta\Delta$ a Δ ñicarud Δ d Δ v $\Delta\Delta$ rapi daitu dai suiquituli. D Δ mos Δ Suusi dodoligitu Δ Diaavora t $\Delta\Delta$ a Δ ñicarud Δ dai duaadi Δ ali g $\Delta\Delta$ li dai t $\Delta\Delta$ gi oogad Δ .

⁴³ Tai v $\Delta\Delta$ scatai mait $\Delta\Delta$ istumaasi g Δ nt Δ t $\Delta\Delta$ gituagi t Δ gacai istumaasi mos $\Delta\Delta$ g Δ ducami ismaac Δ d Δ idui Diuusi.

Dai maiquiaa t Δ t Δ gaitadai Δ gai istumaasi g Δ nt Δ t $\Delta\Delta$ gituagi gomaasic Δ d Δ ismaac Δ d Δ idui Δ Suusi tai Δ gai pot Δ t Δ dai g Δ mamaat Δ rdamiga:

⁴⁴ —C $\Delta\Delta$ gav Δ r ca Δ ca idi dai most Δ gitoca. Aan Δ ismaac Δ d Δ viaa Δ mo s $\Delta\Delta$ licami m Δ giñt $\Delta\Delta$ gida Δ gai aa oodami —ascaiti Δ Suusi.

⁴⁵ D Δ mos Δ mamaat Δ rdamigad Δ maimaat Δ ca Δ catadai istumaasi aagidi Δ gai, maimaaquiar-sicatadai Δ gai oigaragai ismaat Δ cajiagi casc Δ d Δ , dai Δ gai duduaadicutadai isaagidagi sai c $\Delta\Delta$ ga aagidana isducatai maat Δ cajiagi Δ gai istumaasi aagaitadai Δ gai.

⁴⁶ Vaid Δ Δ Suusi mamaat Δ rdamigad Δ Δ gi g Δ naatagidi dai pocaiti sai sioor Δ Δ giaiñd Δ r Δ c $\Delta\Delta$ gadu isvaamioma gata Δ aan Δ dagi. ⁴⁷ D Δ mos Δ Suusi mai istumaasi g Δ nt Δ t $\Delta\Delta$ gitoitadai Δ gai dai b Δ i Δ mo ali oodami dai g Δ abaana c Δ i ⁴⁸ dai pot Δ t Δ dai:

—Tomasioor^Λ ismaac^Λd^Λ vaavoitudai giñmamaat^Λtuldiaraga dai casc^Λd^Λ oig^Λdai idi ali oodami ^Λgai giñoig^Λdai aan^Λ ^Λpp^Λ dai ^Λgai ismaac^Λd^Λ giñoig^Λdai aan^Λ ^Λgai oig^Λdai ^Λgai ismaac^Λd^Λ giñootoi. Ismaac^Λd^Λ pol^Λlidi ismaisi gata^Λaan^Λ ^Λgai vaa ^Λgai dai vaamioma gata^Λaan^Λ —ast^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

⁴⁹ Taid^Λ ^ΛVuaana pot^Λt^Λdai:

—Mamaat^Λtuldiadami, t^Λ ^Λaat^Λm^Λ ^Λmoco ismaac^Λd^Λ pot^Λ sai g^Λg^Λuvucadac^Λd^Λ vuvaiditadai Diaavora t^Λt^Λaañicarud^Λ t^Λtai dai sai camaiyvuidiña mait^Λr^Λmadu aim^Λraitai ^Λgai —ast^Λt^Λdai ^ΛVuaana.

⁵⁰ D^Λamos ^ΛSuusi pot^Λt^Λdai:

—Maitav^Λr daidiada. Ismaac^Λd^Λ mait^Λr^Λvui caat^Λ ^Λgai g^Λr^Λpa maasi t^Λt^Λg^Λitoi —ast^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

⁵¹ Aid^Λsi camiaadimi istuigaco t^Λsadia agaitadai ^ΛSuusi t^Λvaagiamu ^Λgai pocaiti:

—Aan^Λ angia imia iñagai Jerusaleenamumu —asc^Λaiti ^ΛSuusi.

⁵² Dai bait^Λqui ootoi ojootosicami tai ^Λgai iji ^Λmo ^Λmap^Λc^Λr^Λ Samaalia dai gaagida ^Λgai siaaco g^Λuuliñagi ^ΛSuusi. ⁵³ D^Λamos ^ΛSamaali^Λr^Λ oidac^Λd^Λ maitip^Λli ismiaanai daasagi maat^Λcai isJerusaleenamaco im^Λitadai ^Λgai. ⁵⁴ Aid^Λsid^Λ ^Λmamaat^Λrdamigad^Λ ^ΛSuusi Jacovo ^Λmadu ^ΛVuaana t^Λ ^Λimaasi pot^Λt^Λdai ^Λgai ^ΛSuusi:

—Mamaat^Λtuldiadami, ¿ip^Λlidip^Λsi t^Λsgatañiagi tai t^Λvaagiaiñ^Λr^Λ dai v^Λsi ugitudagi goodami

poduucai isduucai idui Eliiasicaru Diuusi ñiooquituldiadamigad? —astatadai.

55 Taid ΔSuusi vui nanaava dai bagaimi dai potadai:

—Aapim maimaat ismaasi ganiibadaga.

56 Aan ismaacada viaa amo sallyicami maidiviagai cooda iñagai oodami baiyoma moscagacaga vuvaida iñagai aan —astatadai ΔSuusi.

Dai amaasi iji sibaacoga.

57 Dai aidasi voiyaga iimitadai agai tai amo callyi potadai ΔSuusi:

—Mamaat tuldiadami, goidatucuda iñalidi aan vasi pasiaaco aimardagi —astatadai.

58 Taid ΔSuusi aa noragi daid itadai:

—Cacaasiocai viaa gantatjoga vaid aujuurugi gancocosa, damos aan ismaacada viaa amo sallyicami maiviaa tomali siaaco mootagi —astatadai ΔSuusi.

59 Daid ΔSuusi potadai amai callyi:

—Giñoidañoi —astatadai.

Damos callyi potadai:

—Mamaat tuldiadami, giñdagitoñoi quiaa apaga anmala yaasagi giñooca —astatadai.

60 Damos ΔSuusi aa noragi daid itadai:

—Dagitoñoi vai agai ismaacada apanducami coidada maiagiditai Diuusi yaasana gancoidadaga, dai aapi imi dai gaaagida sai Diuusi soicai oodami sai cagacaga oidacana —astatadai ΔSuusi.

61 Tai amai callyi potadai:

—MamaatΛtuldiadami, gΛoida iñΛlidi aanΛ dΛmos giñdagitoñi quiaa nai mΛΛ diosagidagi giñaaduñi —astΛΛdai.

⁶² DΛmos ΛSuusi itΛΛdai:

—SioorΛ gasicuandagi dai aa nΛΛjidagi maisΛΛli sicuanai, poduucai ΛΛpΛ Λgai ismaacΛdΛ giñoidatucuda Λliada dai otoma imia Λlidi gΛquiiyamu Λgai maitΛrcΛΛga aata vuaadami Diuusi aa duiñdadΛrΛ —astΛΛdai ΛSuusi.

10

¹ Dai cadaivunucai imaasi taidΛ ΛSuusi Λcovai vuvaitu ΛΛpΛ vaic coobai dan baivustaama oodami dai mosgoogocatai baitΛqui ootoi vΛΛsi ΛΛmapΛcΛrΛ siaaco viaacatadai Λgai isimiagi. ² Dai potΛΛdai:

—MΛsiaaco iimia agai aapimΛ mui oodami cabaigΛnduuduna iibΛadΛ dai caΛca agai Diuusi ñiiooquidΛ Λpan duucai gΛpi Λsicami ismaacΛdΛ casi gΛaagai yoovaragai. Dai Diuusi ñiñiiooquituldiadamigadΛ chiΛΛquidu cascΛdΛ daanΛdavurai aapimΛ Diuusi ismaacΛdΛ rΛpan ducami ΛΛsΛcami vai ootosana aa gΛñiñiiooquituldiadamiga ismaacΛdΛ rΛpan ducami pipiooñi vai aagida Λgai ñiiooquidΛ Λoodami ismaacΛdΛ baigΛnduuduna iibΛadΛ Λgai Λpan ducami Λsicami. ³ Iimivurai aapimΛ. Dañi aanΛ Λpan duucai gΛnootosai cañiiru sΛΛsΛyi saagida. ⁴ MaitavΛr vuucai gΛnmoraraaliga tomali gΛntumiñsi daraasacaru tomali aa susuusacai, dai maitavΛr guguquida voyiΛrΛ mΛsiaaco ajiagi oodami. ⁵ MΛsiΛΛscadΛ ajiagi

amo quiiyara varai aagida oidacami sai Diuusi
 ipalidi isiibastudacan tadacagi agai iibada. ⁶ Dai
 isami daacagi amaadutai dai nanaracagi isDiuusi
 soinagi vai giibastacan tadaca agai ibada aid gia
 giibastacan tadacamu agai. Dai ismaitiipucagi
 tomali amaadutai ami isnaracagi isDiuusi
 soinagi vai giibastacan tadacagi agai vascara
 aapima gaagai isaagididagi gomaasi aa oodami.
⁷ Dai anaasi masiaaco caga ganmiaadagidagi
 agai vaa quiiyara avar ganuuliña dai ugaavurai
 dai ii istumaasi viaacagi agai, amo piooni viaa
 salicami masaa namalquidagi. Dai maitavar
 mosquiquiara ajioopada. ⁸ Dai masiascada ajiagi
 mapacara masicaga ganmiaadagidagi ugaavurai
 mastumaasi ganbiidagi. ⁹ Dai duduaaidavurai
 acococoidada ismaacada ami oidacagi dai
 povivar tada oidacami: “Cadivia Diuusi dai
 ganlamadu daaca agai daida ipalidi isgansoinagi
 mai cagacara oidaca aapima”. ¹⁰ Dai masajiagi
 mapacara masiaaco maitanmiaadagidagi
 varai vuvaqui caayara dai potada: ¹¹ “Asta
 davaragada ganoidaga ismaacada garacasuana
 sai gigigidamu aatama varai poducai maataca
 aapima masmaicaga idui. Damos maatacavurai
 sicayooga aayi siascada gataanada agai Diuusi”.

¹² Dai quiaa ñioocai asuusi dai potadai:

—Aan anganaagidi sai siascada Diuusi nidagi
 ismaacada arcaga ivuaadami dai ismaacada
 armaicaga ivuaadami agai soimaasi taatatulda
 agai oodami ismaacada maitanmiaadagidagi
 vaamioma soimaasi taatatuldamu agai sia
 Sodoomara oidacami.

13 AapimΛ CorasiĩĩiΛΓΛ oidacami dai BetasaidΛΓΛ oidacami siΛ soimaa taatamu aapimΛ. IsTiiroΛΓΛ dai SidooniΛΓΛ oidacami tΛΛgimudai istumaasi gΛgΛrducami mΛsmaasi tΛΛ aapimΛ Λgai gia caΛΛqui abiaadΛΓΛ gΛnaadadamudai yuucusi tutucucami dai gΛncocoomaivadamudai mataicΛΔ dai poduucai maasiuldamudai iscaama duucai gΛntΛtΛgito dai camaisoimaasi ivuaada agai. 14 DΛmos siΛΛscadΛ Diuusi nΛidagi ismaacΛΔΛ ΛrcΛΛga ivuaadami dai ismaacΛΔΛ ΛrmaicΛΛga ivuaadami gΛngΛΛgΛvituldaraga vaamioma soimaascamu isΛTiiroΛΓΛ dai SidooniΛΓΛ oidacami vΛΛtarΛ. 15 Dai aapimΛ CapernaumΛΓΛ oidacami. ¿Povai mΛsiΛnΛlidi mΛstΛvaagiΛΓΛ ucami tΛΛtΛidia agai? Baiyoma mΛtΛapañia agai dΛvΛΛrai utamacoga —astΛtΛdai ΛSuusi.

16 Dai potΛtΛdai Λgai gΛmamaatΛrdamiga:

—IsmaacΛΔΛ ΛΛgiditai gΛncaΛ aapimΛ Λgai giñΛΛgiditai caΛ aanΛ ΛΛpΛ dai ismaacΛΔΛ gajiaadΛΓΛ gΛnvipieeyi aapimΛ Λgai gajiaadΛΓΛ giñvipieeyi aanΛ ΛΛpΛ dai ismaacΛΔΛ gajiaadΛΓΛ giñvipieeyi aanΛ Λgai gajiaadΛΓΛ vipieeyi ΛΛpΛ Λgai ismaacΛΔΛ giñootoi —astΛtΛdai ΛSuusi.

17 TaidΛ Λvaic coobai dan baivustaama Λpamu dadacai baigΛnΛliatugai dai potΛtΛdai Λgai ΛSuusi:

—MamaatΛtuldiadami, asta Diaavora tΛtΛaañicarudΛ vΛΛsi gΛΓΛΛgi aagaitai aatΛmΛ gΛtΛΛtΛaraga —astΛtΛdai Λojootosicami ΛSuusi.

18 TaidΛ ΛSuusi potΛtΛdai:

—Aan_Λ ann_Λidi isducatai gai _ΛDiaavora t_Λvaagiaiñd_Λr_Λ _Λpan duuca_i _Λmo siitañi.
 19 Aan_Λ ang_Λnmaa guvucadagai aapim_Λ m_Λsai c_Λc_Λisapaiña g_Λg_Λr coocoyi dai nanacas_Λr_Λi dai poduuc_i vaamioma viaa aapim_Λ guvucadagai isg_Λr_Λsaayu Diaavora. Dai aapim_Λ maisoimaa taatamai tomali _Λmo istumaasic_Λd_Λ.
 20 Maitav_Λr baig_Λn_Λliada casc_Λd_Λ g_Λn_Λg_Λiditai Diaavora t_Λt_Λaañicarud_Λ. Baiyoma mosg_Λaagai m_Λsbaig_Λn_Λliadagi oojisicatai g_Λn_Λt_Λt_Λaraga m_ΛΛ t_Λvaagi_Λr_Λ —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

21 Aid_Λ otoma bai_Λliatu Diuusi Ib_Λad_Λ _ΛSuusi tai _Λgai pot_Λt_Λdai:

—Giñoo_ca aan_Λ gia s_Λlic_Λd_Λ siaa g_Λduutudai, aapiap_Λ _Λrbait_Λc_Λaacami t_Λvaagi_Λr_Λ dai oidigi daama. Aapi ap_Λt_Λmaimaat_Λtuli idi maasi _Λsastudugami tomali _Λgai ismaac_Λd_Λ naana maasi mamaat_Λr_Λi mos_Λc_Λ _Λgai ismaac_Λd_Λ maisi sastuduga dai ismaac_Λd_Λ mainaana maasi mamaat_Λr_Λi. C_Λgaduava giñoo_ca poduuc_i ip_Λli aapi dai poduuc_i idui —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi g_Λooga.

22 Dai apiamamaat_Λtuldi _ΛSuusi _Λoodami dai pot_Λt_Λdai:

—Giñoo_ca giñmaa v_ΛΛsia_Λcatai. Aan_Λ _ΛrDiuusi marad_Λ ismaac_Λd_Λ t_Λvai t_Λvaagiaiñd_Λr_Λ dai tomali _Λmaadutai maic_Λg_Λga giñmaat_Λ mos_Λc_Λ giñoo_ca dai tomali _Λmaadutai maic_Λg_Λga maat_Λ giñoo_ca mos_Λc_Λ aan_Λ ismaac_Λd_Λ _Λrmarad_Λ _Λgai. Dai v_ΛΛsc_Λr_Λ oidaga aa ismaac_Λd_Λ maat_Λ giñoo_ca mos_Λc_Λ ismaac_Λd_Λ aan_Λ ip_Λlidi sai maat_Λna.

23 Amaasi _Λgai vui n_Λn_Λava g_Λmamaat_Λrdamiga dai _Λg_Λ _Λgai pot_Λt_Λdai:

—Baig^Λn^Λlidi aapim^Λ n^Λiditai m^Λstumaa n^Λlidi. ²⁴ Aan^Λ ang^Λnaagidi sai mui Diuusi ñiñiooquituldiadamigad^Λ ^Λmadu mui raraí n^Λida ^Λlidadai m^Λstumaasi aapim^Λ n^Λlidi dai mait^Λ, dai ^Λgai ca^Λca ^Λlidadai m^Λstumaasi aapim^Λ ca^Λ dai maica^Λ —ast^Λadai ^ΛSuusi.

²⁵ Amaasi ^Λmo mamaat^Λtuldiadami Diuusi s^Λalicamigad^Λ ca^Λquiva dai ii dai m^Λaa aatagida ^Λgai ^ΛSuusi. Mosn^Λida ^Λlidadai ^Λgai sabai aagana Suusi ^Λmo istumaasi istumaasi vui caat^Λcagi ^Λvaavoidaragad^Λ dai pot^Λadai:

—Mamaat^Λtuldiadami, ¿tumaasi istutuidi aan^Λ isiduñiagi dai v^Λascara ^Λmadu daacagi Diuusi? —ast^Λadai.

²⁶ Taid^Λ ^ΛSuusi aa noragi daid^Λ it^Λadai:

—¿Tumaasi ^Λgai dai oojisi s^Λalicamiara^Λ? Aapi n^Λn^Λidiña oojai v^Λas tasai giñaagidañi iscaiti —ast^Λadai ^ΛSuusi.

²⁷ Taid^Λ ^Λmamaat^Λtuldiadami Diuusi s^Λalicamigad^Λ aa noragi daid^Λ it^Λadai:

—“Oig^Λadañi g^ΛDiuusiga v^Λasi g^Λiib^Λdac^Λd^Λ, dai v^Λasi g^Λuvucadac^Λd^Λ dai v^Λasi g^Λat^Λgitoidac^Λd^Λ, dai oig^Λadañi g^Λaaduñi poduucai p^Λsduucai g^Λoig^Λdai aapi ^Λgi” —ast^Λadai.

²⁸ Taid^Λ ^ΛSuusi it^Λadai:

—C^Λaga p^Λtgiña^Λaa noragi isv^Λasi gomaasi iduñia aapi, aapi v^Λascara oidacamu Diuusi ^Λmadu —ast^Λadai ^ΛSuusi.

²⁹ Vaid^Λ ^Λmamaat^Λtuldiadami Diuusi s^Λalicamigad^Λ ^Λgi g^Λsoiña ^Λlidadai dai pot^Λadai ^Λgai ^ΛSuusi:

—¿Voor^Λ ^Λrgiñaaduñi? —ast^Λadai.

³⁰ Taid^Λ ^ΛSuusi aa noragi daid^Λ it^Λadai:

—Amo imidagai amo calli tvañimitadai amo voi Jerusaleenaiñdarai Jericooamu tai voyara aayi lasivogami dai baitoma gaviji dai lasi istumaasi vuucaticatadai agai asta yuucusida dai sallycaldai soidoodai dai baitoma muuquiadai viaa dai iji. ³¹ Dai aidaraca amui imitadai amo paaligada judidu agai vaa voyara dai tagacai mossalli daivusai. ³² Dai amo leviita arpa amui salli daivusai dai aidasi ta agai mosdaivusai arpa. ³³ Dai mai calli Samaaliaiñdarai agai vaa voyamu imitadai dai tagacai soigaldian taada. ³⁴ Dai miaadara calquiva siaaco caatcatadai calli dai duaadi istuidana saasaquicatadai asaticada dai valieenticada, dai vipiosolicada vuupuli dai lagi gasoiga daama dai dai ballacai amo quiiyamu dai ami gluuli lamadu dai nuucagi. ³⁵ Dai siaadiqui aidasi caimia agaitadai samaaliara oidacami vuuvaitu goo piisu dai maa oidacami dai potadai: “Nuucadacani idi calli dai pasvaamioma siaa duadagi gaa namalquidamu ana inisialscada apamu diviagi”, astadai samaaliara oidacada oidacami. ³⁶ Dai sivi maacada idi vavaicai calli araduñda calli ismaacada baitoma gaviji lasivogami —astadai Suusi.

³⁷ Taidai amamaatuldiadami Diuusi sallycamigada itai:

—Agai ismaacada soigalli tagacai —astadai.

Taidai Suusi potadai:

—Imiñi aapi dai poduñi arpa —astadai.

³⁸ Dai apiaimai Suusi dai aayi maaparara. Vai ami oidacatadai amo ooqui Maaruta tagiducami dai miaadagi galquiiyara. ³⁹ Daidai Maaruta

siagacatadai amai ooqui María taaigiducami. Tai agai vuidar daiva asuusi dai caaca agai istumaasi aagaitadai agai. ⁴⁰ Damos maaruta aliasi istumaa vuaadatadai cusiñiar dai miaadar ciquiva siaaco daacatadai asuusi daid itadai:

—Mamaatutuldiadami, imaitarvuam aliidi tomalaachi isgiñsiisi agi giñvidagi mosasi aa duiñdagai? Aagidañi tudu vaid giñsoiñana —astadai maaruta.

⁴¹ Taid asuusi aa noragi daid itadai:

—Maaruta, Maaruta, maitivuam aliada aapi mos naana maasicad. ⁴² Mosalimo istumaasi oidaga ismaacad vaamioma gaagai dai goMaría gia bi cagaducadioma aa duiñdagai dai tomali maadutai maivoopoidamu —astadai asuusi.

11

¹ Amo imidagai asuusi gamamadaitadai amo maapacar. Dai aidasi canaato mamagi agai tai maadutai amamaatardamigad itadai:

—Mamaatutuldiadami, garmaatuldañi mamadaragai poduucai isduucai avuaana maatutuli gamamaatardamiga —astadai.

² Taid asuusi potadai:

—Masilascad gamamadadagi varai aduucai gamamadada:

Garooga aapi pmaacad tavaagiar daja, aatama ipalidi isoodami gasiaa duutuadagi, dai maatana isaapi maisoimaasi ivueeyi vai otoma ana istuigaco gataanada agai aapi tami oidigi daama vaid araduuna

pastumaasi aapi ipalidi tanai oidigi daama
 anpan duucaitavaagiar.

³ Garsoiñañi tatai viaaca aatama cuaadagai siasi
 tagito sivi vatar.

⁴ Dai garoigaldañi vasi garsoimaascamiga aatama
 ap oigaldi vascatai ismaacada soimaasi
 garvuiididi.

Maiti dagito isDiaavora garaagiadan tadacagi
 isiduñia aatama soimaasi poducait
 varamamadada.

Astadai asuusi.

⁵ Daid asuusi potadai ap:

—Ducami ismaadutai aapima viaacagi amoco
 ganaduñi pai aapi imiagi quiidiamu rantucar
 pai potada aapi: “Giñaduñi giñañiuvidañi vaica
 tascali, ⁶ utudama giñdiviji amoco giñaduñi
 macasdar imadami dai aan maiviaa istumaasi
 biidagi”. ⁷ Dai ducami sigamai aa ganoragidagi
 tuucavidar dai povadagi: “Maitigiñioquiada
 casia cuupi quitaagiña dai giñmaamara giñmadu
 vat giñvaacosiar nai cascada maitistutuidi aan
 isvañigacai gamaquiagi tomali amo istumaasi”.

⁸ Aan anganaagidi tomasi maivañigacai gmaa
 agai istumaasi gaduñicatai baiyoma vañigian
 taada agai dai gamaquiagi vasi istumaasi tagitoca
 aapi maicaca liditai ñioocadami. ⁹ Cascada
 aan anganaagidi masai daañiña Diuusi sai
 gansoicaiña mai viaaca aapima tagitocagi dai
 gaagai macaga vaavoitudadagi sai Diuusi
 gansoicada agai. ¹⁰ Siora daadagi Diuusi sai
 soicaiña gia soicaiña.

¹¹ Amaadutai aapima ismaacada argaoga
 masbai oidana aapima ganmara amo odai

isgantaanΛda Λgai paana? ¿SiΛpa oidagi Λmo cooyi isgantaanΛda Λgai vatopa? ¹² ¿IsgantaanΛda Λgai Λmo tacunono isbai oidana aapimΛ Λmo nacasΛrai? ¹³ MΛsaapimΛ ismaacΛdΛ maicΛΛ tuutuiga maata oidi gΛnmaamara istumaasi cΛΛgaducami sioma cΛΛga gΛnooga ismaacΛdΛ tΛvaagiΛrΛ daja gΛnootosdamu gΛlbΛdaga vai gΛnΛΛmadu daacana vΛΛscatai sioorΛ ipΛliadagi isΛΛmadu daaca Λgai —astΛtΛdai ΛSuusi.

¹⁴ ΛSuusi vusaasditadai Λmo cΛΛliaiñdΛrΛ Λmo Diaavora tΛaañicarudΛ. ΛDiaavora tΛaañicarudΛ muudutu ΛcΛΛli. Dai aidΛsi vuusai ΛDiaavora tΛaañicarudΛ taidΛ ismaacΛdΛ muudutu istui isñiooquiagi Λpamu. TaidΛ Λoodami maitΛΛ isducatai gΛntΛtΛgituagi tΛΛgacai imaasi. ¹⁵ DΛmos ΛΛmoco pocaiti:

—Idi cΛΛli vuvaidi Diaavora tΛtΛaañicarudΛ Beelsevú guvucadadΛcΛdΛ —ascaiti Λoodami. Beelsevú ΛrDiaavora dai aliΛ guvuca.

¹⁶ Dai aa mosnΛijada Λlidi astumaa duuna ΛSuusi dai cascΛdΛ potΛtΛdai sai tΛΛgidana Λmo istumaasi gΛducami tΛvaagiaiñdΛrΛ. ¹⁷ DΛmos ΛSuusi maatacΛtadai istumaasi gΛntΛtΛgitoitadai Λgai dai potΛtΛdai:

—Isaipaco gΛncocodagi ΛmapΛcΛrΛ oidacami ugitimu Λoodami dai baabaquidΛ suuligimu. ¹⁸ Poduucai ΛpΛ isΛDiaavora Λgi gΛcΛcΛdagi otoma camaitatΛaanΛdan tada Λgai cascΛdΛ poduucai gΛnaagidi aanΛ pocaititai aapimΛ ansai aanΛ vuvaidi Diaavora tΛtΛaañicarudΛ Beelsevú guvucadadΛcΛdΛ. ¹⁹ SiΛrvaavoicamudai isDiaavora guvucadadΛcΛdΛ vuvaidi aanΛ

Diaavora tātāañicarudā aidā gia aapimā gānaaduñi vuvaidi Diaavora tātāañicarudā Diaavora guvucadadācadā āpā. Āgi āgai gānaagidamu ismaitārvāvoi isDiaavora guvucadadācadā vuvaidi aana āmadu āgai. ²⁰ Baiyoma Diuusi guvucadadācadā vuvaidi aana Diaavora tātāañicarudā dai poduucāi cāā maatā aapimā iscaāyi istuigaco Diuusi soicāda āgai oodami sai cāāgacāra oidacana.

²¹ Siāāscadā āmo oodami guvuacami dai cāāga gagatocami nuucadacagi gāquii dai vāāsi istumaasi oidaga ami poduucāi maitiipu siōōrā gāāsidagi ami. ²² Dāmos isdiviagi āmai vaamioma guvuacami dai vaamioma istuidiagi dai āāsidagi vāāsi gagatodā istuucāda gātāgitocatadai āgai isgāsoiñagi dai gataacogida āgai vāāsi istumaasi gāāsidagi.

²³ Siōōrā maitārgiñāāmaducagi āgai giñvuidāra caatā siōōrā maitiñsoiñā aagiadagi āoodami isducatai cāāgacāra vuvāqui āgai sobicāi sai maivaavoitudana dai maicāāgacāra vuvāacāna.

²⁴ Siāāscadā āmo Diaavora tāañicarudā vusiagi āmo cāāliāiñdāra oidigana aimāraiñā dai gaagaiñā siaaco gāibāāstagi dai siāāscadā maitāgia āgai siaacoga pōvā āālidiñā: “Āpamu animiagi giñquiiyamu iñsiaadāra vuusai”, āāālidiñā. ²⁵ Dai siāāscadā āpamu ami diviagi āgai dai tātāāgaiñā ācāāli āpan duucāi āmo quii cāāga voisiquicami dai cāāga bai duñisicami. ²⁶ Dai āmaasi āgai aimārai dai vūāpai āpā cūvaracami Diaavora tātāañicarudā. Dai āgai āmadu vāāsi āgāā vapacāiñā ami cāāliāra dai ami oidacana dai

poduucai ʌCʌʌli vaamioma soi gʌvuaadana
isvaasʌquioma —ascaiti ʌSuusi.

²⁷ Aidʌsidʌ ʌSuusi aagaitadai imaasi, tai ʌmo
ooqui oodami saagida iĩña dai pocaiti:

—Siʌ Cʌʌgacʌrʌ nʌidi Diuusi ʌgai ismaacʌdʌ
gʌmarai dai gʌsiitu —astʌtʌdai ʌooqui ʌSuusi.

²⁸ Dʌmos ʌSuusi potʌtʌdai:

—ʌcaasi Cʌʌgacʌrʌ nʌidi ʌgai ʌpʌ vʌʌsi oodami
ismaacʌdʌ caʌ Diuusi ñiooquidʌ dai ʌʌgiditai caʌ
—astʌtʌdai ʌSuusi.

²⁹ Daidʌ ʌoodami apiagʌnʌmpaidimi ami ʌSuusi
sicoli taidʌ ʌSuusi gʌaagacai mamaatʌtuldimi Diu-
usi ñiooquidʌ dai potʌtʌdai:

—Oodami sivi oidacami aliʌ maicʌʌga tuutuiga
dai giñaagidi ansaidʌ iduuna ʌmo istumaasi
gʌducami ʌgai vuitapi, dʌmos maitʌʌgimu ʌgai
ʌmai istumaasi gʌducami mosʌcaasi ʌistumaasi
gʌducʌdʌ ismaacʌdʌ idui Diuusi ootosacai
Joonasi Ñiñiviamu vai ʌgai aagidi ʌoidacami sai
ugitia ʌgai ʌgai ismaiʌma duucai gʌntʌtʌgituagi
dai camaisoimaasi ivuaadagi. ³⁰ Poduucai

ʌpʌ giñootoi Diuusi. Aanʌ ʌrʌgai ismaacʌdʌ
viaa ʌmo sʌʌlicami dai aagidamu aanʌ sivi
oidacami sai ugitia ʌgai ʌpʌ ismaiʌma duucai
gʌntʌtʌgituagi dai camaisoimaasi ivuaadagi.

³¹ Siʌʌscadʌ caiyagi istuigaco Diuusi nʌidagi
oodami sividadʌ ismaacʌdʌ ʌrcʌʌga ivuaadami
dai ismaacʌdʌ ʌrmaicʌʌga ivuaadami, daidʌ
ʌooqui ismaacʌdʌ ʌrbaitʌcʌaacamicatadai Siipʌrʌ
divimu dai gʌpiʌrʌ suuligamu ʌoodami sivi

oidacami. Agai sALLicADΛ mΛΛcasDΛΓΛ divia dai caΛca agai istumaasi aagai ΛSalomoñi. Agai ΛrΛmo tΛaanΛdami saitudugami dai tami daja aanΛ sivi dai vaamioma ΛrtΛaanΛdami aanΛ siSalomoñi mai aapimΛ maitiñΛΛgidityai caΛ.

³² IsmaacADΛ ÑiñiviΛΓΛ oidacatadai dadimu siΛΛscADΛ Diuusi nΛida agadagi sivi oidacami ismaacADΛ ΛrcΛΛga ivuaadami dai ismaacADΛ ΛrmaicΛΛga ivuaadami, daidΛ ΔÑiñiviΛΓΛ oidacami gΛpiΛΓΛ suuligamu Λoodami sivi oidacami ΛpΛ mai aapimΛ maitiñΛΛgidityai caΛ Agai gia caΛma duucaı gANTΛtΛgito dai camaisoımaasi ivuaada agai aidasi ΔJoonasicaru agidi Diuusi ñiooquidΛ, dai tami daja aanΛ dai vaamioma ΛrtΛaanΛdami aanΛ siJoonasi.

³³ Tomali Λmaadutai cucuudagai Λmo cuudacarui dai gooquiΛΓΛ ΛstoquicΛΓΛ dadasai tomali Λmo cajooñi uta baiyoma tΛcavacamıΛΓΛ gΛdadasai vai sioorΛ vapacADagi istutiadagi isnaadagi. ³⁴ Gavuupuji ΛrΛpan ducami Λmo cuudacarui gatuucuga vΛΛtΛΓΛ isgΛvuupuji cΛcΛΛgaducagi vΛΛsi gΛtuucuga ΛpΛ viaa cuudagi, dai isgΛvuupuji maıcΛcΛΛgaducagi gΛtuucuga ΛpΛ ducami istucagamucagi. ³⁵ Goovai ismaacADΛ maatΛ aapimΛ DiuusicADΛ Λpan ducami Λmo cuudagi gANTΛgitoıdagΛΓΛ gANnuucadacavurai aapimΛ vai maituucuna dai poduucai tucapi viimu aapimΛ. ³⁶ IscΛΛga cuudagAcagi vΛΛsi gANTΛgitoıdagΛΓΛ dai maitiıpuıcagi tomalaachi tucapi dai poduucai cΛΛga maatΛ caΛcamu aapimΛ Λpan duucaı mΛsduucaı nΛidi Λmo tuucavi siaaco cΛΛga cuudagAcagi —astΛtΛdai ΛSuusi Λoodami.

³⁷ Dai aidΛsi cadagito ñi^{oo} ΛSuusi tai Λmo fariseo vaí sai quiidiΛrΛ gaugana. TaidΛ ΛSuusi ii dai meesa vuidΛrΛ daiva. ³⁸ TaidΛ Λfariseo maitΛΛ istumaasi gΛtΛgituagi tΛΛgacai siaSuusi maivacoi gΛnoonovi isducatai viituli Moseesacaru Λjudidíu. ³⁹ Tai amaasi ΛSuusi potΛtΛdai:

—AapimΛ fariseo vuaanai gΛnajaasocoli ΛΛbΛadΛrΛ dΛmos aapimΛ tuculimadai gΛnΛranaga muuquimudagaicΛdΛ dai soimaascamicΛdΛ. ⁴⁰ Vupuiiruga aapimΛ, ¿maitamΛs maata tΛtΛgitoi maitamΛs maata sai sioorΛ idui ΛΛbΛadΛrΛ idui ΛΛpΛ ΛraviadΛrΛ? ⁴¹ Gaoidiadavurai oidicami baigΛnΛliaracΛdΛ dai poduucai maitΛrsoimaasi iducamicamu aapimΛ.

⁴² SiΛ soimaa taatamu aapimΛ fariseo vΛΛsi istumaasi viaa aapimΛ aa oidi oodami Diuusi aa duiñdadΛ vΛΛtarΛ, asta ivaagi mΛsmaacΛdΛ bΛΛjΛi. CΛΛgadu isoidiada aapimΛ oodami Diuusi aa duiñdadΛ vΛΛtarΛ mΛstumaasi viaacagi dΛmos aliΛ soi duucai nΛidi aapimΛ gΛnaaduñi dai maioigΛdai Diuusi gomaasi gia maicΛΛgadu.

⁴³ SiΛ soimaa taatamu aapimΛ fariseo. Oojoidi aapimΛ iscΛcΛΛgaducΛdioma daraicariΛrΛ dadaarΛdagi judidíu quiquiuupaigadΛrΛ dai oojoidi aapimΛ isvΛΛsi oodami siaa gΛnduutuadagi.

⁴⁴ SiΛ soimaa taatamu aapimΛ fariseo dai aapimΛ mamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ. Aagai aapimΛ Λmo istumaasi dai Λma maasi ivueeyi. AapimΛ ΛrΛpan ducami siaaco gΛyaasapai coidadΛ dai camaimaatΛgia maasi daamadΛrΛ vaidΛ Λoodami daama dΛgavuscΛiña

maimaatΛcatai siΛ sigalnaasi uta, pomaasi aapimΛ
ΛraviadΛrΛ ΛpΛ —astΛdai ΛSuusi.

⁴⁵ Tai Λmoco ΛmamaatΛtuldiadami Diuusi
sΛlicamigadΛ aa noragi dai potΛdai:

—MamaatΛtuldiadami, aagaitai aapi imaasi
asta aatΛmΛ vΛasi garñiooquidi —astΛdai Λgai
ΛSuusi.

⁴⁶ DΛmos ΛSuusi potΛdai:

—SiΛ soimaa taatamu aapimΛ ma-
maatΛtuldiadami Diuusi sΛlicamigadΛ ΛpΛ.
AapimΛ pocaiti sai gΛagai siduñiagi mui naana
maasi istumaasi maiagai Mosesacaru. Ducami
isvaamioma cucuspiada aapimΛ asta siΛsi
uucami maitistutuidi Λoodami dai aapimΛ
maicucuspΛi tomalaachi.

⁴⁷ SiΛ soimaa taatamu aapimΛ. AapimΛ ivuiididi
baabaquidΛ Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ
ismaacΛdΛ coi gΛnΛΛqui aaduñicaru. ⁴⁸ CΛga
maatΛ aapimΛ vΛasi gomaasi dai soicΛdΛ
mΛnΛlidi aapimΛ gΛnaaduñicaru. Λgai coi Diuusi
ñiñiooquituldiadamigadΛ mai aapimΛ ivuiididi
baabaquidΛ.

⁴⁹ CascΛdΛ Diuusi ismaacΛdΛ maatΛ
vΛasiaΛcatai pocaiti: “GΛnootosdamu aanΛ
giñiñiooquituldiadamiga Λmadu giñojootosa
masiaapimΛ coodamu Λmoco dai aa soimaa
taatatuldamu”, ascaiti Diuusi. ⁵⁰ Diuusi soimaasi
gΛntaatatulda Λgai aapimΛ sivi oidacami
vΛasicΛdΛ ΛñiñiooquituldiadamigadΛ ismaacΛdΛ
gΛncooditu aidΛsi abiaadΛrΛ cΛquiva gooidigi.
⁵¹ AidΛsi abiaadΛrΛ gΛmuaatu Aveelicaru asta
aidΛsidΛ gΛmuaatu Zacariiasicaru Λgai ismaacΛdΛ
gΛmuaatu ΛgΛΛ quiupai abaana vai ajadΛrΛ cΛΛca

Λooroñi mΛsiaaco mΛmΛidiña vustaaqui isducatai gatΛjai Diuusi. SΛΛlicΛdΛ angΛnaagidi sai Diuusi gΛpiΛrΛ gΛnsuuliga agai aapimΛ sivi oidacami ΛΛpΛ.

⁵² SiΛ soimaa taatamu aapimΛ ma-maatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ. Ducami iscuupaca aapimΛ candaadocΛdΛ siaaco oidaga Diuusi mamaatΛtuldaragadΛ, dai aapimΛ viaa yaavigadΛ dai maivapacΛi aapimΛ dai tomali maidadagitoi aa isvaapaquiagi tomasi vaapaquia Λlidi Λgai —astΛtΛdai ΛSuusi.

⁵³ AidΛsi aagidi ΛSuusi imaasi taidΛ ΛmamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ ΛΛmadu Λfariseo aliΛ baacoi Λgai vui dai gΛnaagacai tΛcacaimi mui naana maasi, ⁵⁴ sabai aagana Λgai Λmo istumaasi vaavoidaragadΛ vui vai poduucai gΛpiΛrΛ vuaaja Λgai.

12

¹ Tai amaasi mui miil oodami gΛnΛmpagi sΛΛlicΛdΛ muidu dai asta gΛncΛcΛisapai aipacoga. TaidΛ ΛSuusi gΛaagacai aagidi ΛpΛga gΛmamaatΛrdamiga dai potΛtΛdai:

—CΛΛgavΛr gΛntΛtΛgitoca aapimΛ. MaitavΛr Λpan duucai ivuaada gofariseo. Goovai aagai Λmo istumaasi dai Λma maasi ivueeyi vai aa nΛidiña dai poduucai ivuaada Λlidiña ΛpΛ dΛmos aapimΛ maitΛaagai ispoduucai ivuaadagi. ² Maioidaga tomali Λmo istumaasi Λstoquicami tomasi duudusali gΛaagai vΛΛscΛrΛ vΛΛsi gΛmamaatΛi, dai maioidaga tomali Λmo istumaasi Λstoquicami ismaitΛmaasiuldagi. ³ VΛΛsi mΛsmaacΛdΛ aagai

aapimΛ tucarΛ vΛΛsi gomaasi gΛcaΛcamu tasΛrΛ, dai mΛsmaacΛdΛ duudusali aagai aapimΛ cuupacatai quitaagiña goovai vΛΛsi iñacaitai gΛaagadamu baabaqui daamadΛrΛ.

⁴ AapimΛ giñaduñi angΛnaagidi sai maitΛagai mΛsΛΛbiadagi Λgai ismaacΛdΛ mumueeyi gatuucuga, dai gooquiΛrΛ Λgai camaitistutuidi isiduñiagi vaamioma. ⁵ DΛmos gΛnaagidamu aanΛ sioorΛ gia gΛaagai mΛsΛΛbiadagi. ΛΛbiadavurai Λgai ismaacΛdΛ viaa guvucadagai isbΛΛquiagi muuquiadΛ ibΛadΛ Diaavor ΛΛmadu. Λja, Λgai gia gΛaagai mΛsΛΛbiadagi.

⁶⁻⁷ Diuusi vaamioma gΛnoigΛdai aapimΛ siΛ ujuurugi cascΛdΛ maitavΛr duduaadicuda cΛΛ maatΛ aapimΛ isgΛgaagarai taama ujuurugi gooca sintaavucΛdΛ vai Diuusi vΛΛscarΛ nuucadacana. Diuusi maatΛ vΛΛsiaΛcatai asta siΛΛjaquidu ΛΛmadutai cuupadΛ.

⁸ GΛnaagidiana sai vΛΛscatai ismaacΛdΛ gΛnmaasiuldi oodami vuitapi isgiñvaavoitudai aanΛ ΛpΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami maiΛstocadamu Diuusi tΛtΛaañicarudΛ vuitapi mosaagamu aanΛ isΛgai Λrgiñmaamara. ⁹ Dai ismaacΛdΛ giñΛstocadagi oodami vuitapi aanΛ ΛpΛ Λstocadamu Λgai Diuusi tΛtΛaañicarudΛ vuitapi.

¹⁰ Dai tomasioorΛ ismaacΛdΛ giñvui ñioocadagi aanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami istutuidi isoigΛldagi. DΛmos sioorΛ soimaasi ñiooqui aagadagi Diuusi IbΛadΛ vui Λgai gia maiviaa gΛoigΛldaraga.

11 Masi^Λscad^Λ vaama g^Λntuutusa agadagi ^Λmo quiuupaigad^Λr^Λ judidíu si^Λpp^Λ bait^Λguucacami dai aa s^Λalicami viaacami vuid^Λr^Λ, maitav^Λr vuam^Λ ^Λaliada Diuusi Iba^Λd^Λ g^Λnsoiñamu.

12 Masiuu duucu caviaacagi isñiooquiagi m^Λsducatai gaa noragidagi dai m^Λst^Λiyagi —ast^Λt^Λdai ^ΛSuusi g^Λmamaat^Λrdamiga.

13 Tai ^Λmaadutai ^Λoodami saagidaiñd^Λr^Λ pot^Λt^Λdai ^ΛSuusi:

—Mamaat^Λtuldiadami, aagidañi giñsiisi t^Λtaid^Λ ^Λrtaacoida aat^Λm^Λ g^Λr^Λvustuidaga —ast^Λt^Λdai.

14 D^Λmos ^ΛSuusi pot^Λt^Λdai:

—Giñaduñi, ¿toor^Λ giñdaí aan^Λ dunucami duucai si^Λpp^Λ taacogiadami aapim^Λ g^Λn^Λv^Λatar^Λ? —ast^Λt^Λdai.

15 Dai pot^Λt^Λdai ^Λpp^Λ:

—Dañi g^Λn^Λnuucadacavurai dai maicoimudad^Λ tuutiaca tomasi naana maasi viaa ^Λmo oodami maimos^Λca ^Λgaic^Λd^Λ duaaca —ast^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

16 Dai amaasi aagidi ^ΛSuusi ^Λmo ñiooqui ^Λoodami cuentoc^Λd^Λ dai pot^Λt^Λdai:

—Oidacatadai ^Λmo c^Λali riicucami, daid^Λ ^Λasid^Λ s^Λalic^Λd^Λ c^Λaga g^Λduitadai. 17 Vaid^Λ ^Λriicu g^Λt^Λt^Λgitoi dai pov^Λlidi: “Istumaa duuñimu aan^Λ maiviaa aan^Λ siaaco baituagi giñyoova”.

18 Daida pov^Λli: “Casian maat^Λ istumaa duñiagi. Suuligamu aan^Λ gotroojo daid^Λ iduuñimu aa g^Λg^Λrducamioma dai ami baituamu aan^Λ v^Λasi giñyoova dai v^Λasi iñstumaa viaa. 19 Dai amaasi povaiñt^Λdamu aan^Λ”, ascaiti ^Λriicu. “Mui naana maasi ap^Λviaa baidarajami mui uumigi v^Λatar^Λ sivi gia g^Λib^Λstañi gacuaadañi dai baig^Λliada”,

ascaiti ʌriicu. ²⁰ Dʌmos Diuusi potʌʌdai: “Vuiirugami aapi idi vaa tucarʌ pʌmuquia agai dai vʌʌsi istumaasi viaa aapi, ¿sioora vʌʌtarʌ viimu goovai?” astʌʌdai Diuusi. ²¹ ʌʌgi poduucai ʌpʌvueeyi ʌoodamicʌʌ isʌmpaidiadagi mui naana maasi ʌʌgi gʌvʌʌtarʌ ʌgai mossoitigamiʌʌ vipiʌʌyi Diuusi vuitapi —astʌʌdai ʌSuusi.

²² Dai gooquiʌʌ potʌʌdai ʌSuusi gʌmamaatʌrdamiga:

—Gʌnaagidiana maitavʌʌ vuamʌ ʌʌliada cuaadagaicʌʌ mʌsmaacʌʌ ugia agai dai oidaca agai, tomali yuucusicʌʌ mʌsmaacʌʌ gʌnaada agai. ²³ Gaibʌdaga vaamioma gʌʌagai sicuaadagai, dai gatuucuga vaamioma gʌʌagai siyuucusi. ²⁴ Gʌntʌgitovʌʌ nʌida coocofiʌʌʌ, ʌgai maitaʌsai tomali maitayoovai tomali maiviaa gʌntroojoga, dʌmos Diuusi ʌgai dai maacai cuaadagai. Sʌʌlicʌʌ vaamioma namʌʌga aapimʌ siujuurugi. ²⁵ ¿Dai vooʌ aapimʌ tomasiʌʌsi naana maasi gʌntʌʌgitoi istutuidimʌsi istaajucami metro vaamioma gʌntʌcavaldagi? ²⁶ Mʌsmaitistutuidi isiduñiagi istumaasi maisijaiga maitavʌʌ vuamʌ ʌʌliada ʌma maasicʌʌ.

²⁷ Gʌntʌgitovʌʌ nʌida yoosigiʌʌ ducatai gʌʌrai maitaaata vuaadatai tomali maitaailutaitai, dai vʌʌscarʌ gʌnaagidi aana sai tomali ʌraí Salomoni ismaacʌʌ viaacatadai yuucusi cacʌʌgaducami vʌʌscarʌ maiʌpa maasi gʌai goyoosigai. ²⁸ Gʌntʌgitovʌʌ nʌida yoosigiʌʌ ʌmo imidagai oidigana guucacana dai siaadiqui maicana, vai vʌʌscarʌ Diuusi sigia maasi yuucustudai,

vΛasi vaamioma gΛnyuucustudana Λgai aapimΛ tomasi maicΛga vaavoitudai aapimΛ. ²⁹ CascΛΔ avΛr maivuamΛ ΛnΛliada gaagaitai istumaasi ugiagi dai istumaasi iiyagi. ³⁰ VΛasi Λoodami oidigi daama oidacami mosΛca gomaasiΛrΛ gΛntΛtΛgitoiña, dΛmos aapimΛ viaa Λmoco gΛnooga ismaacΛdΛ camaatΛ istΛgito aapimΛ vΛasi gomaasi. ³¹ BaiyomavΛr ipΛliada aapimΛ sai Diuusi gΛnsoicΛiña vai cΛgacΛrΛ oidaca aapimΛ siDiuusi gΛnsoicΛdamu siviaacamu aapimΛ istumaasi tΛgitocagi.

³² MaitavΛr duduaadicuda aapimΛ ΛrΛpan ducami giñsosoiga cañiiru dai chiΛΛquidu aapimΛ. Dai aliΛ baigΛlidi Diuusi gΛnmaacacai oigaragai isgataanΛda aapimΛ siaaco tΛaanΛi Λgai. ³³ Gaagardavurai aapimΛ mastumaa viaa dai oidiada soituutuigami poduucai ivuaadamu aapimΛ Diuusi aa duiñdadΛ vai gΛntumiñsiga maisiaa gΛvueeyi dai poduucai ΛpΛ bai darasaidamu aapimΛ gΛnvustuidaga tΛvaagiΛrΛ siaaco maiuugiatai dai siaaco maivapacai ΛΛsivogami tomali vatopadagai isugiugagi. ³⁴ Ami siaaco Λmpaidiada aapimΛ gΛnvustuidaga mosami gΛntΛgitocana.

³⁵ AanΛ imia iñagai tΛvaagiamu Λmo imidagai dai Λpamu divimu aanΛ. BaigavΛr Λnduuca dai giñnΛnΛraca. ³⁶ Λpan duucai Λpipiooñi nΛnΛracana gΛnaamu isdiviagi Λmo cunataragaiiñdΛrΛ vai cupioquidagi Λgai quitaagiña mosaΛcai Λgai dai quitaagiña ñiooquiagi. ³⁷ SiΛΛ baigΛnΛliadamu

ʌpipiooñi ismaacʌdʌ maicoocosʌcagi ʌʌcai
 aamudʌ. Sʌʌlicʌdʌ angʌnaagidi sai ʌʌgi gaaamu
 bai gʌduuñimu dai meesa vuidʌrʌ daraasamu
 gʌpipiooñiga dai bibidamu. ³⁸ Tomasi ʌran tucara
 divia ʌgai siʌpʌ sialimadʌ, siʌʌ baigʌʌliadamu
 ʌpipiooñi ismaacʌdʌ nʌaadagi vai diviagi
 ʌaamudʌ. ³⁹ Dai maatʌcavurai aapimʌ idi ʌpʌ
 —ʌscaiti ʌSuusi—. Ducami isʌmo oidacami ʌmo
 quiiyʌrʌ ismaatʌcagi isiuu duucu ami quidiʌrʌ
 divia agadagi ʌmo ʌʌsivogami maicosian tada
 ʌgai nuucadacatai sai maivaacʌna quidiʌrʌ
 dai ʌʌsidana. ⁴⁰ Poduucai ʌpʌ aapimʌ gʌagai
 mʌsbai gʌnducagi siuu duucu aapimʌ sioma
 maitʌgitocagi divimu aanʌ ismaacʌdʌ viaa ʌmo
 sʌʌlicami —astʌtʌdai ʌSuusi gʌmamaatʌrdamiga.

⁴¹ Tai amaasi ʌPiiduru tʌcacai dai potʌtʌdai:

—Mamaatʌtuldiadami, ¿voorʌ vʌʌtarʌ aagai
 aapi idi cuento mosʌca aatʌmʌ vʌʌscatai sio?
 —astʌtʌdai.

⁴² Taidʌ ʌSuusi itʌi:

—ʌmoco gaaamu vʌʌscarʌ gaagaiña
 ʌmoco ʌʌgidaracami dai saituduacami saidʌ
 ʌrtʌaanʌdamigadʌcana pipiooñigadʌ dai bibidiña
 siuu duucu gʌagadagi. ⁴³ Baigʌʌliadamu
 ʌʌaanʌdami ismaacʌdʌ ivueeyi vʌʌsi cʌʌga siuu
 duucu diviagi ʌaamudʌ. ⁴⁴ Sʌʌlicʌdʌ angʌnaagidi
 saidʌ ʌaamudʌ tʌaanʌdami duucai vituldamu
 vʌʌsi istumaasi viaaca ʌgai. ⁴⁵ Dʌmos siʌpiooñi
 ismaacʌdʌ tʌaanʌdami duucai viaagi ʌaamudʌ
 povʌʌldagi siʌaamudʌ maiotoma divia ʌgai, dai
 gʌagacai soi vʌaadagi ʌgaa pipiooñi ʌʌmadu
 ʌcusñiñiru dai ʌgai gacuaadagi dai gayʌʌdagi dai

navamuagi. ⁴⁶ Dai poduucai aaamudaa divimu siuu ducuu apiooñigadaa siooma mainaaraacagi, dai siuu duucu agai maimaataacagi dai saalicadaa soimaa taatatuldamu agai daidaa iduunimu agaicadaa isducatai apavueeyi amaiaagidaracadaa amadu.

⁴⁷ Daidaa apiooñi ismaacadaa maataa istumaasi aaamudaa ipalidi isiduñiagi dai maibai gducagi dai maiaagidagi vaasi ismaacadaa tajai aaamudaa, agai soimaa taatamu gagagatudacai. ⁴⁸ Damos apiooñi ismaacadaa maimaataacagi daidaa iduñiagi istumaasi soimaascami agai vaascaraa maisi soimaa taatamu. Dai agai ismaacadaa vaamioma maataa Diuusi ñiooquidaa dai maiaagidi agai vaamioma soimaasi taatatuldamu Diuusi.

⁴⁹ Divia aanaa dai caagacaraa vuvaida inñagai vaasi oidi daama oidacami vaascatai ismaacadaa giñvaavoitudagi oigaldamu aanaa vaasi soimaascamigadaa dai agai ismaacadaa maitiñvaavoitudagi ugitimu. Saalicadaa canlijada inñalidi aanaa idi caagacaraa vuvaidaragai iscaaipaco imadagi apan duucai taí. ⁵⁰ Aliaa soimaa taatamu aanaa chiaaqui tasai, dai soigiñliadamu asta siaascadaa ajiagi istuigaco soimaa taata inñagai aanaa. ⁵¹ Aapimaa povanñalidi ansai aanaa divia sai siooma oidacana vaasi oodami, maitavar vaavoi baiyoma divia aanaa vai oidacana cocodi aanaacadaa. ⁵² Dai sivi baitacoga oidacamu taama amo quiiyaraa oidacami dai vaica vuidaraa vaatacamu gooca. ⁵³ Aooгадаa vuidaraa caatacamu gamara caalli daidaa amaraadaa googa, daidaa adadaa vuidaraa caatacamu gamara ooqui daidaa maradaa gadaa, daidaa tuumuda

vuidarΛ caatΛcamu gΛcaa dΛΛ daidΛ Λcaa dΛΛdΛ
gΛtuumu —astatΛdai ΛSuusi.

⁵⁴ DaidΛ ΛSuusi potatΛdai ΛpΛ Λoodami:

—Siuu duucu nΛijada aapimΛ iicomai isuruñi
amadarΛ vuvacai otoma pocaitiña aapimΛ sai du-
uduquia agai, vai povΛ vuaadana. ⁵⁵ Dai siΛscadΛ
dΛvΛΛrai toñiamadarΛ ΛvΛrdagi pocaitiña aapimΛ
sai toñica agai, vai povΛ vuaadana. ⁵⁶ AapimΛ
ismaacΛdΛ aagaiña Λmo istumaasi dai Λma maasi
ivuaadana. ¿Ducatai maatΛ aapimΛ ismaasca agai
oidigi mosnΛiditai mΛstumaa nΛidi? Dai vΛascarΛ
mimaatΛ nΛidi tomali mimaatΛ caΛ istumaasi
apΛvueeyi sivi aapimΛ gΛnsaagida.

⁵⁷ ¿Tuimasi maitantΛagitoi aapimΛ istumaasi
arcΛagaducami? ⁵⁸ IsΛmaadutai gapiarΛ
gΛvuupadagi dai gΛvaidaquiagi dunucamiarΛ
baigi duuñi ñiooqui Λgai Λmadu voyamu vai
Λgai maitΛvaidaquiagi dunucamiarΛ vaidΛ
Λdunucami gΛtΛgidagi Λsandaaru vaidΛ
Λsandaaru gΛmaisagi. ⁵⁹ Dai abiaadarΛ gia
siaadarΛ vuusaiña aapi asta pasiaascadΛ gaa
namΛqui vΛasi masiaasi gatañiagi —astatΛdai
ΛSuusi Λoodami.

13

¹ Amaasi tuigaco ami dada chiΛΛqui cΛcΛli
siaaco daacatadai ΛSuusi dai aagidi isducatai
ΛPilaato coi chiΛΛqui cΛcΛli Galileeana oidacami
dai bai ΛradΛ dai saagida vΛΛnagi vustaaqui
ΛradΛ ismaacΛdΛ coitadai ΛcΛcΛli Galileeana

oidac^ΛΔ^Λ maiquiaa g^Λncooditudacai ismaac^ΛΔ^Λ daasda agaitadai ^Λgai Diuusi. ² D^Λmos ^ΛSuusi pot^ΛΔ^Λdai:

—[¿]Povai m^Λsian^Λlidi aapim^Λ ispomaasi ^Λp^Λdui ^Λc^Λc^Λllic^ΛΔ^Λ Galilee^ΛΔ^Λ oidacami vaamioma soimaasi ivuaadamicatai ^Λgai si^Λgaa anaasi oidacami? ³ Aan^Λ ang^Λnaagidi sai cho, dai m^Λsaapim^Λ mai^Λma duucaí g^Λnt^Λt^Λg^Λituagi dai camaisoimaasi ivuaadagi v^Λascatai ugitimu aapim^Λ ^Λp^Λ. ⁴ [¿]Povai m^Λsian^Λlidi aapim^Λ si^Λbaivustaama dan mamacova ismaac^ΛΔ^Λ coi daama g^Λasacai ^Λg^ΛΔ^Λ vaaqui t^Λcavac^ΛΔ^Λ Siloe^ΛΔ^Λ si^Λgai vaamioma ^Λrduñid^Λcataidai is^Λgaa Jerusaleen^ΛΔ^Λ oidac^ΛΔ^Λ? ⁵ Aan^Λ ang^Λnaagidi sai cho dai m^Λsaapim^Λ mai^Λma duucaí g^Λnt^Λt^Λg^Λituagi dai camaisoimaasi ivuaadagi v^Λascatai ugitimu aapim^Λ ^Λp^Λ —ast^ΛΔ^Λdai ^ΛSuusi.

⁶ Daid^Λ ^ΛSuusi aagidi ^Λmo ñiooqui cuentoc^ΛΔ^Λ dai pot^ΛΔ^Λdai:

—^Λmo c^Λllic^Λ ^Λasacataidai ^Λmo iigosi g^ΛΔ^Λv^Λragana, dai ^Λmo imidagai m^ΛΔ^Λ n^Λidamu sabai iibaidaga, d^Λmos mait^ΛΔ^Λ tomali ^Λmo iibiad^Λ. ⁷ Dai amaasi pot^ΛΔ^Λdai ^Λgai ^Λc^Λllic^Λ ismaac^ΛΔ^Λ nuucatul^Λcataidai ^Λgai g^ΛΔ^Λv^Λragana: “Dañi cavaica uumigi miaad oidacai didivai aan^Λ dai gaagaiña goiigosi iibiad^Λ dai mait^Λt^Λg^Λai mos^Λg^Λ c^Λllic^Λ goovai maii^Λbiat^Λaliacatai”, ast^ΛΔ^Λdai ^Λasacami g^Λp^Λiooñiga. “Daitudañi”, ast^ΛΔ^Λdai. ⁸ D^Λmos ^Λnuucadacami aa noragi dai pot^ΛΔ^Λdai: “Dagitoñi quiaa tomasi mos^Λc^Λ idi uumigi, moicadagena god^Λv^Λragad^Λ dai daasdagi ^Λpua d^Λv^Λrai duaadidicami. ⁹ Sabai poduucai

iibiatana, dai ismaiiibiatagi aidΛ gia daitudagi”,
astΛtdai Λnuucadacami.

¹⁰ Dai Λmo ibΛstaragai tasΛrΛ ΛSuusi
gamamaatΛtulditadai Diuusi ñiooquidΛ Λmo
judidíu quiuupaigadΛrΛ. ¹¹ Vai ami daacatadai
Λmo ooqui ismaacΛdΛ cabaivustaama dan
mamacova uumigi coococatadai. Λmo
Diaavora tΛañicarudΛ topostudacatadai vai Λgai
maitistutuiditadai isgΛsΛliñagi tomali palΛpi.

¹² Dai aidΛsi tΛΛ ΛSuusi Λooqui vaí dai potΛtdai:

—Giñaduñi casiapΛt duaadicami vii —astΛtdai.

¹³ Mosdaama darai Λgai gΛnoonovi taidΛ Λooqui
gΛsΛli, dai gΛagacai cΛga ñioo Diuusi vui.

¹⁴ DΛmos ΛtΛaanΛdami judidíu quiuupaigadΛrΛ
sΛlicΛdΛ baamu duaaidacai ΛSuusi Λooqui
ibΛstaragai tasΛrΛ, dai potΛtdai Λgai Λoodami:

—Oidagava naadami tasai aa duiñdagai vΛΛtarΛ
dai istutuidi aapimΛ isdadacai ganduduaaidagi,
dai maisiu ibΛstaragai tasΛrΛ —astΛtdai
ΛtΛaanΛdami Λoodami.

¹⁵ Tai amaasi ΛSuusi aa noragi dai potΛtdai:

—AapimΛ ismaacΛdΛ aagai Λmo istumaasi
dai Λma maasi ivueeyi. ¿IstutuidimΛsi aapimΛ
ismaiuupanagi gΛnsoiga vooyisi siΛrΛ gΛnsoiga
asñiitu ibΛstaragai tasΛrΛ dai iitudagi suudagi?

¹⁶ Dai idi ooqui ismaacΛdΛ ΛrcajiudadΛ
Avraañicaru vaidΛ ΛDiaavora vuracatadai idi
coocodagaicΛdΛ cabaivustaama dan mamacova
uumigi. ¿Dai maitisbaiga tomali isduaaidagi
coocodadΛ ibΛstaragai tasΛrΛ? —astΛtdai ΛSuusi.

¹⁷ Dai aidΛsi capotΛi ΛSuusi, vΛΛscatai ismaacΛdΛ
vuidΛrΛ vΛΛtΛcatadai siaa Λran tadatu dΛmos

vΛasi ʌoodami baigʌnʌliditydai nʌiditydai istumaasi gʌgʌrducami ismaacʌdʌ ivuaadatadai ʌSuusi.

¹⁸ Amaasi potʌi ʌSuusi:

—Siuu duucu Diuusi soicʌi oodami sai cʌʌgacʌrʌ oidadana ¹⁹ gomaasi ʌrʌpan ducami istumaasi ʌpʌvueeyi ʌcaidʌ ʌmo uusi ismaacʌdʌ coravi tʌʌgidu ismaacʌdʌ ʌmo cʌʌli gʌdʌjoogana ʌi. Taidʌ ʌali caidʌ gʌʌ dai gʌʌ uusi gʌnaato. Vaidʌ ʌujuurugi maamaradʌrʌ dadarʌiña dai ami gacococotai. Poduucai siʌ otoma gʌʌ ʌali caidʌ poduucai otoma gʌmaatʌmu aipacoga isducatai soicʌi Diuusi oodami sai cʌʌgacʌrʌ oidadana —astʌtʌdai ʌSuusi.

²⁰ Dai potʌi ʌSuusi ʌpʌ:

—Siuu duucu Diuusi soicʌi oodami sai cʌʌgacʌrʌ oidadana ²¹ gomaasi ʌrʌpan ducami istumaasicʌdʌ ʌooqui avocamadai tʌligi tuicami dai gooquiʌrʌ ivueeyi paana. ʌmo ooqui vʌʌnʌidi gocopodacarui vaica muuli tʌligi tuicami vai copodarʌi. Vʌasi tui saagida aimʌrai gocopodacarui dai poduucai vʌasi oidigi daama imʌi Diuusi ñiooquidʌ —astʌtʌdai ʌSuusi ʌoodami.

²² Vaidʌ ʌSuusi apiaimʌitadai Jerusaleenamu dai aijimi quiiquiʌrʌ dai gamamaatʌtuldimi Diuusi ñiooquidʌ. ²³ Tai ʌmaadutai tʌcacai dai potʌtʌdai:

—Mamaatʌtuldiadami, ¿maitasmuidu ismaacʌdʌ cʌʌgacʌrʌ vuvacʌi? —astʌtʌdai.

Taidʌ ʌSuusi aa noragi daidʌ itʌtʌdai:

24 —GΛnaagavurai dai vaapaqui goquitaagiña ismaacΛΔ alidu gajiaacoga. AanΛ angΛnaagidi sai muidutai vaapaquia Λliadamu dai maitistuidimu aliΛ sijaiga isvaapaquiagi siaaco tΛaanΛi Diuusi cascΛΔ. 25 Dai siuu duucu ΛquiΛΛcami cacuupagi gΛquii, dai aapimΛ mΛsmaacΛΔ quiidigana guuca ñiooquiadamu aapimΛ dai potΛtΛadamu: “CΛliodami gΛrcupioquidañi”. DΛmos Λgai gΛnaa noragidamu dai povΛntΛΛdamu: “Maitanmaata aanΛ mΛsiaadΛrΛ aapimΛ”. 26 MΛsi aapimΛ potΛΛdamu: “GΛΛΛmadu gacuaadana aatΛmΛ dai gayΛΛdana dai aapi gamamaatΛtuldiña tΛsiaaco oidaga aatΛmΛ”. 27 DΛmos Λgai gΛnaa noragidamu dai povΛntΛΛdamu: “Casian gΛnaagidi ansai maimaata mΛsiaadΛrΛ aapimΛ. Λcovai avΛr iimi giñabaiñdΛrΛ, vΛascatai aapimΛ mΛsmaacΛΔ soimaasi ivueeyi”, astΛΛdamu Λgai. 28 Dai ami suaanΛdamu aapimΛ dai aliΛ soimaa taata agai, nΛiditai ΛAvraañi ΛΛmadu Isaa, dai Jaco dai vΛΛsi Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ ΛΛmadu daraaja Diuusi siaaco gataΛaanΛi Λgai, mai aapimΛ quiidigamu gΛnvuvaidagi. 29 AipadΛrΛ dadimu oodami dai darai vacai gaugimu ami siaaco gataΛaanΛi Diuusi. 30 Amaasi ΛΛmadutai ismaacΛΔ vaamioma namΛga tami oidigi daama mΛΛca sioma maiñamΛcamu dai ΛΛmadutai ismaacΛΔ maiñamΛga tami oidigi daama mΛΛca sioma namΛcamu —astΛtΛdai ΛSuusi.

31 Dai Λgai vaa tasΛrΛ ami dada ΛΛmoco fariseo siaaco daacatadai ΛSuusi dai potΛtΛdai:

—ImΛdañi tabiaadΛrΛ ΛEroodΛsi gΛmuaa Λlidi —astΛtΛdai Λfariseo.

³² Damos asuusi aa noragi dai potadai:

—Imivurai dai mala aagida ali ismaacal ali
situduga mosca soimaasi iduinidagai vatar.
Quiaa anvuvaidagi Diaavora taañicaruda
oodamian dai duduaaidagi cocoidad
dai asta naatomu aan giña duida daida api-
aimadamu Jerusaleenamu. ³³ Tomali maadutai
Diuusi ñioquituldiadamigad maitoodituidai
sibacoga mosca Jerusaleen cascal ali
gaagai isimia aan Jerusaleenamu.

³⁴ Aapim Jerusaleen oidad,
aapim masmacal coodai Diuusi
ñioquituldiadamigad dai maisai oootosicami
ismaacal ganootosdi gai. Mos muiyoco
imidagai ipaliditadai aan isganmpaidagi dai
ganuucadacagi an duucal tacucu mpaidi
gamaamara gana uta matai maitipali. ³⁵ Aapim
sivi gandagitomu aan dai camaitiñgimu
aapim apamu asta silscad aayi istuigaco
potiya aapim: “Ali baigalidi goovai ismaacal
borim Diuusi guvucadad”, astiya aapim
—astadai asuusi.

14

¹ Amo ibastaragai tasal ii asuusi amo fariseo
baitaacami quidiamu dai lamadu gaugia gai,
vaid laga fariseo soobidacatadai sabai giduuna
amo istumaasi istucal istutiada gai isgalal
vuaajagi. ² Vai ami asuusi vuidal daacatadai alp
amo cocoad ismaacal vaiguuguñicatadai. ³ Tai
amaasi asuusi cacai mamaatuldiadami Diu-
usi sallicamigad lamadu fariseo dai potadai:

—¿Oidagasi oigaragai amo ibastaragai tasara isduaaidagi amo coocoad chio sio? —astatadai ASuusi.

⁴ Damos agaa mosdodoli vii. Tai amaasi ASuusi bai acocoad dai duaadi dai potadai sai noragana. ⁵ Dai potadai ASuusi afariseo:

—¿Maacada aapima maiotoma vañigidana gansoiga asñiitu siara gansoiga vooyisi issibacai dalar gasiagi agai tomasi aribastaragai tasara? —astatadai ASuusi.

⁶ Taid afariseo tomali amaadutai maita istadagi.

⁷ Tagacai ASuusi siavapaidarsicada cacagaducadioma daraicariara daraivaimi meesa vuidara, aagidi idi ñiooqui cuentocada dai potadai:

⁸ —Siascada amaadutai ganvaidagi amo cunataragiara maitavar cacagaducadioma daraicariara daraiva. Divian tada amai vaidarsicami ismaacada vaamioma namaga isaapima. ⁹ Vai agai ismaacada ganvapai divian tada dai povantadagi amaadutai aapima: “Maacañi godaicarui idi gamai”. Amaasi agai siaa aratugaitai calquivan tada dai cugarara daicariara daivagi. ¹⁰ Baiyoma masiascada ganvaidagi varai soimaascadioma daraicariara daraiva, dai poducaí divimu agai ismaacada ganvapai dai povantadamu: “Giñaaduñi vaamioma cacagaducadioma daraicariara avardaraiva”. Dai poducaí vaamioma gaducada galdamu agai vuitapi ismaacada amadu daraajagi meesa vuidara. ¹¹ Agai ismaacada sioma gaducada

gΛΛliadagi Λgai sioma maitrgΛducΛdΛcamicamu dai Λgai ismaacΛdΛ sioma maigΛducΛdΛ gΛΛliadagi Λgai sioma ARGΛducΛdΛcamicamu —astΛdai ΛSuusi Λoodami.

¹² DaidΛ ΛSuusi potΛdai ΛpΛ Λgai ismaacΛdΛ vai:

—PasiΛscadΛ gabibida liada maitivapiada gΛaaduñi tomali gΛsiisiΛgi tomali gΛsusuuculi, tomali gΛaaduñi riricu Λgai ΛpΛ gΛvaidan tada dai poduucai viaacamu aapi gΛaa noragidaraga. ¹³ Baiyoma PasiΛscadΛ gabibida liada pai vapaida soituutuigami ismaacΛdΛ maiviaa istumaasi, dai ismaacΛdΛ maitistutuidi isgaaata vuaadagi, dai ismaacΛdΛ maitistutuidi isajioopadagi, dai ismaacΛdΛ maiñΛnΛeeyi. ¹⁴ Dai baigΛliadamu aapi maitistutuiditai Λgai isgΛaa noragidagi. Viaacamu aapi gΛaa noragidaraga siΛscadΛ duduaacagi coidadΛ saagidaiñdarΛ Λgai ismaacΛdΛ Λgidi Diuusi —astΛdai ΛSuusi.

¹⁵ Dai caΛcai imaasi Λmaadutai ismaacΛdΛ meesa vuidarΛ daacatadai potΛdai Λgai ΛSuusi:

—BaigΛliadamu Λgai ismaacΛdΛ gacuaadagi mΛca siaaco gataaΛai Diuusi —astΛdai.

¹⁶ TaidΛ ΛSuusi potΛdai:

—Λmo cΛli idui gΛpi cuaadagai, dai ootoi siorΛ vapaidagi mui oodami. ¹⁷ Dai aidΛsi caayi siuu duucu gΛugia agai, taidΛ ΛcΛli ootoi Λmoco gΛpiooñiga sai potΛdana ΛvapaidarsicΛdΛ sai cadadana sai cabaigΛduu vΛsiaΛcatai. ¹⁸ Damos vΛsi ΛvapaidarsicΛdΛ maiiimia liidi cascΛdΛ potΛdai sai oigΛdana. ΛpΛgadadΛ potΛdai: “Utudama savΛli aanΛ Λmo dΛvΛrai dai viaa

ism^{ΛΛ} n^Λidagi aagidañi vaid^Λ giñoig^Λldana sivi^Λr^Λ”, ast^Λt^Λdai. ¹⁹ Taid^Λ ^Λg^Λmai pot^Λt^Λdai: “Sav^{ΛΛ}li aan^Λ taama vuupulicami vopooyisi dai viaa aan^Λ isⁿidagi sabai c^Λc^{ΛΛ}gadu aagidañi vaid^Λ giñoig^Λldana”, ast^Λt^Λdai. ²⁰ Tai ^Λmai pot^Λt^Λdai: “Utudama antooñigai dai casc^Λd^Λ maitistutuidi isimiagi”, ast^Λt^Λdai. ²¹ Dai aid^Λsid^Λ ^Λp^Λiooñi ^Λp^Λamu quiiy^Λr^Λ divia dai aagidi v^{ΛΛ}si imaasi g^Λaamu tai ^Λgai s^{ΛΛ}lic^Λd^Λ baamu dai pot^Λt^Λdai g^Λp^Λiooñiga: “Imiñi otoma cacayamu dai plaasamu dai baigovai vuaapa v^{ΛΛ}si ^Λsoituutuigami ismaac^Λd^Λ maiviipia istumaasi dai ^Λgai ismaac^Λd^Λ maitistutuidi isgaaata vuaadagi dai ^Λgai ismaac^Λd^Λ maitistutuidi isajioopadagi dai ismaac^Λd^Λ maiñ^Λn^Λeeyi”, ast^Λt^Λdai ^Λaamud^Λ g^Λp^Λiooñiga. ²² Tai bo laasc^Λd^Λ pot^Λt^Λdai ^Λp^Λiooñigad^Λ: “Casiant idui p^Λsducatai giñaagidi, vai quiaa oidaga siaacoga aa v^{ΛΛ}tar^Λ”, ast^Λt^Λdai ^Λp^Λiooñigad^Λ. ²³ Tai amaasi ^Λaamud^Λ pot^Λt^Λdai g^Λp^Λiooñiga: “Imiñi ^Λp^Λamu voyamu dai d^Λjiamu dai goguama vapaida aa vai vaapac^Λna, vai poduucai suudana giñquii. ²⁴ G^Λnaagidiana sai tomali ^Λmaadutai ismaac^Λd^Λ vapai aan^Λ ^Λp^Λga maiugimu giñcuaadagaiga”, ast^Λt^Λdai ^Λaamud^Λ g^Λp^Λiooñiga —ast^Λt^Λdai ^ΛSuusi ^Λoodami.

²⁵ Mui oodami oidatucuitadai ^ΛSuusi, dai ^Λgai aa n^Λn^Λaava dai pot^Λt^Λdai:

²⁶ —Is^Λmaadutai giñoidatucuda ^Λliada dai vaamioma oig^Λadagi g^Λooga dai g^Λd^{ΛΛ}, dai g^Λooñiga, dai g^Λmaamara, dai g^Λsusuuculi, dai g^Λsiisi^Λgi, dai asta ^Λgi g^Λib^Λdaga isaan^Λ,

27 ʌgai maitistutuidi isʌrgiñmamaatʌrdamicagi.
 27 Dai sioorʌ maibaigʌ ducagi issoimaa taatagi
 dai asta muquiagi curuusiaba giñvaavoitudaitai
 maitistutuidi isiʌrgiñmamaatʌrdamicagi.
 28 Isʌmaadutai aapimʌ iduñia ʌliada ʌmo
 quii siaadʌrʌ maiʌʌsitudana aapimʌ ʌpʌga
 siʌʌsi gʌaagai mʌsabai aitudadan tada ʌcaasi.
 29 ʌma duucʌi isdarasa aapimʌ ojoodagadʌ dai
 maiviaacagi istuucʌdʌ naatuagi dai vʌʌscatai
 sioorʌ nʌijadagi gʌnparunadamu 30 dai
 pocaitiadamu: “Gocʌʌli mosgʌaaga gʌquii dai
 maitistui isnaatuagi”, caitiadan tada oodami.
 31 Siʌpʌ ʌmo raí cocoda agadagi ʌmai raí siaadʌrʌ
 maiʌʌsitudana ʌgai ʌpʌga sabai istuidiadan
 tada iscocodagi baivustaama miil sandaarucʌdʌ
 vui ʌgʌmai ismaacʌdʌ viaa ʌmo coobai miil.
 32 Dai ismaitistuidiadan tadaca ʌgai ootosan tada
 ʌgai ojootosicami siʌʌscadʌ quiaa mʌʌcasdʌrʌ
 imʌdagi ʌgʌmai, sai baiduuna ñiooqui. 33 Poduucʌi
 ʌpʌ sioorʌ maidagituagi vʌʌsi istumaasi
 viaa maitistutuidi isʌrgiñmamaatʌrdamicagi
 —astʌtʌdai ʌSuusi.

34 Daidʌ itʌtʌdai ʌpʌ:

—Gomaa onai aliʌ vʌʌñiga dʌmos iscamaiy-
 oovica ʌgai, ¿ducatai yoovituna ʌgai ʌpamu?

35 Camaicʌʌgaducamu ʌgai duaaidaragai dʌvʌʌrai
 vʌʌtarʌ mosʌ daituda ʌgai. Aapimʌ mʌsmaacʌdʌ
 tʌtʌcaidaga caʌcavurai —astʌtʌdai ʌSuusi.

1 VΛscatai Δtumiñsi vuudami ΛΛmadu Δgai ismaacΔΔ maivaavoitudai vaavoidaragadΔ Δfariseo miaadΔΓΔ guuquiva siaaco daacatadai ΔSuusi dai caΔca agai istumaasi aagaitadai Δgai, 2 vai cascΔΔ Δfariseo ΛΛmadu ΔmamaatΔtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΔ ñiooquidi Δgai ΔSuusi dai pocaiti:

—Idi cΛΛli miaadΔgidi soimaasi ivuaadami dai ΛΛmadu gacueeyi —ascaiti.

3 TaidΔ ΔSuusi aagidi Δmo ñiooqui cuentocΔΔ dai potΔΔdai:

4 —VoorΔ aapimΔ isviaacagi Δmo sientu cañiiru vai sibΔ imiagi Δmoco siaadΔΓΔ maianaasi viaana aapimΔ Δгаа maaco coobai dan baivustaama dan tustaama dai gaagamuna ΔsibΔ imiaadΔ asta siuu duucu tΛΛ. 5 Dai tΛΛgacai baiyagi dai baigΔΔliatugaitai mootiagi dai bΛΔquiagi. 6 Dai aΔcai gΔquiiyΔΓΔ Δmpaidagi gΔaduñi dai potΔΔdagi: “BaigavΔr ΔnΔliada giñΛΛmadu casiantΛΛ giñsoiga ismaacΔΔ sibΔ iitadai”. 7 AanΔ angΔnaagidi sai poduucai ΔΔpΔ vaamioma oidaga baiΔliaragai mΛΔ tΔvaagiΔΓΔ Δmo soimaasi ivuaadamicΔΔ ismaacΔΔ Δma duucai gΔtΔgituagi dai camaisoimaasi ivuaadagi isbai maaco coobai dan baivustaama dan tustaamacΔΔ ismaacΔΔ maitΔrsoimaasi ivuaadami dai maitΔagagai isΔma duucai gΔntΔtΔgituagi dai camaisoimaasi ivuaadagi —astΔtΔdai ΔSuusi.

8 DaidΔ ΔSuusi itΔtΔdai ΔΔpΔ:

—SiΔpΔ Δmo ooqui viaacagi Δgai ali baivustaama piisu dai sibΔ vuaajagi Δmoco siaadΔΓΔ maicuudana Δgai Δmo cuudagi dai

voisicana dai cΛga gΛtaatacai gaagana asta siuu duucu tΛ. ⁹ Dai tΛgacai Δmpaidagi gΛaduñi dai potΛadagi: “GiñΛmadu avΛr baigΛliada casiantΛΛ Λtumiñsi ismaacΛΔ sibΛ vuaatadai aanΛ”. ¹⁰ AanΛ angΛnaagidi sai poduucai ΛpΛ alia baigΛliidiña Diuusi tΛtΛaañicarudΛ Λmo soimaasi ivuaadamicΛΔ siΛscadΛ Λma duucai gΛtΛgituagi Λgai dai camaisoimaasi ivuaadagi —astatΛdai ΛSuusi.

¹¹ DaidΛ ΛSuusi potΛtΛdai ΛpΛ:

—Λmo cΛli maamaracatadai gooca cΛcΛli,
¹² taidΛ ΛgooquiΛrdadΛ potΛtΛdai gΛooga: “Giñooca giñmaacañi gΛvustuidaga siΛsi giñajΛga”, astatΛdai. TaidΛ ΛoogadΛ maa gΛvustuidaga siΛsi aΛcatadai. ¹³ Tai bo chiΛΛqui tasaicΛΔ ΛmaradΛ gooquiΛrdadΛ Δmpagi vΛsi gΛvustuidaga dai daivunu ii mΛcasi Λmai dΛvΛΛriΛrΛ, dai ami vΛsi soimaasiΛrΛ siaa doodai gΛvustuidaga. ¹⁴ DΛmos aidΛsi cavΛsi siaa doodai Λgai tai divia gΛΛ biuugigai ami dΛvΛΛriΛrΛ, vai Λgai bibiuugΛi. ¹⁵ Dai amaasi gaagamu aa duiñdagai Λmo cΛli ami dΛvΛΛriΛrΛ oidacami ΛΛmadu, tai Λgai ootoi sai nuucadana tataisoli. ¹⁶ Tascoñia Λlidadai Λuuparai iibiadΛcΛΔ ismaacΛΔ cuaadatadai Λtataisoli dai tomali Λmaadutai maibibidadai tomalaachi. ¹⁷ Tai amaasi divia tΛgitoidadΛ dai Λgai povΛli: “MosΛΛ muidu giñooca quidiΛrΛ pipiooñi vai vΛscarΛ babaivitocΛi cuaadagai, dai aanΛ tanai cayooga muu biuugimucai. ¹⁸ Imimu aanΛ giñooca quidiamu dai potΛΛdamu: Giñooca, soimaasi idui aanΛ Diuusi vui dai aapi gΛvui, ¹⁹ camaiviaa aanΛ sΛlicami siΛrgΛmaracagi,

tomasi amoco gapiooñiga duuca giññajada aapi istadamu aan”, asalidi. ²⁰ Dai amaasi voyara caquiva dai ii googa quiidiamu.

Dai quiaa macasara imai tai ta loogada dai aayi soaliaragai tagacai gamera dai ma dai ma vuidara aayi dai coomitu dai usupi. ²¹ Taida amara potadai googa: “Giñoca, soimaasi idui aan Diusi vui dai aapi gavi, camaiviaa aan samicami siargamaracagi”, astadai. ²² Damos loogada potadai gapipiooñiga: “Otomavar vuvaida cacagaducadioma yuucusi dai aaida dai daasdavurai amo aniyu novira, dai aaidavurai sasapatusi ara. ²³ Dai vaaavavurai vaaca mara giadioma dai muaa taid iduñi vagimi. ²⁴ Idi giñmara casi armuquiadatadai dai apamu duaaca casi arsiba imiadatadai goovai tai apamu ta”, ascata loogada daida idui vagimi.

²⁵ Vaida amara gaducadioma djiana aimaraitadai dai aiasi divia gai cayoga aijimitadai quii dai cai iivaragai dai tuatudacami. ²⁶ Dai amaasi vai gai amaadutai agalli dai tacacai astumaasi araduitadai. ²⁷ Taida agli potadai: “Casi atdivia gasucuuli cascada gooca gatjai muaragai vaaca mara giadioma cacagara diviacai gai dai maicoocotugaitai”, astadai agli. ²⁸ Damos asiaagida samicada baamu, dai maitipaliditadai isvaquiagi taida loogada vuusai dai goguama oi sai vacana. ²⁹ Tai gai potadai googa: “Aapi caga maata iscamui uumigi vaa soi aan dai vascara gaggiña pai tomali amo

imidagai maiquiaa giñoidi tomali amo sivatu isamadu iduñia aan vagimi giñaaduñi. ³⁰ Damos sivi diviacai gamara ismaacada soimaasiar siaa doodai gatumiñsiga ooqui taatacaligami amadu patai muí vaaca mara giacadioma”, astadai amara gducadioma googa. ³¹ Amaasi oogada potadai: “Giñmara aapi vascara giñamadu daacana dai vasi istumaasi viaa aan vasi araapi gavatar. ³² Damos sivi samicada gaagaitadai isiduñia aatam vagimi dai baigraliadiagi, gascuuli ismaacada casi armuquiadatadai apamu duaaca casi rsib imiadatadai taitai apamu ta”, astadai oogada gamara —astadai asuusi oodami.

16

¹ Daid asuusi potadai apra gamamaatardamiga:

—Oidacatadai amoco gaaamu gviidacami dai viaacatadai mui pipioñi dai amoco rpipioñi taanadamigada. Dai amaasi maí aamuda sipipioñi taanadamigada siaa vuididi vustuidada. ² Amaasi aamuda vaí dai potadai: “¿Tumaasi idi masmaacada giñaagidi pasaida ivueeyi? Giñaagidañi pstumaasi idui aapi vaa giñvustuidagacada casiapa maitargiñtaañicaruca agai”, astadai aamuda. ³ Amaasi apipioñi taanadamigada aducaí gatagito: “¿Istuma duuñimu aan giñvuusaidacai giñaamu idi aa duiñdagiañdara? Maiguvuca aan isaata vuaadagi dajiana, dai siaa rai aan isgataanadagi oidicami.

⁴ Casian maat istuma duñiagi dai viaacagi siora

giñmiaadΛgidagi iñsiΛΛscadΛ maiviaaca aanΛ aa duiñdagai”, asΛΛlidi. ⁵ Amaasi vaí mosΛΛmadutai ismaacΛdΛ vupuaatulditadai ΛaamudΛ. Dai tΛcakai ΛpΛgadadΛ dai potΛdai: “¿PΛasi vuaatuldi aapi giñaamu?” astΛdai. ⁶ Tai Λgai aa noragi dai potΛdai: “Λmo sientu vopoti giigi”, astΛdai. TaidΛ ΛtΛaanΛdami potΛdai: “Tanai daja siaaco oojisi pΛsiΛasi vuaatuldi. Baiñi dai siaa duaada dai Λpamu ooja dai poduucal ooja pasai altaajucami sientu vuaatuldi”, astΛdai. ⁷ Amaasi vaí Λgai Λmai dai potΛdai: “¿Aapio pΛasi vuaatuldi?” astΛdai. Tai Λgai potΛdai: “Λmo baimocoroi tΛlgi”, astΛdai. TaidΛ ΛtΛaanΛdami potΛdai: “Tami daja siaaco oojisi pΛsiΛasi vuaatuldi. Baiñi dai siaa duada dai Λpamu ooja dai poduucal ooja pasai ali maaco coobai vuaatuldi”, astΛdai. ⁸ TaidΛ ΛaamudΛ maatΛ tΛΛ isaliΛ saituduacatadai ΛtΛaanΛdami ΛΛsivuaacΛdΛ. Λoodami ismaacΛdΛ ivueeyi istumaasi ΛΛgi Λgai ipΛlidi sioma sastuduga isgaagadagi istumaasi ipΛlidi isΛgai ismaacΛdΛ ivueeyi istumaasi Diuusi ipΛlidi.

⁹ DΛmos aanΛ angΛnaagidi sai tomamΛs saagida daraaja Λgai ismaacΛdΛ gamaitΛcΛi gΛnvustuidaga vupuiirumadaitai aa dΛmos aapimΛ glaagai mΛssocΛdagi aa gΛnvustuidagacΛdΛ isducatai Diuusi ipΛlidi siΛΛscadΛ coiyagi aapimΛ gΛnvustuidaga camaitΛnsoiñamu dai Diuusi gΛnmiaadΛgidamu tΛvaagiΛrΛ dai gΛnmaaquimu baabaqui ismaacΛdΛ tomali Λmo imidagai maiuugiati.

¹⁰ SioorΛ ivueeyi laachi istumaasi isducatai aagai poduucal iduñian tada Λgai gΛpi ΛpΛ, dai isΛΛsivuaca Λgai laachicΛdΛ poduucal ΛΛsivuacan

tada ʌgai ʌpʌ gʌpicʌdʌ. ¹¹ Mʌsmaitivueeyi mʌstumaasi aagai gʌnvustuidagacʌdʌ tami oidi daama Diuusi maitʌnmaaquimu istumaasi vʌʌscarʌ namʌacana. ¹² Mʌsmaitivueeyi mʌstumaasi aagai gavustuidagacʌdʌ voorʌ gʌnmaquia agai istumaasi aapimʌ ʌgi gʌnvʌʌʌtarʌ.

¹³ Tomali ʌmo pīooñi maitistutuidi isgoaducagi aamudʌ, cʌʌdadan tada ʌgai ʌmoco dai oigʌadagi ʌgʌmai, ʌʌgiadan tada ʌgai ʌmoco dai maiʌʌgiadagi ʌgʌmai. Siorʌ oigʌadagi gʌvustuidaga maitistutuidi isʌʌgiadagi Diuusi —astʌʌdai ʌSuusi.

¹⁴ ʌfariseo ismaacʌdʌ aliʌ oojoidi isʌmpaidiada mui tumiñsi caʌcai vʌʌsi imaasi ʌgai mosparunai ʌSuusi. ¹⁵ Amaasi ʌSuusi potʌʌdai:

—Aapimʌ cʌʌ tuutiacami gʌnaagai oodami vuitapi, dʌmos Diuusi cʌʌ maata gʌniibʌdaga. ʌʌmo istumaasi istumaasi ʌoodami cʌʌgadu ʌlidi Diuusi aliʌ cʌʌdai.

¹⁶ Aidʌsi maiquiaa divia ʌVuaana ismaacʌdʌ vapacoi ʌoodami oidacatadai Moseesacaru sʌʌlicamigadʌ ismaacʌdʌ maa Diuusi dai oidacatadai ʌpʌ Diuusi ñiñiooquituldiadamigadʌ mamaatʌtuldaragadʌ. Dai aidʌsi divia ʌVuaana aidʌ abiaadʌrʌ gʌaagai sai Diuusi soicʌda ʌlidi oodami sai cʌʌgacʌrʌ oidacana, dai vʌʌscatai gʌnaajagai vaavoituda ʌlidityai sai Diuusi soicʌda ʌlidi oodami sai cʌʌgacʌrʌ oidacana.

¹⁷ Sioma maisijaiga isugitiagi tʌvaagi ʌʌmadu dʌvʌʌrai siugitiagi ʌmo ñiiooqui sʌʌlicamigadʌ Diuusi.

18 Tomastuma cʌʌli isdagituagi gʌooñiga dai vʌʌnagi ʌmai ʌgai aliʌ soimaasi ivueeyi, dai ʌgai ismaacʌʌ vʌʌnagi ʌmo ooqui dagitobarui ʌgai aliʌ soimaasi ivueeyi ʌʌpʌ.

19 ʌmo imidagai oidacatadai ʌmo cʌʌli gʌviidacami dai cʌʌga dadapacami gʌaadaiña yuucusi dai cʌʌga titiodicami, dai vʌʌs tasai ivuaadana vagimi gʌgʌrducami. 20 Dai oidacatadai ʌʌpʌ ʌmo soitigami Lázaru tʌʌgiducami, ismaacʌʌ iivosicatadai vʌʌsi tuucugadʌ dai mosdʌvʌʌrapi dadaʌjʌiña ʌgʌviidacʌʌ quitaagiñagadʌʌ. 21 Vaidʌ ʌsoitigami tascoña ʌliditadai ʌcuaadagai viigiadʌcʌʌ ismaacʌʌ gʌʌsʌi ʌgʌviidacʌʌ meesagadʌaiñdʌʌ, vai asta ʌgoogosi viñiumiditadai iivoidadʌ. 22 Tai ʌmo imidagai muu ʌsoitigami, tai dada Diuusi tatʌaañicarudʌ dai bʌʌcai sai ʌʌmadu daacana Avraañicarui siaaco ajioopai ʌcoidadʌ. Dai bo chiʌʌqui tasaicʌʌ muu ʌgʌviidacʌʌ ʌʌpʌ matai yaasa. 23 Dai aidʌsidʌ ʌgʌviidacʌʌ soimaa taatacatadai mʌʌca siaaco ajioopai maicʌʌga tuutiacʌʌ, dai tai nʌnʌaava dai mʌʌcasdʌʌ tʌʌ ʌgai ʌAvraañi, daidʌ ʌLázaru ʌʌmadu daja. 24 Dai amaasi iña dai potʌi: “Avraañi soigi gʌʌlda aanʌcʌʌ dai baigovai ootosa goLázaru vai vadʌidana gʌmasaiga cuugadʌ suudarʌ dai diviana dai ʌvogidana giñnʌʌʌ aliana soimaa taataca aanʌ tami taiyʌʌ”, astʌʌdai ʌgʌviidacʌʌ. 25 Dʌmos ʌAvraañi potʌʌdai: “Giñmara, gʌʌgitoñi pʌsiaapi cʌʌgacʌʌ oidacatadai maiquiaa muucucui, dai goLázaru aliʌ soimaa taata. Dai sivi

goovai baig^Λlidi tami pai aapi soimaa taataca. ²⁶ Dai tomasducatai maibaiga isducatai oidagava ^Λmo g^Λ d^Λacagi tuucavacami dai poduucai sioor^Λ imia ^Λliada tabiaad^Λr^Λ gaamucu maitistutuidi tomali m^Λcad^Λr^Λ baigovaco maibaiga”, ast^Λadai ^ΛAvraa^Λni. ²⁷ Amaasi ^Λg^Λviidac^Λd^Λ pot^Λadai: “G^Λdaan^Λi aan^Λ tuduid^Λ aapi, c^Λliodami Avraa^Λni, pai ootosa goL^Λazaru gi^Λooca quiidiamu, ²⁸ ami siaaco daraaja taama gi^Λsusuuculi dai gi^Λsiisiagi vai aagidana goovai isducatai maidadiagi ^Λgai ^Λr^Λ tami siaaco mos^Λ soimaasi g^Λtaatamai”, ast^Λadai. ²⁹ D^Λmos ^ΛAvraa^Λni pot^Λadai: “^Λgai viaa ^Λgai ismaac^Λd^Λ ooja Moseesacaru ^Λmadu Diuusi ^Λni^Λiooquituldiadamigad^Λ, vai ^Λg^Λiditai ca^Λcana”, ast^Λadai Avraa^Λni. ³⁰ Taid^Λ ^Λg^Λviidac^Λd^Λ aa noragi dai pot^Λadai: “Da^Λni aapi Avraa^Λni, siaad^Λr^Λ ^Λg^Λidana ^Λgai Avraa^Λni d^Λmos isimiagi ^Λmaadutai coidad^Λ saagidai^Λd^Λr^Λ m^Λca siaaco daraaja ^Λgai poduucai gia ^Λma duucai g^Λnt^Λagituan tada ^Λgai dai camaisoimaasi ivuaadagi”, ast^Λadai. ³¹ D^Λmos ^ΛAvraa^Λni pot^Λadai: “Ismi^Λgida ^Λliada ^Λgai ^ΛMoseesacaru ^Λmadu Diuusi ^Λni^Λiooquituldiadamigad^Λ poduucai ^Λr^Λ siaad^Λr^Λ ^Λg^Λidana ^Λgai tomasi ^Λmaadutai duaacagi coidad^Λ saagidai^Λd^Λr^Λ”, ast^Λadai ^ΛAvraa^Λni —ast^Λadai ^ΛSuusi ^Λfariseo.

17

¹ Amaasi ^ΛSuusi pot^Λadai g^Λmamaat^Λrdamiga:
—V^Λasc^Λr^Λ oidacamu istumaasi isducatai soimaasi ivuaadagi oodami d^Λmos si^Λ soimaa taatamu ^Λgai ismaac^Λd^Λ soimaasi idui^Λntulda

aliada oodami. ² SioomΛ arcΛΛgai Λgai vΛΛtarΛ mΛscusivuana vulidagi Λmo mauturui dai gΛΛ suudarΛ daitudagi baiyoma issoimaasi iduiñtuldada Λgai Λmaadutai idi ismaacΛΔΛ utudama vaavoitu. ³ CΛΛgavΛr gΛntΛgitoca aapimΛ isΛmaadutai soimaasi iduñia gΛvui aagidavurai aapimΛ Λgai issoimaasi idui Λgai gΛvui. Dai isΛma duucai gΛtΛgituagi Λgai dai camaisoimaasi ivuaada agadagi oigΛldavurai. ⁴ Tomasi muiyoco soimaasi gΛvuiidiada Λgai dai vΛΛsi vuidagΛrΛ didivadagi dai povai gΛntΛΛadagi: “Casian maipovuaadagi”, vΛΛscΛrΛ gΛaagai mΛsoigΛnΛldiadagi —astΛtΛdai ΛSuusi.

⁵ Λojootosicami potΛtΛdai ΛSuusi:

—GΛrsoiñañi tΛtai vaamioma vaavoituda aatΛmΛ —astΛtΛdai.

⁶ Amaasi ΛSuusi potΛtΛdai:

—Isviaacamudai aapimΛ tomasi lΛΛchi vaavoidaragai tomasi Λpan Λsi isuiduru Λmo caidΛ coravi istutiadamudai aapimΛ ispotΛΛdagi idi iigosi: “GΛvaiñcumañi dai gΛΛ suudarΛ cΛquiva”, idi iigosi gia gΛnΛΛgidamudai —astΛtΛdai ΛSuusi.

⁷ IsΛmaadutai aapimΛ viaacagi Λmo piooñi vai Λgai gasicuandagi dΛjiana siΛpΛ nuucadacagi vustaqui, dai siuu duucu ðivia Λgai ¿bais potΛΛdana aapimΛ giimi dai gauga? ⁸ MaipotΛΛdan tada aapimΛ baiyoma potΛΛdan tada aapimΛ: “Baigi tua gocuaagi nai aanΛ gaugiagi quiaa pai gooquiΛrΛ gauga aapi”. ⁹ ¿Bais DiuusiatΛnamΛquidana tΛΛdana aapimΛ Λpiooñi

iduucai agai mastumaasi tajai? Cho lien.
 10 Poduucai aapimΛ arpa masiΛascadΛ naatuagi
 vΛasi istumaasi ismaacΛdΛ gantΛaanΛi Diuusi,
 glaagai maspotΛΛdagi: “AatΛmΛ apΛan ducami
 tomastuma pipiooñi idui aatΛmΛ mosΛcaasi
 istumaasi viaacatadai isidunñiagi cascΛdΛ”
 —astΛtΛdai ΛSuusi.

11 Dai apiaimΛitadai ΛSuusi Jerusaleenamu
 ΛmapiadΛrΛ arSamaalia dai ajadΛrΛ arGalilea
 tai agai arana sΛΛli daivusai. 12 Dai aΛcai
 agai amo ΛmapΛcΛrΛ vai vuidΛrΛ iimΛitadai
 baivustaama cΛcΛΛli ismaacΛdΛ viaacatadai
 Λcoocodagai ismaacΛdΛ duvaldi gatuucuga dΛmos
 bai mΛacsdΛrΛ guuquiva agai 13 dai ijiña daidΛ
 icaiti:

—Suusi mamaatΛtuldiadami soigi gΛalda
 aatΛmΛcΛdΛ —ascaiti ΛcΛcΛΛli.

14 Dai aidΛsi tΛΛ ΛSuusi potΛtΛdai:

—Iimivurai dai mΛΛ vuidΛrΛ guuquiva
 ΛpapaaligadΛ Λjudidíu —astΛtΛdai ΛSuusi.

Dai aidΛsi iimΛitadai agai todian duucai dudu-
 aadicami vii. 15 Amaasi Λmaadutai agai mostΛΛ
 iscadueeyi aa gΛi dai iññaquitadai siaa duutudaimi
 Diuusi. 16 Dai gatootonacΛdΛ cΛquiva ΛSuusi
 vuidΛrΛ dai dΛvΛΛrapi cuiqui dai potΛtΛdai: “Di-
 uusiatΛnamΛquidana”, astΛtΛdai. Dai idi cΛΛli
 arSamaaliΛrΛ oidacamicatadai. 17 Amaasi ΛSuusi
 pocaiti:

—¿Bais maiVΛΛ baivustaama dudueeyi? ¿Siaaco
 daraaja agaa tuustaama? 18 MosΛca idi ismaacΛdΛ
 maitΛrjudíu aa gΛi dai siaa duutuda agai Diuusi
 —ascaiti ΛSuusi.

19 Dai amaasi potatadai agai acalli:

—Cequivañi dai imada. Giñvaavoitu aapi cascada dueeyi —astatadai asuusi.

20 Taidafariseo tacacai asuusi sascada agai sigataanada agai Diuusi tami oidigi daama, taidasuusi aa noragi dai potatadai:

—Sascada gataanadagi Diuusi tami maitaramo istumaasi ismaacada maasi. 21 Maita povacaitiada agai: “Tamia daja”, sipra “Maca daja”; Diuusi catanai gansaagida gataani —astatadai asuusi.

22 Dai amaasi potatadai asuusi gamamaatardamiga:

—Aimu istuigaco aapima ipliadamu isgataanada ana ismaacada viaa amo samicami tami tomasi amo tasai dmos maiaimu amaasi.

23 Dai aa povantadamu: “Tamia daja”, sipra “Maca daja”. Dmos maitavar ajioopada,

tomali maioidatucuda. 24 Poduucai ismaasana sascada vapadocadagi oidigi pomaascamu sascada ajiagi istuigaco diviagi ana ismaacada viaa amo samicami.

25 Dmos apaga viaa ana issamicada soimaa taatagi, daida loodami sivi oidacami gajiaadara giñviaamu. 26 Poduucai isducatai apdui aidasi oidacatadai anoe, poduucai apduuñimu apra sascada cadivia

iñagada ana ismaacada viaa amo samicami. 27 loodami gacuaadana dai gayadana, dai cuucuntaiña, dai gamamaacaiña ganmaamara ooqui masai ooñtaiña, asta aiduucami sivaa anoe gvaarcugara tai samicada tavapi duudu tai

vansi loodami coi. 28 Dai poduucai apdui apra

aidasi oidacatadai ΛLota Λoodami gacuaadana, dai gayΛΛdana, dai gasaapΛdaiña dai gaagaraiña, dai gaΛsaiña, daidΛ ivuaadana baabaqui. ²⁹ Damos aidasi ii ΛLota SodoomaiñdarΛ tai duudu tai ΛΛmadu asufre tΛvaagiaiñdarΛ, tai vΛasi oodami coi. ³⁰ Poduucai ΛpΛduuñimu ΛpΛ siΛΛscadΛ diviagi aanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami.

³¹ Amaasi isΛmaadutai vaaqui daama daacagi dai tuucavi viaacagi gΛvustuidaga maitΛaagai istΛvañiagi Λgai dai vuvaidagi, dai isΛmaadutai dΛjiana aimΛrdagi maitΛaagai isimiagi Λgai gΛquiiyamu. ³² GantΛgitovurai Lota ooñigadΛ isducatai muu vaamioma oigΛdatai gΛvustuidaga tami oidi daama siDiuusi. ³³ SioorΛ mostΛtΛgitodagi isducatai cΛΛgacΛrΛ oidacagi tami oidigi daama Λgai tomali Λmo istumaasi maiviaacamu gooquiΛrΛ, dai sioorΛ maitΛtΛgitodagi mosΛcaasi isducatai cΛΛgacΛrΛ oidacagi tami oidigi daama Λgai sΛΛlicΛdΛ baigΛΛliadamu.

³⁴ GΛnaagidiana sai amaasi tucarΛ goocatai abaana vΛΛtΛcamu siDiuusi bΛΛcaimu Λmoco dai ΛgΛmai viaamu. ³⁵ Dai gooca ooqui Λmapai gatuaadamu siDiuusi bΛΛcaimu Λmoco dai ΛgΛmai viaamu. ³⁶ Dai gooca cΛcΛΛli dΛjiana daraajamu siDiuusi bΛΛcaimu Λmoco dai ΛgΛmai viaamu —astΛtΛdai ΛSuusi.

³⁷ MoscaΛcai Λgaa imaasi tΛcacai dai potΛtΛdai:

—¿Vaaco ΛpΛduñia agai imaasi? —astΛtΛdai.

Tai Λgai aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Tomasiaaco siaaco caatΛcagi baabaidi duvaligadΛ ami gΛnΛmpaidiña nunui poduucai Λrvaavoi

ΛΛρΛ saidΛ ΛρΛduuñia agai istumaasi aagai aanΛ
—astΛtΛdai ΛSuusi.

18

¹ ΛSuusi aagidi Λoodami Λmo ñiooqui cuentocΛdΛ
dai aagidi sai gΛaagai ismaiugutai daanΛdagi Diu-
usi dai maiiibiocorΛitai. ² Dai potΛtΛdai:

—ΛmarΛcΛrΛ oidacatadai Λmo dunucami
ismaacΛdΛ maisiaa duutudaitadai Diuusi
dai tomali maivuamΛ Λliditadai tomaliΛ
ΛmaadutaicΛdΛ. ³ Dai amaasi Λgai vaa dΛvΛΛrīrΛ
oidacatadai ΛρΛ Λmo ooqui viuudu, ismaacΛdΛ
cocodacatadai Λmai dai aliΛ duudatāi aimΛraiña
Λgai Λdunucami quiidiamu dai potΛtΛdaiña
sabai baiduiñdana ñiooqui ΛsaayudΛ ΛΛmadu.

⁴ TΛvΛpi mospovuaadana Λgai vaidΛ Λdunucami
moscaΛcana. DΛmos gooquiΛrΛ povΛΛli: “Tomasi
maisiaa duutudai aanΛ Diuusi dai maivuamΛ
iñΛlidi tomali ΛmaadutaicΛdΛ, ⁵ dΛmos idi
ooqui viuudu apiagiñoojotuldi soiñamu aanΛ vai
camaididivaitai giñoojotuldiña vaamioma”, ascāiti
Λdunucami —astΛtΛdai ΛSuusi.

⁶ Dai potΛtΛdai ΛSuusi:

—Poduucāi aagai Λdunucami maicΛΛ tuigacΛdΛ.

⁷ ¿Isbai maisoiñana Diuusi ΛρΛ ismaacΛdΛ Λcovai
vuvaitu Λgai ismaacΛdΛ maiugutai taanΛdagi
soiñi? ¿Isbai tΛvΛpicΛdΛ soiñana Λgai? ⁸ AanΛ
angΛnaagidi sai Λgai gia otoma soiñamu. DΛmos
siΛΛscadΛ diviagi aanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo
sΛΛlicami, ¿isbai quiaa tΛΛgimu aanΛ oodami
vaavoitudadami tami oidigi daama?

⁹ Daid^Λ ^ΛSuusi aagidi ^Λmai cuento chi^{ΛΛ}quiatai v^{ΛΛ}tar^Λ ismaac^{ΛΔ} siooma c^{ΛΛ}ga tuutiacami g^{ΛΛ}lidi siaa dai soiduucai n^Λidi ^Λгаа. Dai pot^{ΛΔ}dai:

¹⁰ —Gooa c^Λc^{ΛΛ}li iji ^Λg^{ΛΛ} quiuupaigad^Λamu judidú dai gamamada agai. ^Λmoco ^Λr^Λfariseocatadai dai ^Λg^Λmai ^Λr^Λvuudamicatadai tumiñsi. ¹¹ ^Λfariseo c^Λacatai gamamadai dai aduucai gamamadai: “GiñDiuusiga, ali^Λ baigiñ^Λlidi aan^Λ mait^Λr^Λpan ducamicatai aa ismaac^{ΛΔ} ^Λr^{ΛΛ}sivogami dai ismaac^{ΛΔ} ^Λr^Λsoimaasi ivuaadami, dai ismaac^{ΛΔ} googosi g^Λnducami aan^Λ tomali mait^Λr^Λpan ducami idi vuudami tumiñsi. ¹² Dai aan^Λ maitacueeyi gocuaja ^Λmo ^Λcaldi^Λr^Λ, dai aa g^Λoidi aan^Λ iñsmaac^{ΛΔ} gamait^Λc^Λi”. ¹³ ^Δamos ^Λvuudami tumiñsi baim^{ΛΛ}casd^Λr^Λ vii dai tomali mait^Λr^{ΛΛ}li tomali istai n^Λn^{ΛΛ}aavagi t^Λvaagiamu, mosg^Λvai g^Λmoo dai pocaiti: “GiñDiuusiga soigi g^{ΛΛ}lda aan^Λc^{ΛΔ} ali^Λsi ^Λr^Λsoimaasi ivuaadami aan^Λ”, ascaiti ^Λvuudami tumiñsi. ¹⁴ Aan^Λ ang^Λnaagidi sai idi vuudami tumiñsi nora g^Λquiiyamu caig^Λldicami soimaascamigad^Λ dai ^Λg^Λmai gia chio. Tomasioor^Λ ismaac^{ΛΔ} g^Λduc^{ΛΔ} g^{ΛΛ}liadagi ^Λgai mait^Λrg^Λduc^{ΛΔ}camicamu dai sioor^Λ maig^Λduc^{ΛΔ} g^{ΛΛ}liadagi ^Λgai ^Λrg^Λduc^{ΛΔ}camicamu.

¹⁵ Dai aa oodami vuapaimi ^{ΛΛ}r^Λ aali siaaco daacatadai ^ΛSuusi, sai ^Λgai taatana. ^Δamos aid^Λsid^Λ ^Λmamaat^Λrdamigad^Λ ^ΛSuusi t^{ΛΛ} imaasi, bagaidimi ^Λgai ismaac^{ΛΔ} vuaapaimi ^Λaali. ¹⁶ ^Δamos ^ΛSuusi vaí g^Λmamaat^Λrdamiga dai pot^{ΛΔ}dai:

—Dagitovurai vai dadana goali siaaco daja aanΛ, dai maitavΛr daidiada. IsmaacΛdΛ ʌpan ducami idi aaliducΛdΛ ʌgai ʌgai ismaacΛdΛ ajiopai mΛΛca siaaco gatΛaanΛi Diuusi. ¹⁷ AanΛan sΛΛlicΛdΛ gΛnaagidi sioorΛ iimia ʌliada siaaco gatΛaanΛi Diuusi ʌgai gΛaagai siʌpan ducamica ʌmo ali dai ismaipoducamica ʌgai siaadΛrΛ vaacΛna —astΛdai ʌSuusi gΛmamaatΛrdamiga.

¹⁸ ʌmaadutai ʌtΛtΛaanΛdami tΛcacai ʌSuusi dai potΛdai:

—MamaatΛtuldiadami cΛΛ tuigacΛdΛ, ζtumaasi istutuidi aanΛ siduñiagi dai vΛΛscΛrΛ oidacagi Diuusi ʌΛmadu? —astΛdai.

¹⁹ TaidΛ ʌSuusi potΛdai:

—MosΛca Diuusi cΛΛ tuiga dai tomali ʌmo imidagai maisoimaasi ivueeyi. Dai aapi maivaavoitudai iñsaanΛ ʌrDiuusi. MosΛagi pocaiti aapi ansai aanΛ ʌrcΛΛ tuigacami dai tomali ʌmo imidagai maisoimaasi ivueeyi. ²⁰ Aapi cΛΛga maata istumaasi gatΛaanΛi Diuusi: “MaitavΛr googosi gΛnducamica, maitavΛr gacoodada, maitavΛr gaΛΛsiada, maitavΛr yaatagada aa, dai siaavΛr duutuada gΛnooga ʌΛmadu gΛndΛΛ”, podu gatΛaanΛi Diuusi —astΛdai ʌSuusi.

²¹ TaidΛ ʌcΛΛli potΛdai:

—VΛΛsi gomaasi aan aliducatai abiaadΛrΛ ʌgidi —astΛdai ʌcΛΛli.

²² Amaasi caΛcai ʌSuusi imaasi potΛdai:

—Damos quiaa viΛΛga ʌmo istumaasi pΛsiduñiagi, gagarañi vΛΛsi pΛstumaasi viaa dai oida ʌsoituutuigami ʌtumiñsi, dai poduucai viaacamu aapi vaamioma tΛvaagiΛrΛ. Imiñi dai

poduuñi dai diviacai giñoidatucuda —astatadai
 ʌSuusi.

²³ Dai aidʌsi caʌ ʌcaʌli imaasi, aliʌ soigʌʌli, aliʌsi
 ʌrgʌviidacamicatadai ʌgai cascʌdʌ. ²⁴ Dai tʌʌgacai
 ʌSuusi isaliʌ soigʌʌli ʌgai potatadai:

—Gia sijaiga isgʌnviipidacami iimiagi siaaco
 gataʌanʌi Diuusi. ²⁵ Sioma maisijaiga ʌmo
 muura vʌʌtarʌ isdaivuñiagi ʌmo oi dʌgadʌamu
 sʌʌli isʌmo gʌviidacami imiagi siaaco gataʌanʌi
 Diuusi —astatadai.

²⁶ Dai ʌgai ismaacʌdʌ caʌ imaasi potatadai:

—¿Vooriatai istutuidido iscʌʌgacʌrʌ vuvaquiagi?
 —ascaiti.

²⁷ Taidʌ ʌSuusi potatadai:

—Istumaasi oodami maitistutuidi isiduñiagi Di-
 uusi gia istutuidi —astatadai ʌSuusi.

²⁸ Taidʌ ʌPiiduru potatadai:

—Mamaatʌtuldiadami, aatʌmʌ viaa vʌʌsi
 tʌstumaasi viaacatadai, gʌoidatucuda ʌrʌliditai
 —astatadai.

²⁹ Amaasi ʌSuusi aa noragi dai potatadai:

—Sʌʌlicʌdʌ angʌnaagidi tomasioorʌ ismaacʌdʌ
 viaagi gʌquii, siʌʌpʌ gʌdʌʌdʌ, siʌʌpʌ gʌsusuuculi,
 siʌʌpʌ gʌooñiga, siʌʌpʌ gʌmaamara iduñia ʌliditai
 Diuusi aa duiñdadʌ, ³⁰ ʌgai sioon mui viaacamu
 idi oidi daama dai gooquiʌrʌ ʌgʌmai oidigʌrʌ
 vʌʌscarʌ oidacamu —astatadai.

³¹ ʌSuusi ʌcovai vaí ʌbaivustaama dan gooca
 gʌmamaatʌrdamiga dai potatadai:

—Siviatʌ iimiagi Jerusaleenamu, siaaco
 gʌaagai isʌpʌduñiagi vʌʌsi istumaasi ooja ʌDiuusi
 ñiñiooquituldiadamigadʌ giñaagaitai aanʌ ismaacʌdʌ

víaa ʌmo sʌʌlicami. ³² Giñtʌʌgida magari aa sibʌadʌrʌ oidacami, dai giñparunada magari, dai soimaasi ñiooqui giñsuuligiada agai, dai giñsisiviada agai. ³³ Dai giñgʌicarsa magari, dai gooquiʌrʌ giñmuaamu, dʌmos bo vaica tasaicʌdʌ ʌpamu duaacamu aanʌ coidadʌ saagidaiñdʌrʌ —astʌtʌdai ʌSuusi gʌmamaatʌrdamiga.

³⁴ Dʌmos ʌmamaatʌrdamigadʌ maimaatʌ caʌ tomali ʌmo istumaasi idi maasi, tomali maimaatʌcatadai ʌgai istumaasi agidi ʌSuusi, goovai ʌrʌmo istumaasicatadai istumaasi maitistutuiditadai ʌgai ismaatʌ caʌcagi cascʌdʌ.

³⁵ Aidʌsidʌ ʌSuusi caaijimitadai Jericooʌrʌ vai voi ugidiana daacatadai ʌmo maiñʌadami daidʌ gataanʌitadai oidicami. ³⁶ Dai aidʌsi caʌ ʌgai ismúi iimʌdan caitimi oodami, ʌmaiñʌadami gatʌcacai astumaasi ʌpʌduitadai. ³⁷ Mʌtai potʌtʌdai sai amui imʌitadai ʌSuusi Nasareetʌrʌ oidacʌdʌ. ³⁸ Tai ʌgai iĩña dai pocaitimi:

—Suusi Davi maradʌ soigi gʌʌlda aanʌcʌdʌ —ascaiti ʌcʌʌli.

³⁹ Dʌmos ʌgai ismaacʌdʌ baitʌqui iimʌitadai bagaimi sai camaiiĩñacaiña vaamioma. Dʌmos ʌgai apiaiĩñacai dai pocaiti:

—Davi maradʌ soigi gʌʌlda aanʌcʌdʌ —ascaiti.

⁴⁰ Amaasi ʌSuusi cʌquiva dai ootoi sioorʌ vuaapagi ami siaaco daacatadai ʌgai. Dai aidʌmʌsi caami vuaa taidʌ ʌSuusi tʌcacai dai potʌtʌdai:

⁴¹ —¿Tumaasi ipʌlidi aapi iĩsiʌdúiñda aanʌ? —astʌtʌdai.

Taidʌ ʌcʌʌli ismaacʌdʌ maiñʌaadatadai aa noragi dai potʌtʌdai:

—MamaatΛtuldiadami, nΛada iñΛlidi aanΛ
—astΛtΛdai.

⁴² TaidΛ ΛSuusi potΛtΛdai:

—NΛadañi, vaavoitu aapi cascΛdΛ nΛnΛaava
—astΛtΛdai ΛSuusi.

⁴³ MospotΛi Λgai taidΛ ΛismaacΛdΛ
maiñΛaadatadai istui isnΛnΛaavagi, dai oí ΛSuusi
dai siaa duutudaimi Diuusi. Dai vΛΛsi Λoodami
ismaacΛdΛ tΛΛ imaasi siaa duutuli Diuusi.

19

¹ TaidΛ ΛSuusi aayi ami JericooΛrΛ dai amui
daivusquimi Λgai. ² Vai ami oidacatadai Λmo
cΛΛli gΛviidacami Zaqueo tΛΛgiducami, dai Λgai
ΛrbaitΛcΛaacamigadΛcatadai tumiñsi vuudami.

³ DaidΛ ΛZaqueo matia Δlidadai ΛSuusi, dΛmos
maitistutuiditadai istΛgiagi aliΛ maitΛcavacatadai
ΛZaqueo cascΛdΛ dai oodami aliΛ muiducatadai.

⁴ Vai Λgai maitΛtΛgaitadai isducatai matiagi
dai amaasi baitΛqui mΛΛ dai tΛsai Λmo uusi
tΛcavacamiΛrΛ voiyΛrΛ siaaco viaacatadai ΛSuusi
isdaivuñiagi. ⁵ Dai aidΛsi amui daivusquimi ΛSuusi
tΛcavi nΛnΛaava dai potΛtΛdai:

—Zaqueo otoma itΛvañi boodΛrΛ sivi anvias
aanΛ isgΛquiiyΛrΛ giñuuliñagi —astΛtΛdai ΛSuusi.

⁶ TaidΛ ΛZaqueo otoma tΛvai, dai
baigΛΛliaracΛdΛ miaadΛgi Λgai ΛSuusi. ⁷ Amaasi
tΛΛgacai Λoodami imaasi vΛΛscatai ñiooquidimi
ΛSuusi dai pocaitimi saidΛ ΛSuusi Λmo soimaasi
ivuaadami quidiΛrΛ gΛuuli. ⁸ Amaasi ΛZaqueo
cΛquiva dai potΛtΛdai ΛSuusi:

—Dañi, mamaatΛtuldiadami oidamu aanΛ
 Λsoituutuigami taajucami vΛΛsi giñvustuidaga
 iñsmaacΛdΛ viaa dai iñsiΛmaadutai ΛΛsi aanΛ
 vuiirumadacai aa noragidamu aanΛ asta
 macovaco vaamioma ismaacΛdΛ ΛΛsi aanΛ
 —astΛdai ΛZaqueo.

⁹TaidΛ ΛSuusi potΛdai:

—Idi cΛΛli cavaavoitu Diuusi isduucai vaavoitu
 aduñdΛ AvraañicarΛ cascΛdΛ siviāt aayi cΛΛgacΛrΛ
 vuvaidaragai idi quiiyΛrΛ. ¹⁰AanΛ ismaacΛdΛ
 viaa Λmo sΛΛlicami divia dai gaaga iñagai dai
 cΛΛgacΛrΛ vuvaida iñagai soimaasi ivuaadami Λgai
 ArsibaĩmiadΛ Diuusi vΛΛtarΛ —astΛdai ΛSuusi.

¹¹Dai camiaanai daacatadai Λgai Jerusaleena
 daidΛ Λoodami povΛnΛlidadai iscaotoma
 gataaanΛda agai Diuusi oidi daama cascΛdΛ aidΛsi
 quiaa tΛtΛgitoitadai Λoodami ismaacΛdΛ aagidi
 ΛSuusi, Λgai aagidi Λmo ñiooqui cuentocΛdΛ, ¹²dai
 potΛdai:

—Λmo imidagai oidacatadai Λmo cΛΛli dai
 vΛΛsi ΛaaduñdΛ ΛrtΛΛaanΛdamicatadai daidΛ
 ΛrgΛnviipidacamicatadai. Dai mΛΛcasi ii Λgai
 Λmai dΛvΛΛriΛrΛ mΛsiaaco daasa agaitadai raĩ
 dai gooquiΛrΛ Λpamu divia agaitadai. ¹³Dai
 maiquiaa imΛcai vaĩ baivustaama gΛpipiooñiga
 dai vΛΛscatai ΛΛmadutai maa tumiñsi dai
 potΛdai: “Aa duiñtuldavurai idi tumiñsi asta
 siΛΛscadΛ divia aanΛ”, astΛdai. ¹⁴DΛmos
 ΛgΛmai dΛvΛΛriΛrΛ oidacami aliΛ cΛΛdaitadai
 dai imΛcai Λgai tai Λгаа gooquiamu ootoi
 chiΛΛqui cΛcΛΛli sai potΛdana: “MaitatΛta ipΛlidi
 aatΛmΛ isaapi ΛrgΛrtΛaanΛdamicagi”, astΛdai.

15 MΛtai vΛASCΛΓΛ dai Λgai gataaanΛdami duucai tai Λpamu nora. Amaasi aΛcai gaquiiyΛΓΛ vai Λgai gΛpipiooñiga ismaacΛdΛ vii Λgai tumiñsi dai maatΛca agai sΛΛjΛqui gamaitΛ ΛΛmadutai.

16 ΛΛpΛgadadΛ divia dai potΛtdai: “Giñaamu, gΛtumiñsiga gamaitΛ baivustaamaojo vaamioma”, astΛtdai.

17 TaidΛ Λraí aa noragi dai potΛtdai: “CΛΛgaduava aapiapΛ ΛΓΛmo cΛΛ piooñi cacΛΛga idui aapi laachicΛdΛ sivi gia gΛdaasamu aanΛ caigi pai tΛaanΛda baivustaama quiiqui”, astΛtdai.

18 Tai gooquiΛΓΛ divia Λmai dai potΛtdai: “Giñaamu, gΛtumiñsiga gamaitΛ taamojo vaamioma”, astΛtdai.

19 TaidΛ ΛaamudΛ aa noragi dai potΛtdai: “Aapi Λrcaigicamu ΛpΛ dai tΛaanΛdamu taama quiiqui”, astΛtdai.

20 Tai gooquiΛΓΛ divia Λmai dai potΛtdai: “Giñaamu, tanai daja gΛtumiñsiga giñpañiitugΛΓΛ vuraca aanΛ dai baidasaca.

21 GΛΛΛbΛñi aanΛ. MaatΛ aanΛ isaliΛ oomaliga aapi cascΛdΛ. Dai maita aata vueeyi dai vΛASCΛΓΛ vuuyi tumiñsi, dai aa gΛΛsituldi pai aapi mosvuuyi yoovisicami”, astΛtdai.

22 Amaasi Λraí potΛtdai: “AapiapΛ ΛΓΛmo piooñi maicΛΛ tuigacami. GañiooquicΛdΛ maataΛ aanΛ isaapi argΛduñi dai maicΛΛ dui. IscamaatΛcatadai aapi siaanΛ Λroomaligami dai ismaitaaata vueeyi aanΛ dai vΛASCΛΓΛ vuuyi tumiñsi dai isaa giñΛsituldi dai isaanΛ mosvuuyi yoovisicami.

23 CamaatΛcatadai aapi ¿tuipΛsi maitamaa gotumiñsi sibΛcoga mΛsiaaco gamaitΛmudai vaamioma ΛtumiñsicΛdΛ simuiyoma vuimudai aanΛ diviacai?” astΛtdai aamudΛ.

24 Amaasi potΛtdai Λgai Λgaa ismaacΛdΛ ami daraajatadai: “Baivurai gotumiñsi dai maaca Λgai ismaacΛdΛ viaa baivustaama”, astΛtdai

Λraí. ²⁵ Tai Λgai potΛtΛdai: “GΛraamu, Λgai caviaa baivustaama”, astΛtΛdai. ²⁶ TaidΛ Λraí aa noragi dai potΛtΛdai: “AanΛ angΛnaagidi sai ismaacΛdΛ viaa vaamioma gΛmaacai dai ismaacΛdΛ maiviaa gΛvoopoidi tomasi Λlaachi ismaacΛdΛ viaaca Λgai. ²⁷ Dai Λoodami ismaacΛdΛ giñvui vΛΛtΛ dai maitipΛlidadai isiΛrtΛaanΛdamica aanΛ, vuaapavurai dai giñvuitapi cooda”, astΛtΛdai Λraí gΛpipiooñiga.

²⁸ Dai amaasi caagacai ΛSuusi imaasi Λpamu apiaimΛitadai Jerusaleenamu. ²⁹ Dai aidΛsi caai-jimitadai ΛSuusi BetapagiΛrΛ dai BetaaniΛrΛ mi-aanai Λgiidi siaaco Oliivosi tΛΛgidu, ΛSuusi ootoi gooca gΛmamaatΛrdamiga, ³⁰ dai potΛtΛdai:

—Imivurai mΛΛ aali quiiquiΛrΛ ismaacΛdΛ miaaga tabiaadΛrΛ dai aΛcai tΛΛgimu aapimΛ Λmo asñiitu vulicami ismaacΛdΛ tomali Λmaadutai maiquiaa dadaΛjai vΛrai uupana dai vuaapa. ³¹ Dai isΛmaadutai gΛntΛcacagi mΛstuisi uupasai vΛrai potΛΛda ansai aanΛ tΛgito —astΛtΛdai ΛSuusi gΛmamaatΛrdamiga.

³² Amaasi ΛmamaatΛrdamigadΛ iji dai tΛΛ vΛΛsi isducatai aagidi ΛSuusi. ³³ Dai aidΛsi uupa-saitadai Λgai Λasñiitu taidΛ Λsoigacami tΛcacai dai potΛtΛdai:

—¿TuimΛsi uupasai goasñiitu? —astΛtΛdai.

³⁴ Tai Λgai aa noragi dai potΛtΛdai:

—ΛmamaatΛtuldiadami tΛgito cascΛdΛ —astΛtΛdai.

³⁵ Amaasi bΛidacai Λgai Λasñiitu ΛSuusi, dai asñiitu daama darai gΛnsosua dai daama daí ΛSuusi. ³⁶ Dai aidΛsi asñiitu daama

imaitadai ΔSuusi Δoodami voiyΔrΔ Δligaimi gΔnsosua. ³⁷ Dai aidΔsi camiaadimi Δgai coidama gΔΔsΔcΔrΔ ΔOliivosi giidiaiñΔrΔ, vai vΔΔscatai Δvaavoitudadami ismaacΔΔ oiditadai iifiaquimi baigΔΔliatugaitai dai siaa duutudaimi Diuusi vΔΔsi ΔismaacΔΔ gΔgΔrducamicΔΔ ismaacΔΔ tΔtadai Δgai. ³⁸ Dai pocaitimi:

—Diuusi alia cΔΔgacΔrΔ nΔidi goovai ismaacΔΔ divia Diuusi guvucadadΔcΔΔ. VΔΔscatai gΔniibΔstacan tada tΔvaagiΔrΔ aatΔmΔ alia siaa duutudai Diuusi —ascaitimi Δvaavoitudadami.

³⁹ Amaasi Δmoco Δfariseo ismaacΔΔ Δoodami saagida daraajatadai potΔtΔdai Δgai ΔSuusi:

—MamaatΔtuldiadami bagaidañi gΔmamaatΔrdamiga —astΔtΔdai.

⁴⁰ DΔmos ΔSuusi aa noragi dai potΔtΔdai:

—AanΔ angΔnaagidi sai isidi maiiifnacadagi sΔΔlicΔΔ goojodai iifnacadamu —astΔtΔdai ΔSuusi.

⁴¹ Dai aidΔsi caajimitadai Δgai JerusaleenΔrΔ dai tΔgacai Jerusaleena ΔSuusi sosua ΔoidacamicΔΔ ⁴² dai pocaiti:

—Gia ipΔlidi aanΔ issivi maatΔ caΔcagi gooidacami isducatai istutuidi isgΔniibΔstacan tadacagi dΔmos maitistutuidi goovai ismaatΔ caΔcagi. ⁴³ Aimu istuigaco sicolimagi sasaayudΔ dai sicoli curartamu, dai vΔΔsi aipadΔrΔ cocodamu, ⁴⁴ vΔΔsi dΔvΔΔrapi suuligamu dai coodamu dai vΔΔsi JerusaleenΔrΔ maiviimu tomali Δmo odai Δmai daama. AidΔsi diviji aanΔ ismaacΔΔ ΔrDiuusi tai maitiifmiaadagi gooidacami cascΔΔ —ascaiti ΔSuusi.

⁴⁵ Amaasi ΔSuusi vaa ΔgΛΛ quiuupaigadΛrΛ judidíu dai vuvaitu ismaacΛdΛ ami gagaagaraitadai dai ismaacΛdΛ gasaapΛdaitadai, ⁴⁶ dai potΛtΛdai:

—Diuusi ñiooquidΛrΛ pocaiti: “GiñquiiavΛr mamadaragai vΛΛtarΛ”. Mai aapimΛ tΛjogadΛ ΛΛsivogami duucai nΛidi —astΛtΛdai ΔSuusi.

⁴⁷ ΔSuusi vΛΛS tasai gamamaatΛtuldiña Diuusi ñiooquidΛ ΔgΛΛ quiuupaigadΛrΛ judidíu, dΛmos ΔbaitΛguucacamigadΛ ΔpapaaligadΛ judidíu ΛΛmadu ΔmamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ, dai ΛΛmadu ΔdudunucamigadΛ Λoodami gaagaitadai isducatai muaagi ΔSuusi. ⁴⁸ DΛmos vΛΛsi Λoodami cΛΛga gΛntΛgito caΛcatadai iscaiti ΔSuusi cascΛdΛ maitΛtΛgaitadai Δgai isducatai muaagi.

20

¹ Amo imidagai ΔgΛΛ quiuupaigadΛrΛ judidíu daacatadai ΔSuusi dai mamaatΛtulditadai Λoodami Diuusi ñiooquidΛ ΛΛmadu cΛΛgacΛrΛ vuvaidaragai, tai ami dada ΔbaitΛguucacamigadΛ papaaligadΛ Δjudidíu ΛΛmadu ΔmamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ, ΛΛmadu aa baitΛguucacami, ² dai potΛtΛdai Δgai ΔSuusi:

—GΛraagidañi, ¿tuma sΛΛlicamicΛdΛ pomaasi ivueeyi aapi? ¿Toora gΛmaa gosΛΛlicami? —astΛtΛdai.

³ Amaasi ΔSuusi potΛtΛdai:

—AanΛn ΛpΛ gΛntΛcacagi Λmo istumaasi vΛrai giñaagida: ⁴ ¿Toora ootoi ΔVuaana sai gavapacónana? ¿Diuusi oodami sio? —astΛtΛdai ΔSuusi.

⁵ Damos v^lasi ^lbait^lguucacami ^lagi aipaco g^lnaatagidimi dai pocaiti:

—¿Ist^ladamu aat^lma? Ispot^lada aat^lma sai Diuusi ootoi goovai otoma g^lraa noragidamu dai pov^lart^ladamu: “¿Tuim^lasi maivaavoitu?” ⁶ Dai ispot^lada aat^lma sai oodami ootoi, v^lascatai gooodami g^larcoodian tada ojoodaic^lda, v^lascatai goovai s^lalic^lda vaavoitudai si^lVuaana ^lrDiuusi ñiooquituldiadamigad^l —ascaiti ^lbait^lguucacami.

⁷ Dai amaasi aa noragi ^lgai ^lSuusi dai pot^lt^ldai sai maimaata si^loor^l ootoi ^lVuaana sai gavapac^lnana. ⁸ Amaasi ^lSuusi pot^lt^ldai:

—Tomali aan^lan mait^lnaagidagi istuma s^lalicamic^lda ivueeyi aan^l imaasi —ast^lt^ldai ^lSuusi.

⁹ Amaasi ^lSuusi g^laagacai aagidi ^loodami, dai aagidi ^lmo ñiooqui cuentoc^lda dai pot^lt^ldai:

—Oidacatadai ^lmo c^lali ismaac^lda ^li uuvasi g^ld^lv^lragana, dai gooqui^lr^l taajucamic^lda maa ^lgai aa oodami g^lasi dai ii abiaad^lr^l sib^laco dai t^lv^lpi daja. ¹⁰ Dai aid^lsi aayi yoovaragai ^lgai ootoi ^lmoco g^lp^lioñiga sai taan^lna ^lgai ^loodami ^lyoovi si^lasi a^lcatadai, d^lamos ^loodami g^licacarai dai soi doodai dai ootoi maimaacacai istumaasi. ¹¹ Amaasi ^ltuidacami ootoi ^lmai pi^loñi, m^ltai ^lgai ^lr^l ali^l soimaasi ñiooqui aagidi dai g^licacarai dai ootoi maimaacacai istumaasi aagaimi ^lgai. ¹² Daid^l ^ltuidacami ootoi ^lmai, d^lamos ^loodami ali^l soi doodai ^lgai ^lr^l dai aadaji.

¹³ Dai cagooqui^lr^l pocaiti ^ltuidacami ^ld^lv^lrai: “¿I^lducatai iduuñimu aan^l? Ootosamu

aan_Λ giñmara tomasi ali_Λ oig_Λdai aan_Λ, siaad_Λr_Λ maisiaa duutudadan tadacana _Λgai siuu duucu t_Λgiagi”, ascaiti _Λc_Λli. ¹⁴ D_Λmos aid_Λsid_Λ _Λaata vuaadami t_{ΛΛ} g_Λamo marad_Λ aipaco g_Λnaatagidimi dai pocaiti: “Idi _Λgai ismaac_Λd_Λ _Λrtuidacamica _Λgai oogad_Λ vustuidad_Λ g_Λaagai t_Λsmuaagi dai poduucai aat_Λm_Λ _Λrtutuidacamicamu”, ascaiti _Λaata vuaadami. ¹⁵ Dai amaasi vuusaitu ami d_Λjiaifñd_Λr_Λ dai muaa. Amaasi _ΛSuusi t_Λcacai _Λoodami dai pot_Λt_Λdai:

—¿Isduuñimu _Λd_Λv_Λrai tuidacami _Λaata vuaadami? ¹⁶ Divimu _Λgai dai coodimu dai maaquimu _Λd_Λv_Λrai aa oodami —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

Mosca_Λcai _Λgai imaasi maí is_Λgai aagadam_Λ _Λlidi _ΛSuusi casc_Λd_Λ pocaiti _Λgai:

—Diuusi maidagitona ispo_v_Λ duñiagi —ascaiti.

¹⁷ D_Λmos _ΛSuusi vui n_Λn_Λava dai pot_Λt_Λdai:

—¿T_Λiya _Λlidi id_Λ goovio ismaac_Λd_Λ oojisi Diuusi ñiooquid_Λr_Λ siaaco pocaiti?:

_Λodai ismaac_Λd_Λ gajiaad_Λr_Λ viaa _Λbaabaquitadami sivi _Λgai _Λr_Λgai ismaac_Λd_Λ vaamioma g_Λaagai _Λv_Λaqui v_Λtar_Λ.

Asduu oojisi Diuusi ñiooquid_Λr_Λ. ¹⁸ Tomasioor_Λ ismaac_Λd_Λ utuvagi _Λodi_Λr_Λ moslalach daiivamu, dai is_Λodai daama g_Λsiagi _Λmai _Λgai mos_Λtuisamu —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

¹⁹ _Λbait_Λguucacamigad_Λ _Λpapaaligad_Λ judidíu _Λmadu _Λmamaat_Λtuldiadami Diuusi s_Λalicamigad_Λ ip_Λlidadai isaid_Λ otoma b_Λjiaigi _ΛSuusi, c_Λga maat_Λcatadai _Λgai is_Λgai v_Λtar_Λ aagaitadai _ΛSuusi _Λcuento casc_Λd_Λ, d_Λmos

ΛΛbΛiditadai Λgai Λoodami. ²⁰ Dai amaasi ootoi sioorΛ soobidacagi vai Λgai cΛΛ tuutiacami gΛnvueeyi, dai gaagai isducatai aagagi ΛSuusi Λmo istumaasi istumaasi vui caatΛcagi Λdudunucami vai poduucai tΛΛgida Λgai Λdudunucami.

²¹ CascΛΔΛ tΛcacai Λgai dai potΛtΛdai:

—MamaatΛtuldiadami, cΛΛ maataΛ aatΛmΛ sai ismaacΛΔΛ gaaagidi aapi dai gamamaatΛtuldi Λrvaavoi. Dai maivuaamΛ Λlidi aapi oodamicΛΔΛ siΛrgΛnviipidacami siΛrsoitutuigami ΛpΛ, mosgamamaatΛtuldi aapi istumaasi Diuusi ipΛlidi. ²² Garaagidañi, ¿cΛΛgaisi tΛsaa namΛΛquiadagi ΛgΛΛ baitΛcΛaacami romano cho sio? —astΛtΛdai.

²³ DΛmos ΛSuusi maataΛ tΛΛ isΛgai vuiirumada Λlidadai dai potΛtΛdai:

—¿TuimΛsi giñvuiirumada Λlidi aapimΛ?

²⁴ GiñtΛΛgidavurai aapimΛ Λmo tumiñsi. ¿VoorΛ moodΛ dai voorΛ tΛΛtΛaradΛ tumiñsiΛrΛ daja? —astΛtΛdai ΛSuusi.

Tai Λgaa aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—ΛgΛΛ baitΛcΛaacami moodΛ dai tΛΛtΛaragadΛava —astΛtΛdai.

²⁵ TaidΛ ΛSuusi potΛtΛdai:

—Maacavurai ΛgΛΛ baitΛcΛaacami istumaasi ΛrtuidadΛ dai maacavurai Diuusi istumaasi ΛrDiuusi tuidadΛ —astΛtΛdai ΛSuusi.

²⁶ Tai Λgai maitistui issoimaasi ñiooquitudagi oodami vuitapi baiyoma maitΛΛ Λgai isducatai gΛntΛtΛgituagi caΛcatai isducatai ñioocai ΛSuusi dai cascΛΔΛ maiñioocacai vii.

27 Dai gooqui^{ar} iji ^{amoco} ^{asaduseo} siaaco daacatadai ^{Suusi}. ^{asaduseo} pocaiti sai maioidaga coidad^Δ duaacarad^Δ casc^Δ pot^Δ dai ^{agai} ^{Suusi}:

28 —Mamaat^Δtuldiadami, ^{Mosees} acaruu oojisicami ^{garvii} vai pocaiti sai ismuquiagi ^{amo} ^{cali} dai viaagi ^{gaoñiga} maiquiaa maamatacai abaana, said^Δ ^{asucuulid} ^{cali} ^{glaagai} ^{isv} ^{lanagi} ^{aviiuudu} dai maamatagi abaana ^{si} ^{lagid} ^v ^{lata} ^{ismaac} ^Δ ^{muu}. 29 Dai ^{amo} imidagai oidacatadai cuvaracami ^{amo} ^{si} ^{lagama}, ^{lap} ^{gadad} ^{ooñigai} ^d ^{amos} ^{muu} maiquiaa maamatacai. 30 Amaasi ^{agooqui} ^{ardad} ^v ^{ana} ^{aviiuudu}, dai ^{muu} ^{lap} ^{mai} ^{quiaa} ^{maamatacai}. 31 Tai gooqui^{ar} ^g ^{mai} ^v ^{ana} ^{agai} ^v ^{aa} ^{ooqui}, dai ^{muu} ^{lap} ^{mai} ^{quiaa} ^{maamatacai}, ^v ^{cuvaracami} ^{podui} dai ^v ^{ansi} ^{coi} ^m ^{aimaamatacai} ^{tomali} ^{amaadutai}. 32 Dai amaasi ^{muu} ^{looqui} ^{lap}. 33 Dai duduaacacai coidad^Δ saagidaiñ^Δ ^{ismaac} ^Δ ^{arcunad} ^{camu} ^{looqui} ^v ^{ansi} ^{arcuucunad} ^{catadai} ^{agai} ^{di}? —ast^Δ dai ^{asaduseo}.

34 Amaasi ^{Suusi} aa noragi dai pot^Δ dai:

—Tami oidigi daama ^{cali} dai ^{ooqui} ^{cuucuntai} dai ^{ooñtai}. 35 ^D ^{amos} ^{agai} ^{ismaac} ^Δ ^{Di} ^{uusi} ^{maa} ^{quiagi} ^{oigaragai} ^{isiimiagi} ^t ^{vaagiamu} ^{caduduaacacai} ^{coidad} ^{saagidaiñ} ^Δ ^m ^{laca} ^{mait} ^{cuucuntai} ^{tomali} ^{mait} ^{mamacai} ^{gan} ^{maamara} ^{cuucuntaragai} ^v ^{lata}, 36 ^m ^{laca} ^{camait} ^{cooyi} ^{casc} ^Δ. ^M ^{oscaduduaacacai} ^{agai} ^{pan} ^{ducamica} ^{agai} ^{Di} ^{uusi} ^t ^{laañicarud} ^{agai} ^{ar} ^{Di} ^{uusi} ^{maamarad}. 37 ^M ^{oseesa} ^{lap} ^g ^{armamaat} ^{tuldi} ^{sai} ^{duduaacar} ^{ai} ^{coidad} ^{siaaco} ^g ^{laagai} ^{ali} ^{uusi} ^{ismaac} ^Δ ^{ma} ^{taí} ^{daid} ^{uusi} ^m ^{aim} ^{ami} ^g ^{laagai} ^{lap} ^{sai}

Diuusi ʌrAvraañıcaru dai Isaacaru dai Jacocaruru Diuusıgadol. ³⁸ Dʌmos Diuusi maitʌrDiuusıgadol ʌgai ismaacʌdol ʌDiaavora ʌʌmadu ajıoopai coocai, baiyoma ʌrDiuusıgadol ʌgai ismaacʌdol ʌgai ʌʌmadu ajıoopai —astʌdol ʌSuusi.

³⁹ Amaasi ʌmamaatʌtuldiadami Diuusi sʌʌlicamıgadol potʌdol:

—Cʌga aagai aapi mamaatʌtuldiadami —astʌdol.

⁴⁰ Dai camaitʌrʌʌʌli isvaamioma tʌcacagi.

⁴¹ Taidʌ ʌSuusi potʌdol:

—¿Ducatai pocaiti aapımʌ saidʌ ʌCristo ʌrDavi maradol? ⁴² Vaidʌ ʌDavi aduucai ooja Salmosi liıvrugadol:

ʌtʌaanʌdami potʌdol giñtʌaanʌdamıga:

“Gʌmaaquımu aanʌ ʌmo sʌʌlicami ismaacʌdol vaamioma namʌga.

⁴³ Dai ugıtitudamu aanʌ vʌasi ismaacʌdol gʌvuidʌrʌ vʌʌtʌ”.

⁴⁴ ¿Dʌmos ducatai istutuidi ʌCristo sıʌrmaradolcagi ʌDavi vai ʌʌgi ʌDavi giñtʌaanʌdamıga aagai? —astʌdol ʌSuusi.

⁴⁵ Vʌasi ʌoodami caʌcatadai aidʌsi ʌSuusi potʌdol gʌmamaatʌrdamıga:

⁴⁶ —Cʌgavʌr gʌntʌʌgitoca aapımʌ. Maitavʌr ʌpan duucai ivuaada gomamaatʌtuldiadami Diuusi sʌʌlicamıgadol. Goovai oojoidi iscʌcʌʌgaducami yuucustadagi, dai ipʌlıdınʌ mʌscocoanadagi gʌnvapaanamu dai viaatʌuldiadagi cacaayana, dai cʌcʌʌgaducʌdioma daraicariʌrʌ oojoidi isdadarʌdagi judidıu

quiquiupaigadΛΛ, dai siaaco gacuaada goovai CΛCΛΛgaducΛdioma daraicariΛΓΛ oojoidi isdadarΛdagi ΛΛpΛ. ⁴⁷ Dai ΛΛsidiña goovai ΛΛpΛ Λvīpiuudu baabaquidΛ dai tΛVΛpi gamamadaiña sai nΛidiña Λoodami. Goovai Λgai ismaacΛΔΛ vaamioma soimaa taatatuldamu Diuusi —astΛtΛdai ΛSuusi gΛmamaatΛrdamiga.

21

¹ Dai ΛSuusi tΛΛ ΛgΛΛ quiuupaigadΛΓΛ judidíu ΛgΛnvīpidacΛΔΛ ismaacΛΔΛ tueeyi tumiñsi cajo-
jooñiΛΓΛ ismaacΛΔΛΓΛ gΛΛmpaidi tumiñsi Diuusi
aa duiñdadΛ vΛΛtarΛ. ² Dai tΛΛ ΛpΛ Λmo viuudu
soitigami ismaacΛΔΛ ami cajooñiΛΓΛ darai goo sin-
taavu, ³ tai potΛi ΛSuusi:

—SΛΛlicΛΔΛ angΛnaagidi sai idi viuudu soitigami
vaamioma daí isvΛΛscatai. ⁴ VΛΛscatai gogaa darai
ismaacΛΔΛ cababaivitocΛi, damos gooqui soit-
igamicatai modai vΛΛsi ismaacΛΔΛ viaacatadai is-
tuucΛΔΛ oidacagi —astΛtΛdai ΛSuusi Λoodami.

⁵ Dai ΛΛmadutai aagai ΛgΛΛ quiuupaigadΛ
judidíu dai pocaiti sai aliΛ sigia maasi Λquiupai
ΛojoodaicΛΔΛ sigia maascamicΛΔΛ dai aa
ΛmamaasicΛΔΛ ismaacΛΔΛ aa ami darai sai sigia
maascana ΛquiuupaigadΛ judidíu. Tai amaasi
ΛSuusi potΛtΛdai:

⁶ —Aimu siΛΛscadΛ vΛΛsi idi mΛsmaacΛΔΛ nΛidi
aapimΛ vΛΛsi siaa gΛduuñimu, dai maiviimu tomali
ojoodai goocua daama —astΛtΛdai ΛSuusi.

⁷ Tai Λgai tΛcacai dai potΛtΛdai:

—MamaatΛtuldiadami, ¿vΛΛscadΛ ΛpΛduñia agai imaasi? ¿Ducatai maatΛmu aatΛmΛ isimaasi casiΛpΛduñia agai? —astΛΛdai Λgai ΛSuusi.

⁸TaidΛ ΛSuusi potΛΛdai:

—GΛntΛgitovΛr nΛijada, dai maitavΛr gΛndagito mΛsgΛnvupuiirumadadagi, dadiava agai muidutai giñtΛΛtaaragacΛdΛ dai pocaitiadamu Λgai: “AanΛ anΛrΛCristo”, dai “Casiat aayi istuigaco ugitia agai oidigi”. DΛmos maitavΛr oidatucuda.

⁹Dai mΛsiΛΛscadΛ cajiomacagi muiyapΛrΛ cocoodi, maitavΛr duduaadicuda gomaasi daivuñia agai ΛpΛga, dΛmos maiquiaa aayi cugatarΛ tasΛrΛ.

¹⁰Dai bodΛrΛ apiaaatagidimi vaamioma dai potΛΛdai:

—Λmo dΛvΛΛriΛrΛ oidacami cocoaadamu Λmai dΛvΛΛriΛrΛ oidacami. ¹¹Dai aliΛ cavami gigivucudamu ΛmapΛcΛrΛ gooidigi, dai oidacamu biuugigai dai cocodagai aipacoga, dai tΛvaagiΛrΛ duaadimudaca maascamu istumaasi dai naana maasi gΛgΛrducami maascamu ΛpΛ.

¹²DΛmos ΛpΛga gΛnsasaayu gΛnvuimu dai soimaasi gΛntaatatuldamu, dai vaama gΛntuutusada agai Λgai ΛtΛtaaanΛdami vuidΛrΛ Λgai vaa ismaacΛdΛ gatΛaanΛi quiquiuupaigadΛrΛ judidíu, dai gΛnmaamaisapada agai dai vaama gΛntutusada agai Λraraí vuidΛrΛ dai moomoyi vuidΛrΛ giñvaavoitudaitai aapimΛ. ¹³Amaasi tuigaco istutiaadamu aapimΛ isaagadagi Λgai vuitapi isvaavoitudai aapimΛ istumaasi gamamaatΛtuldi aanΛ.

¹⁴Dai maibai vuaada ΛΛquiasdΛrΛ isducatai aa noragidagi Λgai ismaacΛdΛ gΛpiΛrΛ gΛnsusuuligadagi. ¹⁵AanΛ gΛnmaaquimu maatΛdagai dai ñiooqui isducatai

gansoiña aapimΛ dai poduucai gansasaayu maiviaacamu isducatai gΛnaa noragidagi tomali maitΛnvui ñioocadamu. ¹⁶ Dai asta gΛndΛΛdΛ dai gΛnsusuuculi dai gΛnsiisiΛgi dai gΛnaaduñi aagiada agai gansasaayu mΛsiaaco daraaja aapimΛ. Dai gΛncooditudamu aapimΛ ΛΛmadutai. ¹⁷ Dai vΛΛsi oidacami gΛncΛΛdadamu giñvaavoitudaitai aapimΛ, ¹⁸ dΛmos maisibΛ imimu tomali Λmo cuupai gΛnmooaiñdΛrΛ. ¹⁹ DΛmos aapimΛ apiavaavoitudadamu dai mΛsiΛΛscadΛ dΛgavuñiagi vΛΛsi gosoimaa taataragai gooquiΛrΛ vΛΛscarΛ oidacamu aapimΛ Diuusi ΛΛmadu.

²⁰ MΛsiΛΛscadΛ nΛijadagi iscasicoolimadi sandaarΛ JerusaleenΛrΛ, maatΛcamu aapimΛ iscaotoma vΛΛsi siaa gΛduuñimu. ²¹ Amaasi ismaacΛdΛ JudeeΛrΛ daraajagi gΛaagai isvoopiagi gigiidiamu, dai sioorΛ JerusaleenΛrΛ daraajagi gΛaagai isvuvaquiagi abiaadΛrΛ, dai sioorΛ dΛjiaadana ajioopadagi maitΛaagai isΛpamu iimiagi gΛnquiiquiamu. ²² Amaasi Λgai istuigaco soimaasi taatatulda agai Diuusi Λjudidíu ismaacΛdΛ vuidΛrΛ vΛΛtΛcagi Diuusi. Poduucai ΛpΛduñia agai ismaacΛdΛ oojisi Diuusi ñiooquidΛrΛ. ²³ SiΛ soimaa taatamu Λooqui ismaacΛdΛ amaasi noonoacagi siΛΛpΛ viaacagi aali siisiΛdami aliΛ oidacamu soimaa taataragai oidi daama, dai sΛΛlicΛdΛ soimaasi gΛΛgΛvituldaragai idi oodami JerusaleenΛrΛ oidacami vΛΛtarΛ. ²⁴ ΛΛmoco coimu cocodiΛrΛ, dai aa sibΛadΛrΛ oidacami maamaisapicami vuimu aa dai vuucaimu. Dai ismaacΛdΛ maitΛrjudidíu gataaanΛda agai JerusaleenΛrΛ asta siΛΛscadΛ uucami Diuusi maquiagi oigaragai.

²⁵ Dai amaasi oidacamu maasidaragai tasiΛΓΛ dai masaadiΛΓΛ dai sisiaavugiΛΓΛ, dai tami oidigi daama vΛΛsi oidacami maitΛΓadamu isducatai gΛntΛgitodagi aliΛ duduaadicudamu Λgai aliΛ sigal caititai ΛgΛΛ suudagi. ²⁶ Λoodami susuiquitΛrdamu duduaadicuitai dai tΛtΛgitoitai istumaasiΛΓΛ istumaasi daivuñia agai oidigi daama, asta tΛvaagi gigivucudamu. ²⁷ Dai amaasi giñtΛΛgimu aapimΛ aanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami iñsiboodΛΓΛ imΛdamu Λmo icomai saagida guvucadagaicΛdΛ dai sΛΛlicΛdΛ dadadaquidatai. ²⁸ SiΛΛscadΛ casi ΛpΛvuiidagi imaasi vΛrai taí nΛnΛnda moscamiaadΛidatai mΛstuiɡadΛ cΛΛgacΛΓΛ gΛnvuvaida agai—astatΛdai ΛSuusi.

²⁹ Dai aagidi ΛpΛ Λmo ñiooqui cuentocΛdΛ dai potΛtΛdai:

—NΛidavurai goiigosi siΛpΛ tomastuma Λmai uusi. ³⁰ MΛsiΛΛscadΛ nΛijadagi iscaiipoidagi aagadΛ, aapimΛ camaatΛcana iscamiaadimi toiñdagai. ³¹ Dai poduuquiavΛr maatΛca ΛpΛ mΛsiΛΛscadΛ nΛijadagi gomaasi vΛrai maatΛca iscamiaadimi istuiɡaco gataaanΛda agai Diuusi tami oidi daama.

³² SΛΛlicΛdΛ angΛnaagidi sai vΛΛsi imaasi ΛpΛduñia agai maiquiaa ugitΛcai idi oodami.

³³ TΛvaagi ΛΛmadu oidigi ugitimu, dΛmos ismaacΛdΛ aagai aanΛ goovai gia ΛpΛduñia agai.

³⁴⁻³⁵ Todian duucai aimu Diuusi Λpan duucai isduucai gΛcucuupai Λmo trampa dai vΛΛsi oidi daama oidacami maatΛmu imaasi, cascΛdΛ gΛntΛgitovΛr nΛijada dai maigajiaadΛΓΛ

vipiaada Diuusi mosgayΛΛdatai dai tΛtΛgitoitai istumaasi oidaga oidi daama. ³⁶ BaigavΛr Λnduca aapimΛ tudu, dai tomastuigaco avΛr gamamadada dai poduucai istuidimi aapimΛ iscΛΛgacΛrΛ vuvaquiagi vΛΛsi gomaasiaiñdΛrΛ ismaacΛdΛ ΛpΛduñia agai, dai poduucai istuidimu isgiñvuidΛrΛ guuquivagi aapimΛ aanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami —astΛtΛdai ΛSuusi Λoodami.

³⁷ ΛSuusi gamamaatΛtuldiña tasΛrΛ ΛgΛΛ quiuupaigadΛrΛ judidíu dai tucarΛ aimΛraíña dai giidi-ana cocosΛíña siaaco Oliivosi tΛΛgidu. ³⁸ Dai vΛΛsi Λoodami ΛΛqui quiamoco ΛgΛΛ quiuupaigadΛrΛ judidíu dai vΛíña caΛca Λliditai istumaasi aagidiña ΛSuusi.

22

¹ AidΛ camiaadimitadai Λsiaa duudagai istuigaco tΛtΛgitoiña Λjudidíu aidΛsi Diuusi cΛΛgacΛrΛ vuvaitu EjiipituaiñdΛrΛ. Λsiaa duudagai pascua tΛΛgidu. ² VaidΛ ΛpapaaligadΛ Λjudidíu baitΛguucacamigadΛ ΛΛmadu ΛmamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ gaagaitadai isducatai muaagi ΛSuusi, dΛmos aliΛ ΛΛbΛiditadai Λgai Λoodami.

³ Tai amaasi ΛDiaavora vaa ΛUudasiΛrΛ, mΛsmaacΛdΛ Iscaliote aagaiña ΛpΛ, Λgai ΛrΛmoco Λbaivustaama dan gooca ismaacΛdΛ ΛrΛSuusi ojootosadΛ. ⁴ DaidΛ ΛUudasi nΛidamu ΛpapaaligadΛ Λjudidíu baitΛguucacamigadΛ ΛΛmadu sandaaru ΛgΛΛ quiuupaigadΛrΛ judidíu dai ΛgΛΛ quiuupiΛrΛ sandaaru dai ΛΛmadu gaaataga dai aagidi isducatai istutuiditadai Λgai

ist^Λgidagi ^ΛSuusi. ⁵ Tai ^Λgai ali^Λ baig^Λn^Λli dai aagidi ^Λgai ^ΛUudasi sai maquia agai tumiñsi, ⁶ taid^Λ ^ΛUudasi bai aa dai g^Λaagacai gaa isducatai gat^Λgidagi ^ΛSuusi si^Λscad^Λ maitiipucagi aa oodami.

⁷ Tai amaasi aayi ^Λsiaa duudagai istuigaco tat^Λgitoiña ^Λjudidíu aid^Λsi Diuusi c^Λgac^Λr^Λ vu-vaitu Ejiipituaiñ^Δr^Λ dai aid^Λ coodaiña ^Λjudidíu cañiiru dai dadasdiña Diuusi. ⁸ Taid^Λ ^ΛSuusi ootoi ^ΛPiiduru ^Λmadu ^ΛVuaana, dai pot^Λadai:

—Imivurai dai bai duuñi cuaadagai idi siaa duudagai v^Λatar^Λ —ast^Λadai ^ΛSuusi.

⁹ Tai ^Λgai t^Λcacai dai pot^Λadai:

—¿Vaaco ip^Λlidi aapi t^Λsbai duñiagi? —ast^Λadai.

¹⁰ Taid^Λ ^ΛSuusi aa noragi dai pot^Λadai:

—M^Λsiuu duucu ajiagi ^Λquiiqui^Λr^Λ, t^Λgimu aapim^Λ ^Λmo c^Λli ismaac^Λd^Λ vaig^Λtica agai ^Λmo aayi suudagi v^Λrai oida siaaco vaquia ^Λgai. ¹¹ Dai t^Λcacavurai ^Λqui^Λcami saaco c^Λca ^Λtuucavi siaaco gaugia iñagai aan^Λ idi siaa duudag^Λr^Λ ^Λmadu aapim^Λ. ¹² Si^Λgai g^Λnt^Λgidamu ^Λmo tuucavi g^Λducami goocua daama vaaqui^Λr^Λ t^Λcaviacoga cabai duñisicami v^Λrai ami bai duuñi cuaadagai —ast^Λadai ^ΛSuusi.

¹³ Tai ^Λgai iji dai t^Λ v^Λsia^Λcatai isducatai aagidi ^ΛSuusi, dai bai dui ^Λcuaadagai siaa duudagai v^Λatar^Λ.

¹⁴ Dai caa^Λcai ugidagai, taid^Λ ^ΛSuusi meesa vuid^Λr^Λ daiva ^Λmadu g^Λojootosa. ¹⁵ Taid^Λ ^ΛSuusi pot^Λadai g^Λojootosa:

—Gia ip^Λlidadai aan^Λ isg^Λn^Λmadu gaugiagi idi siaa duudag^Λr^Λ maiquiaa muucucai. ¹⁶ Aan^Λ

ang Δ naagidi ansai sivi gaugia iñagai idi siaa du-
udag Δ r Δ cuaadagai dai camaitacuaada iñagai idi
siaa duudag Δ r Δ cuaadagai asta si Δ Δ scad Δ idui Di-
uusi v Δ Δ si istumaasi iduñia agai dai c Δ Δ gac Δ r Δ
vuvaidagi oidi daama oidacami diviacai Δ gai dai
gata Δ an Δ da tami oidigi daama.

17 Amaasi b Δ i Δ mo tucayu uuvasi
varaagad Δ dai gamamagi dai gooqui Δ r Δ maa
g Δ mamaat Δ rdamiga daid Δ it Δ Δ dai:

—V Δ Δ scatai av Δ r ii idi tucayuaiñ Δ r Δ .

18 S Δ Δ lic Δ da ang Δ naagidi ansai camaitay Δ da
iñagai uuvasi varaagad Δ asta si Δ Δ scad Δ aiyagi
istuigaco diviagi Diuusi dai n Δ idagi oodami
ismaac Δ da Δ r Δ c Δ Δ ga ivuaadami dai ismaac Δ da
 Δ rmaic Δ Δ ga ivuaadami —ast Δ Δ dai Δ Suusi.

19 Dai gooqui Δ r Δ b Δ i Δ paana dai gamamagi dai
gooqui Δ r Δ saasarai dai maa g Δ mamaat Δ rdamiga,
daid Δ it Δ Δ dai:

—Idiav Δ r Δ pan ducami giñtuucuga m Δ smaac Δ da
gat Δ Δ gida agai m Δ sai muaana m Δ sai aapim Δ
c Δ Δ gac Δ r Δ vuvac Δ na. Poduucuiav Δ r ivuaada daid Δ
giñt Δ Δ gitoda —ast Δ Δ dai Δ Suusi.

20 Dai cauugitocai Δ Suusi b Δ i Δ tucayu dai
pot Δ Δ dai g Δ mamaat Δ rdamiga:

—Idi uuvasi varaagad Δ ismaac Δ da idi
tucayuana daja Δ pan ducami giñ Δ Δ ra ismaac Δ da
aastia agai m Δ sai aapim Δ c Δ Δ gac Δ r Δ vuvac Δ na.
Iñsi Δ Δ scad Δ muquiaagi vai aastia giñ Δ Δ ra
aid Δ abiaad Δ r Δ g Δ Δ agadamu goñiooqui utudui
ismaac Δ da Diuusi ootosda agai Δ oodami.

21 D Δ mos sivi goc Δ Δ li ismaac Δ da giñ Δ Δ gida agai
 Δ dudunucami tami meesa daama caat Δ novid Δ
giñ Δ pan duucaí. 22 Aan Δ ismaac Δ da viaa Δ mo

sallícamí caballácaiti govói ismaacáda gaa allqui
 abiaadara damos sílla soimaa taatamu allli is-
 maacáda gíntallgida agai —astátdai asuusi.

²³ Amaasi amamaatardamigada aipaco
 gantacacaimi soora agai dai gatallgida agai.

²⁴ Amaasi amamaatardami allgi ganvupui
 ñiño aagaitai sai ismaacáda vaamioma
 artlaanadamica agai síllascada iimiagi siaaco
 gataanai Diuusi. ²⁵ Damos asuusi potátdai:

—Ismaacáda maitarjudidíu saagida
 abaitacacamicigada gapipioñiga duucái naidiña
 aoodami, dai agai aadara ipalidi mascalga
 tuutiacami duucái najadagi. ²⁶ Damos

aapimá maitaagai mspoduucái ivuaadagi,
 baiyoma ismaacáda abaitacacamicagi gaaagai
 isvaamioma gáli gvuaadagi dai pioñi duucái.

²⁷ ¿Maacáda arvaamioma tlaanadami ismaacáda
 meesa vuidara daja ismaacáda gabiaajai sío?
 ¿Maitasi arvaavoio sai ismaacáda meesa vuidara
 daja? Damos aaná gansaagida daja amo pioñi
 duucái.

²⁸ Aapimá vascara gíllamadú daraajana
 aidasi soimaa taatamaiña aaná. ²⁹ Cascada

aaná ganmaquia iñagai amo sallícamí
 poduucái isduucái gíñooca gíñmaa aaná. ³⁰ Dai

aapimá gíllamadú gacuaadamu malla siaaco
 gataanada iñagai aaná dai gíñsoiña tlaanadamu
 aapimá Diuusi maamarada —astátdai asuusi
 gamamaatardamiga.

³¹ Amaasi potai allpa asuusi:

—Simuñi, Simuñi, ΔDiaavora taí oigaragai Diuusi isgΔduiñdagi mui naana maasi soimaascami masai camaitiñvaavoitudaiña.
³² Damos aanΔ daanΔi Diuusi aapimΔ gΔnvΔatarΔ vai maivΔasi ugitΔna gΔnvaavoidaraga, dai siΔscadΔ Δpamu cΔga giñvaavoituda aapi pai soiña gΔaduñi vai vaamioma cΔga giñvaavoitudana —astΔdai.

³³ TaidΔ ΔSimuñi aa noragi daidΔ itΔdai:

—MamaatΔtuldiami, baigan giñduu isgΔoidagi maisacarumu dai asta muquiaagi gΔmadu —astΔdai Simuñi.

³⁴ TaidΔ ΔSuusi potΔdai:

—Piiduru, sΔlicΔ angΔagidi sai sivi maiquiaa cujuicai tacucu pΔaapi vaicojo potΔiya agai pΔsai maitiñmaatΔ —astΔdai ΔSuusi.

³⁵ TaidΔ ΔSuusi potΔdai:

—AidΔsidΔ gΔnootoi aanΔ maimoraraaliacami dai tomali tumiñsi daraasacarucami, dai tomali aa sususacaiΔΔ ¿isbai viΔgacatadai aapimΔ istumaasi? —astΔdai ΔSuusi gΔmamaatΔdamiga.

Tai Δgai aa noragi dai potΔdai:

—Tomali Δmo istumaasi —astΔdai.

³⁶ Tai amaasi ΔSuusi potΔdai:

—Sivi angΔnaagidi sai sioorΔ viaacagi moraali gΔagai isbΔ aimΔdagi, dai tumiñsi darasacarui ΔpΔ, dai sioorΔ maiviaacagi maastai vai gagarana Δmoco gΔvaasaraga dai savΔdana.

³⁷ AanΔ angΔnaagidi sai gΔagai siΔpΔduñiagi isducatai ooja Isaiacarū Diuusi ñiooquidarΔ siaaco icaiti: “Soi duucaí mΔnΔijada agai tomastuma soimaasi iducami duucaí”. Istumaasi oojisi

giñaagaitai g_Λaagai si_Λp_Λduñiagi —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi
g_Λmamaat_Λrdamiga.

³⁸ Tai _Λgai pot_Λt_Λdai:

—Mamaat_Λtuldiadami, tami v_ΛΛ_Λ gooca ma-
maastai —ast_Λt_Λdai.

Tai _Λgai aa noragi dai pot_Λt_Λdai:

—Casc_Λd_Λ —ast_Λt_Λdai.

³⁹ Amaasi _ΛSuusi vuusai dai ii Oliivosi giidi-
amu poduucai isduucai ivuaadana _Λgai taid_Λ
_Λmamaat_Λrdamigad_Λ oí. ⁴⁰ Amaasi a_Λc_Λai ami gi-
idi_Λr_Λ, taid_Λ _ΛSuusi pot_Λt_Λdai g_Λmamaat_Λrdamiga:

—Daan_Λdavurai aapim_Λ Diuusi vai _Λgai
maidagitona _ΛDiaavora issoimaasi g_Λnduiñtuldagi
—ast_Λt_Λdai.

⁴¹ Taid_Λ _ΛSuusi _Λcovai ii maisi m_ΛΛcasi _Λpan
_ΛΛ m_ΛΛcasi si_ΛΛsi vuupai _Λmoco _Λmo odai, dai
g_Λtootonac_Λd_Λ c_Λquiva dai gamamada _Λgai. ⁴² Dai
aduucai gamamagi:

—Giñooca isbaigacamudai ismaisoimaa taata
aan_Λ poduucai isducatai _Λp_Λduñia _Λgai d_Λmos
vaid_Λ _Λp_Λduuna p_Λsducatai aapi ip_Λliadagi. Dai
maisiu istumaasi aan_Λ ip_Λliadagi —asduucai
gamamagi _ΛSuusi.

⁴³ Tai amaasi vuitapi g_Λmaasitu _Λmo Diuusi
t_Λaañicarud_Λ t_Λvaagiaiñd_Λr_Λ dai vaamioma
maquia _Λgai guvucadagai. ⁴⁴ Dai ali_Λ soimaa
taatacatai vaamioma daan_Λi Diuusi dai
vaajurdad_Λ _Λpan duucai ootai _ΛΛrai dai d_Λv_ΛΛrapi
g_ΛΛs_Λi.

⁴⁵ Dai aid_Λsi canaato mamagi _Λgai c_Λquiva dai
ii siaaco daraajatadai _Λmamaat_Λrdamigad_Λ dai

coocosΛcami tΛΛ, gamaitΛ soiΛliaragai cascΛdΛ.
 46 DaidΛ ΛSuusi potΛtΛdai:

—¿TuimΛsi coocosΛ? Vaapaigivurai, dai daanΛda
 Diuusi vai Λgai maidagitona ΛDiaavora issoimaasi
 gΛnduiñtuldagi —astΛtΛdai.

47 Dai quiaa ñiooquiditadai ΛSuusi, tai ami
 aayi mui oodami. Dai ismaacΛdΛ Uudasi
 tΛΛgiducatadai Λbaivustaama dan gooca
 mamaatΛrdamiaiñdΛrΛ, Λgai baitΛqui imΛitadai
 Λoodami, dai miaadΛrΛ cΛquiva dai usupiga agai
 ΛSuusi. 48 Amaasi ΛSuusi potΛtΛdai:

—Uudasi, Λmo ¿usupigaicΛdΛ pasgiñtΛΛgida
 agai aapi aanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami?
 —astΛtΛdai.

49 Tai Λgai ismaacΛdΛ ΛΛmadu daraajatadai
 ΛSuusi dai nΛiditai istumaasi iduñia agaitadai Λgai
 tΛcacai ΛSuusi dai potΛtΛdai:

—MamaatΛtuldiadami, ¿vuidΛrΛ tΛssuuligΛna
 mamaastaicΛdΛ? —astΛtΛdai.

50 Dai Λmaadutai Λgai iquitΛ sΛΛlisia padΛrΛ
 naacadΛ ΛpiooñigadΛ ΛbaitΛcΛaacamigadΛ papaali-
 gadΛ Λjudidíu. 51 DΛmos ΛSuusi potΛtΛdai:

—Dagitovurai casia cΛΛgadu —astΛtΛdai.

TaidΛ ΛSuusi mostaata Λpiooñi naacadΛ
 tai dueeyi. 52 Dai amaasi ΛSuusi potΛtΛdai
 ΛbaitΛguucacamigadΛ papaaligadΛ Λjudidíu,
 ΛΛmadu ΛgΛΛ quiuupiΛrΛ sandaaru, ΛΛmadu
 ΛsonΛrΛ guucacami judidíu Λgai ismaacΛdΛ dada
 dai bΛΛquia agai:

—¿Ducatai dada aapimΛ mamaastaicΛdΛ dai
 uusicΛdΛ ducami iñsaanΛr Λmo ΛΛsivogamicagi?

53 AidΛsi gΛnΛΛmadu daacatadai aanΛ vΛΛs tasai

ΛgΛΛ quiuupaigadΛrΛ judidú tomali maitiñtaata
 aapimΛ, dΛmos sivi casigΛnajaga aapimΛ
 tucagi ΛrDiaavora aa duiñdadΛ vΛΛtarΛ cascΛdΛ
 —astΛdai ΛSuusi.

⁵⁴ Tai amaasi Λgai maisapicami bΛi ΛSuusi, dai
 bΛΛcai ΛbaitΛcΛaacamigadΛ papaali quiidiamu,
 vaidΛ ΛPiiduru mosmΛΛcascΛrΛ oidi. ⁵⁵ Tai aa
 ami tuisiqui Λraana ganai, dai taicovai daraiva,
 taidΛ ΛPiiduru saagida daiva ΛΛpΛ. ⁵⁶ Tai amaasi
 Λmo cusñiiru tΛΛgacai istaicovai daacatadai Λgai,
 gΛtΛgito nΛnΛidi daidΛ itΛdai:

—Idi cΛΛli ΛΛpΛ ΛΛmadu aimΛraiña
 gomaisapicΛdΛ —astΛdai Λcusñiiru.

⁵⁷ DΛmos ΛPiiduru Λsto, daidΛ itΛdai:

—MaitanmaatΛ aanΛ gocΛΛli di —astΛdai
 ΛPiiduru.

⁵⁸ Tai gooquiΛrioma, Λmai cΛΛli tΛΛ daidΛ
 itΛdai:

—AapiapΛ ΛrΛmoco gomaisapicΛdΛ aduñdΛ ΛΛpΛ
 —astΛdai.

DΛmos ΛPiiduru itΛdai:

—Cho, maitanmaatΛ aanΛ gocΛΛli di —astΛdai.

⁵⁹ Tai bo laascΛdΛ Λmai itΛi:

—SΛΛlicΛdΛ idi cΛΛli ΛΛmadu aimΛraiña gomais-
 apicΛdΛ ΛΛpΛ daidΛ ΛrGalileeΛrΛ oidacami ΛΛpΛ
 —astΛdai ΛcΛΛli.

⁶⁰ TaidΛ ΛPiiduru itΛi:

—Cho, aanΛ tomali maimaatΛ mΛsioorΛ aagai
 aapimΛ —astΛdai ΛPiiduru.

Dai quiaa ñioocaitadai Λgai tai cuujui
 tacucu. ⁶¹ TaidΛ ΛSuusi vui nΛnΛaava

ΛPiiduru, taidΛ ΛPiiduru tΛgito istumaasi agidi
 ΛmamaatΛtuldiadami, sai maiquiaa cuujuicai

—ΔjΔ Diuusi maradΛana poduucai mΛsduucai aagai aapimΛ —astΛtΛdai.

⁷¹ Tai Λgai itΛi:

—¿TuisidΛ nΛnΛracana aatΛmΛ vaamioma nΛijadami cacaΛcatai isΛΛgi gΛtΛñicΛdΛ gΛraagidi goovai? —ascaiti ΛbaitΛguucacami.

23

¹ Amaasi vΛΛscatai ΛbaitΛguucacami bΛΛcai ΛSuusi dai Pilaato vuidΛrΛ cΛi. ² Dai ami gΛpiΛrΛ vuupaimi daidΛ icaiti:

—TΛΛ aatΛmΛ idi cΛΛli vai sisioquitudai gΛraaduñi daidΛ icaiti sai maitΛaagai tΛsaa namΛquiadagi ΛgΛΛ baitΛcΛaacami romano, daidΛ icaiti ΛpΛ sai sΛΛlicΛdΛ ΛrΛCristo goovai ismaacΛdΛ Λrrai ΛpΛ —astΛtΛdai.

³ Amaasi ΛPilaato tΛcacai daidΛ itΛtΛdai:

—¿Aapipasi ΛrΛjudidíu raígadΛ? —astΛtΛdai.

TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—ΔjΔ poduuquiava pΛsducatai aagai aapi —astΛtΛdai.

⁴ Amaasi ΛPilaato itΛtΛdai ΛbaitΛguucacamigadΛ papaali ΛΛmadu Λoodami:

—MaitantΛtΛgai tomali Λmo istumaasi soimaascami idi cΛΛliΛrΛ —astΛtΛdai.

⁵ DΛmos Λoodami vaamioma gΛgΛrΛ aagidi daidΛ itΛtΛdai:

—Goovai sisioquitudai vΛΛsi JudeeΛrΛ oidacami gΛmamaatΛtuldaragacΛdΛ, GalileeaiñdΛrΛ abiaadΛrΛ gΛaaga goovai dai asta tami —astΛtΛdai.

6 Dai aidasi caa Pilaato imaasi gatacakai sabaiga Galilee oidacami caali. 7 Dai aidamasi aagidi sai aja, tai agai ootosi Eroodasi ismaacada rtaanadamicatadai Galilee damos aid Jerusalem daacatadai agai. 8 Taid Eroodasi alia baigalli tagacai Suusi lquioma abiaadara naida liditadai agai cajoomacatadai agai dai naida lidiña isivuaada agai amo istumaasi ggarducami. 9 Daid Eroodasi naana maasi tacacai, dmos Suusi maiaa noragi tomali amo istumaasi. 10 Dai ami daraajatadai ara abaitaguucacamigada papaaligada judidiu amadu amamaatatuldiadami Diuusi sallicamigada, agai alia goguama gpiara vuupai. 11 Amaasi Eroodasi amadu sandaarugada soi duucai naidi Suusi, dai mosparunda lidi agai dai calga dadapacami aadi yuucusi amo rai duucai. Amaasi Eroodasi ootosi pamu Pilaato. 12 Dai aid tasara gnaaduñta Pilaato amadu Eroodasi lquioma rgansasaayumcatadai agai.

13 Amaasi Pilaato mpagi abaitaguucacamigada papaali amadu atataanadami amadu oodami, 14 daid itadai: —Aapima mtaiñvuaapi idi cali pocaititai sai goovai sisioquitudai oodami, nai aanatacakai aapima gnvuitapi dai canaidi aapima iñsmaitatagai istumaasicada gpiara caatacagi goovai tomali amo istumaasicada mastuucada gpiara vuupai aapima. 15 Tomali Eroodasi baiyoma pamu grootosi agai canaidi aapima ismaitaristuma ducami goovai tomali maiviaa aatama istuisida muaagi. 16 Mossoimaa

taatatuldamu aan Δ dai gooqui Δ r Δ dagitomu
—ast Δ t Δ dai Δ Pilaato.

¹⁷ Pilaato aid Δ siaa duudag Δ r Δ viaacatadai isdag-
itoldagi Δ oodami Δ maadutai Δ maamaisapic Δ d Δ
poduucai ivuaadana Δ gai v Δ Δ si uumigi casc Δ d Δ .

¹⁸ Tai v Δ Δ si Δ oodami Δ mapai ijiña dai pocaiti:

—Vaidacaivurai goovai dai muaa dai dagito
Baraavási —ascaiti Δ oodami.

¹⁹ Baraavási Δ mpagi oodami dai co-
cotuli Δ bait Δ guucacami Δ Δ madu daid Δ
 Δ rgamuaacamicatadai Δ Δ r Δ mai casc Δ d Δ
maisacatadai. ²⁰ Vaid Δ Pilaato dagitua Δ lilitadai
 Δ Suusi, dai aagidi Δ oodami Δ pamu. ²¹ D Δ mos Δ gai
vaamioma ijiña daid Δ icaiti:

—Siisañi curusiaba. Siisañi curusiaba —ascaiti
 Δ oodami.

²² Dai amaasi cavaic Δ r Δ it Δ t Δ dai Δ Pilaato:

—¿Tuma soimaasi iducami goovio? Aan Δ
mait Δ t Δ gai istuusi muaagi, soimaa taatatuldamu
aan Δ dai dagitomu —ast Δ t Δ dai Δ Pilaato.

²³ D Δ mos Δ oodami vaamioma g Δ g Δ r ñiooquimi
daid Δ icaiti m Δ sai curusiaba siisana, dai mos Δ Δ
g Δ g Δ r ñiooquimi Δ gai m Δ sai siisana curusiaba
m Δ tai poduucai idui isducatai aagai Δ gai. ²⁴ Taid Δ
 Δ Pilaato ip Δ li isiduñiagi m Δ sducatai aagidi, ²⁵ dai
dagito Δ c Δ Δ li ismaac Δ d Δ Δ oodami ip Δ li, Δ gai
ismaac Δ d Δ maisapicatadai gamuaacamicatai
dai cocotuldacai Δ oodami. Taid Δ Δ Pilaato t Δ Δ gi
 Δ Suusi Δ oodami said Δ iduuna Δ gaic Δ d Δ istumaasi
ip Δ liadagi.

²⁶ Dai aid Δ si vaidaticatadai Δ gai Δ Suusi dai
curusiaba siisa agai, dai caayana aayi Δ mo

calli Sireñiarla oidacami ismaacada dajiañdarla imaitadai Simuñi tlagiducami, matai bli dai tajai sai gooquiarla imañña asuusi dai bllaticana acurusi.

27 Dai oiditadai mui oodami dai mui ooqui lapa oiditadai dai galgara suañimi dai iñaquimi soigalliditai naiditai asuusi. 28 Damos asuusi vui nannaava daida itadai:

—Ooqui Jerusaleenlarla oidacami maitavar suanada soimaa taatacatala aanla baiyomavar suanada mslascada soimaa taatacagi aapima llamadu ganmaamara giñvaavoitudaitai. 29 Aimu istuigaco alia soimaasi gataatamu dai povacaitiada agai: “Sialla baigallidi looqui ismaacada maitistutuidi ismaamatadagi dai agai ismaacada tomali amo imidagai maimaamatai”. 30 Dai amaasi aoodami ipliadamu isdaama suuligiagi agigiidi dai sai iñana. 31 Canlidi aapima sia soimaasi giñtaatamituldi goodami maitaristuma ducamicatala aanla, damos naidamu aapima sia soimaa taatamu goovai ismaacada arsoimaasi iducami —astadai asuusi aoodami.

32 Dai vaidaticatadai lapa gooca llsvogami dai llamadu coodia agai asuusi. 33 Dai amaasi alcai mllca siaaco Calavera tlagidu ami curusiaba sisia asuusi, llamadu lvgoocai gpiarlarla vllacami. Amoco amo curusiaba sallisia padarlarla asuusi dai agamai amai curusiaba oogisia padarlarla. 34 Dai aidamsi curusiaba siisapaitadai asuusi tai agai itai:

—Giñoooca oigaldañi idi oodami maitamaatala goovai istuma vueeyi —astadai asuusi.

Daid Δ Δ sandaaru t Δ cavi dadaitudai tumiñsi dai n Δ ida agai sooriatai g Δ ntaacoida agai Δ Suusi yuucud Δ . ³⁵Vaid Δ Δ oodami n Δ iditadai ami daraajatai, dai asta Δ t Δ Δ aan Δ dami parunaitadai Δ Suusi daid Δ icaiti:

—C Δ Δ gac Δ r Δ vuvaitu goovai aa dai sivi ζ tu- isid Δ maic Δ Δ gac Δ r Δ g Δ vuusaida Δ lidi goovai Δ Δ gi? Iss Δ Δ lic Δ d Δ Δ r Δ Cristo goovai di daid Δ Δ rDiuusi Δ covai vuusaidad Δ —ascaiti Δ t Δ Δ aan Δ dami.

³⁶Daid Δ Δ sandaaru Δ Δ p Δ parunai dai miaad Δ r Δ guguc Δ i dai iituda agaitadai valienti maisi c Δ Δ gaducami ³⁷daid Δ it Δ Δ dai Δ Δ p Δ :

—P Δ saapi Δ rraígad Δ judidíu di c Δ Δ gac Δ r Δ ig Δ vuusaida aapi Δ Δ gi —ast Δ Δ dai Δ sandaaru.

³⁸Dai mood Δ daanioma oojisicatadai gilieegoc Δ d Δ dai latiiñic Δ d Δ dai evreoc Δ d Δ , siaacoga icaiti: “Idiav Δ r raígad Δ judidíu”, ascaiti Δ oojai.

³⁹Amaadutai Δ g Δ pi Δ r Δ v Δ Δ t Δ c Δ d Δ ismaac Δ d Δ ami saig Δ catadai parunai Δ gai casc Δ d Δ it Δ Δ dai:

—P Δ saapi Δ rCristo c Δ Δ gac Δ r Δ ig Δ vuusaida aapi Δ Δ gi dai c Δ Δ gac Δ r Δ g Δ r Δ vuvaida aat Δ Δ Δ Δ p Δ —ast Δ Δ dai.

⁴⁰D Δ mos Δ g Δ mai bagaimi g Δ aduñi daid Δ it Δ Δ dai:

—¿Maitap Δ s Δ Δ b Δ idi Diuusi? Aapi Δ Δ p Δ soimaasi taataca Δ pan duuc Δ i goovai. ⁴¹D Δ mos aat Δ Δ gia viaa istuc Δ d Δ soimaasi taatacagi, soimaasi idui aat Δ Δ casc Δ d Δ . D Δ mos idi c Δ Δ li maitidui tomali Δ mo soimaasi —ast Δ Δ dai.

⁴²Dai amaasi it Δ Δ dai Δ gai Δ Suusi:

—P Δ si Δ Δ scad Δ aiyagi p Δ siaaco gata Δ aan Δ da agai pai giñ Δ gito —ast Δ Δ dai.

⁴³Taid Δ Δ Suusi aa noragi daid Δ it Δ Δ dai:

—S_{ΛΛ}lic_Λd_Λ ang_Λaagidi p_Λsai sivi giñ_{ΛΛ}madu daaca agai t_Λvaagi_Λr_Λ —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

⁴⁴ Aid_Λsi casi _Λrdaan duucucatadai v_{ΛΛ}si oidigi tucapi vii uruno taadaco uucami. ⁴⁵ Tasai mostucapi vii, taid_Λ _Λg_{ΛΛ} icuusi vaamioma covoocami si_Λmo sueeyi ismaac_Λd_Λ _Λg_{ΛΛ} quiuupaigad_Λr_Λ judidíu sagi_Λcatadai _Λran s_{ΛΛ}li sarai s_{ΛΛ}liacoga t_Λcavid_Λr_Λ abiaad_Λr_Λ. ⁴⁶ Amaasi _ΛSuusi g_Λg_Λr_Λ iñña daid_Λ it_Λi:

—Giñ_{ooca} g_Λviituldagena giñib_Λdaga —ast_Λt_Λdai. Dai mospot_Λ _Λgai dai muu.

⁴⁷ Dai aid_Λsid_Λ _Λsandaaru t_Λaan_Λdamigad_Λ ismaac_Λd_Λ _Λrromano n_Λiditai istumaasi _Λp_Λduitadai, siaa duutuli Diuusi daid_Λ icaiti:

—S_{ΛΛ}lic_Λd_Λ _Λrvaavoi isidi c_{ΛΛ}li mait_Λrsoimaasi iducamicatadai —ascaiti.

⁴⁸ Dai v_{ΛΛ}si _Λoodami ismaac_Λd_Λ ami daraa-jatadai dai n_Λidi istumaasi _Λp_Λdui, iji abiaad_Λr_Λ dai g_Λvimi g_Λnmoomo. ⁴⁹ D_Λmos v_{ΛΛ}scatai ismaac_Λd_Λ maat_Λcatadai _ΛSuusi m_{ΛΛ}casd_Λr_Λ guucacatai n_Λidi imaasi _{ΛΛ}madu _Λooqui ismaac_Λd_Λ oiditadai Galileeaiñd_Λr_Λ abiaad_Λr_Λ.

⁵⁰ Dai oidacatadai _Λmo c_{ΛΛ}li c_{ΛΛ} tuigacami dai mait_Λrsoimaasi ivuaadami, Osee t_{ΛΛ}giducami, Arimatee_Λr_Λ oidacami Judeea d_Λv_{ΛΛ}r_Λr_Λ. Dai _Λgai _Λr_Λmo t_Λaan_Λdami ismaac_Λd_Λ t_Λcacaiñña m_Λsmaac_Λd_Λ vaan tutusaiñña. ⁵¹ _Λgai n_Λn_Λracatadai istuigaco gata_Λaan_Λda agai Diuusi, casc_Λd_Λ maibai aagaitadai _Λgai isducatai idui _Λgaa bait_Λguucacami. ⁵² Dai amaasi _Λgai n_Λidamu _ΛPilaato dai taí _ΛSuusi tuucugad_Λ. ⁵³ Dai

tavaañdakai curusiaiñdarΛΛmo icuusi tuaacamiΛrΛ
biisa dai Λmo tΛjoovai tΛΛ mΛsiaaco tomali
Λmaadutai maiquiaa yaasa Λmai muuquiadΛ.

⁵⁴ AidΛ ΛrΛtasaicatadai istuigaco bai vuaadana
Λgai vΛΛsi dai siaadiqui ΛribΛstaragaicatadai
istuigaco maitistuma vuaadana Λgai.

⁵⁵ DaidΛ Λooqui ismaacΛdΛ oiditadai ΛSuusi
GalileeaiñdarΛ abiaadΛrΛ iji dai nΛnΛidi ΛtΛjoi dai
gΛntΛgito nΛnΛidi mΛsducatai tΛΛ ΛmuuquiadΛ.

⁵⁶ Dai aidΛsi quiiyana dada Λgai bai dui asaiti
sigian uuvadami dai siaadiqui ibΛstaragΛrΛ
gΛniibΛsi poduucai isducatai gΛnviidacatadai
Λgai.

24

¹ Dai siaadiqui tuucamidΛrΛ tasΛrΛ ΛcaldiarΛ,
Λooqui ΛΛqui quiaamoco iji siaaco caatΛcatadai
ΛSuusi tuucugadΛ dai vuucaticatadai Λsigian
uuvaicΛdΛ ismaacΛdΛ bai duitadai Λgai dai
tΛida agaitadai ΛmuuquiadΛ dai aa ooqui ΛpΛ
oiditadai. ² Dai aidΛsi aayi Λgai gΛntΛgito tΛΛ
isΛodai ismaacΛdΛ ΛcΛdΛ cuupicatadai ΛtΛjoi
iscamaianaasi daacatadai, ³ tai Λgai vaapa dΛmos
maitΛΛ Λgai ΛSuusi tuucugadΛ. ⁴ Dai Λgai aliΛ
duduaadimucataidai dai tomali maimaΛtΛcatadai
istuma duñiagi, dai tΛΛ gooca cΛcΛΛli vai sonuana
guucacatadai dai dadadacΛi yuucusidΛ. ⁵ DaidΛ
Λooqui cuicΛsacatadai duduaadimucai taidΛ
ΛcΛcΛΛli itΛdai:

—¿TuimΛsi gaagai coidadΛ saagida Λgai
ismaacΛdΛ duaaca? ⁶ Maita tami daja Λgai
duaacata. GΛntΛgitovurai isducatai gΛnaagidi Λgai

aidΛmasi quiaa GalileeΛraΛ daraajatadai. ⁷ AidΛsi povΛntΛtΛdai Λgai sai Λgai ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami gΛaagaitadai mΛstΛΛgidagi soimaasi ivuaadami, dai sai bo vaica tasaicΛdΛ duaaca agaitadai —astΛtΛdai ΛcΛcΛΛli.

⁸ Tai Λgai gΛntΛgito Λñiooqui ismaacΛdΛ aagidi ΛSuusi. ⁹ Dai iimΛcai abiaadΛraΛ looqui iji dai mΛΛ aagidi vΛΛsi imaasi Λbaivustaama dan Λmoco ΛSuusi ojootosadΛ ΛΛmadu vΛΛscatai Λgaa. ¹⁰ Λooqui ismaacΛdΛ aagidi lojootosicami ΛrMaría Madaliña, ΛΛmadu Vuañiita, ΛΛmadu María Jacovo dΛΛdΛ, dai aa ooqui. ¹¹ DΛmos lojootosicami mosvuiirugami duucai caΛ Λñiooqui ismaacΛdΛ aagidi looqui dai maivaavoitu.

¹² DΛmos ΛPiiduru mΛraitai vuusai dai mΛΛ nΛnΛidi siaaco caatΛcatadai ΛSuusi, dai aΛcai tuucavi nΛnΛaava dai tΛΛ Λicuusi tuaacΛdΛ ismaacΛdΛraΛ biisapicatadai ΛmuuquiadΛ vai mosgajiaadΛraΛ daacatadai, tai Λgai Λpamu aa gΛi dai du-aadimutugaitai ΛgaicΛdΛ ismaacΛdΛ ΛpΛduitadai.

¹³ Dai Λgai vaa tasΛraΛ goocatai ΛSuusi mamaatΛrdamigadΛ Emausamaco iimΛitadai, Emausa maisi mΛΛcoraga JerusaleenaiñdΛraΛ parΛ goo oora imidagai. ¹⁴ Dai iimΛitai aatagaimi dai aagaimi Λgai vΛΛsi istumaasi daivusai JerusaleenΛraΛ. ¹⁵ Dai aidΛsi aipaco gΛnaatagidimi Λgai, tai ΛΛgi ΛSuusi miaadΛraΛ cΛquiva dai oí. ¹⁶ DaidΛ ΛcΛcΛΛli nΛiditadai dΛmos Diuusi maimaa oigaragai ismatiagi sioraΛ Λgai. ¹⁷ TaidΛ ΛSuusi tΛcakai daidΛ itΛtΛdai:

—¿Tumaasi aatagaimi aapimΛ iimΛitai? ¿TuimΛsi soigΛnΛlidi? —astΛtΛdai ΛSuusi.

¹⁸ Tai Λ maadutai Λ C Λ C Λ Li ismaac Λ d Λ Cleofasi t Λ Λ gidu aa noragi daid Λ it Λ t Λ dai:

—V Λ si oidacami maata istumaasi Λ p Λ dui Jerusaleen Λ r Λ , ζ mos Λ ca aapip Λ s maimai, ami g Λ uuliñacatai Λ p Λ ? —ast Λ t Λ dai.

¹⁹ Amaasi Λ Suusi it Λ t Λ dai:

— ζ Tumaasi Λ p Λ duio? —ast Λ t Λ dai.

Tai Λ gai it Λ t Λ dai:

— Λ gai ismaac Λ d Λ Λ p Λ dui Λ Suusi Nasareet Λ r Λ oidacamic Λ d Λ , ismaac Λ d Λ Λ r Λ mo Diuusi ñiooquituldiadamigad Λ catadai daid Λ ivuaadana mui naana maasi g Λ g Λ rducami asta g Λ ñiooquic Λ d Λ Diuusi vuitapi dai Λ oodami vuitapi. ²⁰ Dai isduucai Λ bait Λ guucacamigad Λ Λ papaaligad Λ Λ judidíu Λ madu g Λ r Λ t Λ aan Λ damiga gat Λ gi masai gataaanana muaaragai dai curusiaba siisana.

²¹ Aat Λ m Λ po Λ lidadai is Λ gai Λ gai dai c Λ gac Λ r Λ vuvaida agaitadai judidíu. D Λ mos sivi casi Λ p Λ dui vaica tasai si Λ p Λ dui gomaasi. ²² D Λ mos Λ moco ooqui aat Λ m Λ g Λ r Λ saagidaiñd Λ r Λ g Λ r Λ ab Λ catai. Ali Λ Λ qui iji Λ gai siaaco caat Λ catadai Λ Suusi, ²³ dai mait Λ Λ gai Λ tuucugad Λ , dai dadacai pocaitimi sai vuitapi g Λ nmaasitu Diuusi t Λ t Λ añicarud Λ sai pot Λ t Λ dai sai Λ Suusi duaaca. ²⁴ Tai Λ madutai g Λ raaduñi iji siaaco caat Λ catadai Λ gai dai t Λ Λ si isducatai aagai Λ ooqui d Λ mos Λ Suusi gia mait Λ Λ gai Λ p Λ —ast Λ t Λ dai Λ C Λ C Λ Li.

²⁵ Amaasi Λ Suusi it Λ t Λ dai:

—Gia maimaata ca Λ aapim Λ dai mos Λ t Λ v Λ pic Λ d Λ maiquiaa vaavoitudai ismaac Λ d Λ aagai Λ Diuusi ñiñiooquituldiadamigad Λ . ²⁶ ζ Maitasi viaacatai Λ Cristo issoimaa taatagi Λ si

gomaasi vai gooqui^{ΛΓΛ} siaa duutuadagi v^{ΛΛ}scatai t^Λvaagi^{ΛΓΛ}? —ast^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

²⁷ Amaasi ^ΛSuusi aagidi ist^Λiya ^Λlidi v^{ΛΛ}si ^Λoojai ismaac^{ΛΔ} oojisi Diuusi ñ^{ioo}quid^{ΛΓΛ} siaaco ooja Diuusi ñ^{ioo}quituldiadamigad^Λ aagaitai ^ΛSuusi. ^ΛΛp^Λga aagai ^Λgai ismaac^{ΛΔ} ooja Moseesacaru dai gooqui^{ΛΓΛ} aagai ismaac^{ΛΔ} ooja ^Λgaa Diuusi ñ^{ioo}quituldiadamigad^Λ.

²⁸ Dai aid^Λsi aayi ^Λc^Λc^Λli siaacoga iimia agaitadai vaid^Λ ^ΛSuusi mosdaivuñia agaitadai abiaad^{ΛΓΛ}. ²⁹ D^Λmos ^Λc^Λc^Λli goguama oí sai vi^{ΛΛ}na daid^Λ it^Λt^Λdai:

—G^{ΛΓΛ}madu ivii casia uruñimi oidigi dai catu-caimi v^{ΛΛ}si —ast^Λt^Λdai.

Taid^Λ ^ΛSuusi ami aayi ^Λp^Λ dai ^Λmadu viiya agai. ³⁰ Dai aid^Λsi gaugia agaitadai ^Λgai ^Λc^Λc^Λli ^Λmadu meesa vuid^{ΛΓΛ} taid^Λ ^ΛSuusi b^Λi ^Λpaana dai gamamagi dai saasarai dai maa ^Λc^Λc^Λli. ³¹ Mospodui ^Λgai tai Diuusi maa oigaragai ^Λc^Λc^Λli sai maat^Λna is^Λgai ^{ΛΓΛ}Suusi. D^Λmos aid^Λ otoma ^ΛSuusi mait^Λmaasitu abiaad^{ΛΓΛ}. ³² Vaid^Λ ^Λc^Λc^Λli povai g^Λnt^Λdai aipacoga:

—¿Maitasi ^Λrvaavoi t^Λsali^Λ baig^{ΛΓΛ}lidadai aat^Λm^Λ aid^Λsi g^Λroididadai ^Λgai voiyaiñd^{ΛΓΛ} dai g^Λraagidimi isducatai icaiti Diuusi ñ^{ioo}quid^Λ? —ast^Λt^Λdai ^Λc^Λc^Λli.

³³ Dai amaasi ^Λgai main^Λna vaamioma mosotoma ^Λpamu aa suuli Jerusaleenamu, vai ami g^Λmpaidacatadai ^Λbaivustaama dan ^Λmoco ojootosicami ^Λmadu ^Λaaduñd^Λ. ³⁴ Daid^Λ ^Λojootosicami pot^Λt^Λdai ^Λgaa gooca ^Λc^Λc^Λli:

—S^Λlic^{ΛΔ} ^Λrvaavoi isduaaca ^Λmamaat^Λtuldiadami goSimuñi cat^{ΛΛ} —ast^Λt^Λdai.

³⁵ Amaasi $\Delta V \Delta$ gocai $c \Delta c \Delta \Delta$ li aagidi isducatai $\Delta p \Delta$ dui $voiy \Delta r \Delta$, dai isducatai mai Δ gai Δ Suusi $\Delta id \Delta$ si saasarai Δ gai Δ paana.

³⁶ Amaasi quiaa aagaitadai Δ gai imaasi, taid Δ Δ Suusi saagida $c \Delta$ quiva dai aduucai viaatuli:

—¿Baigam Δ si $\Delta n \Delta$ lidi? —ast $\Delta t \Delta$ dai.

³⁷ Tai Δ gai ali Δ duduaadimu dai $po v \Delta n \Delta$ lidityadai $si \Delta r \Delta$ mo $sui \Delta$ ñali $ismaac \Delta d \Delta$ $n \Delta$ lidi Δ gai. ³⁸ Δ amos Δ Suusi it $\Delta t \Delta$ dai:

—¿Tuim Δ si duduaadimucu? ¿Tuim Δ si maic $\Delta \Delta$ ga vaavoitu aapim Δ ? ³⁹ $N \Delta id$ avurai $gi \Delta$ ñoonovi $\Delta \Delta$ madu $gi \Delta$ ñ $\Delta \Delta$ caso Δ gai vaa Suusiana. $Gi \Delta$ ñtaatavurai dai $n \Delta$ ida. Δ mo $sui \Delta$ ñali maioo tomali maituucuga $po duuca$ i $m \Delta s$ ducatai $gi \Delta$ ñ Δ lidi aapim Δ —ast $\Delta t \Delta$ dai Δ Suusi.

⁴⁰ Dai $pot \Delta \Delta$ cai $t \Delta t \Delta$ gidi $g \Delta$ noonovi $\Delta \Delta$ madu $g \Delta \Delta \Delta$ caso. ⁴¹ Δ amos Δ gai maiquiaa vaavoitudaitai $baig \Delta n \Delta$ ldacai dai mait $\Delta t \Delta$ gaitai istumaasi $g \Delta n t \Delta t \Delta$ gituagi. $Casc \Delta d \Delta$ Δ Suusi $pot \Delta t \Delta$ dai:

—¿Viaam Δ si istumaa ugia aan Δ ? —ast $\Delta t \Delta$ dai Δ Suusi.

⁴² Tai Δ gai maa laachi vatopa gaicami dai Δ mo $m \Delta \Delta m \Delta$ vai. ⁴³ Taid Δ Δ Suusi $b \Delta i$ dai uu Δ gai vuitapi.

⁴⁴ Dai $gooqui \Delta r \Delta$ it $\Delta t \Delta$ dai Δ Suusi:

— $V \Delta \Delta$ si istumaasi $ismaac \Delta d \Delta$ soimaa taata aan Δ $\Delta r \Delta$ gai isducatai $g \Delta n$ aagidi aan Δ $\Delta id \Delta$ si quiaa $g \Delta n \Delta \Delta$ madu daacatadai, sai viaacatadai $si \Delta p \Delta du \Delta$ ñiagi $v \Delta \Delta$ si $gomaasi$ $ismaac \Delta d \Delta$ $g \Delta a$ agai $\Delta liivro \Delta r \Delta$ $ismaac \Delta d \Delta$ ooja Moseesacaru dai $ismaac \Delta d \Delta$ ooja $\Delta Diuusi$ $\Delta i \Delta i \Delta$ iooquituldiadamigad Δ dai $ismaac \Delta d \Delta$ oojis $Salmosi$ $liivrugad \Delta r \Delta$ $gi \Delta$ ñaagaitai —ast $\Delta t \Delta$ dai Δ Suusi.

⁴⁵ Dai soi Λ Suusi Λ gai sai maat Λ ca Λ cana. ⁴⁶ Daid Λ it Λ t Λ dai:

—Poduucai oojisi said Λ Λ Cristo viaacatadai ismuquiaagi dai bo vaica tasaic Λ d Λ viaacatadai isduaacagi coidad Λ saagidaiñd Λ r Λ . ⁴⁷ Dai gomaasi ismaac Λ d Λ soimaa taata aan Λ g Λ aagai m Λ saagidagi v Λ Λ si oidigi daama oidacami Jerusaleenaiñd Λ r Λ abiaad Λ r Λ g Λ naagacai dai sai g Λ aagai is Λ ma duucacai g Λ nt Λ t Λ gituagi dai camaisoimaasi ivuaadagi vai poduucai oig Λ dica Λ gai v Λ Λ si soimaascamigad Λ . ⁴⁸ Dai aapim Λ Λ rn Λ ijadami v Λ Λ si imaasi. ⁴⁹ Dai aan Λ g Λ nootosdamu v Λ Λ si istumaasi aagai giñ Λ oca, d Λ mos tanasi Jerusaleen Λ r Λ avar daraaja asta si Λ Λ scad Λ diviagi Diuusi guvucadad Λ t Λ vaagiaiñd Λ r Λ aapim Λ g Λ Λ madu —ast Λ t Λ dai Λ Suusi.

⁵⁰ Daid Λ Λ Suusi vaidacai g Λ ojootosa abiaad Λ r Λ Betaaniumu, dai vañigidacai g Λ noonovi siaa duutuli. ⁵¹ Dai siaa duutuldacai Λ covai ii dai t Λ vaagiamu t Λ sai. ⁵² Daid Λ Λ ojootosicami casiaa duutudacai aa suuli Jerusaleenamu dai ali Λ baig Λ Λ liatugai, ⁵³ dai v Λ Λ scar Λ Λ g Λ quiuupaigad Λ r Λ Λ judidíu daraajatai siaa duutudaiña Diuusi.

Mos Λ caasi.

Diushi ñiooquidΛ utuducami oodamicΛdΛ
New Testament in Tepehuan, Northern
(MX:ntp:Tepehuan, Northern)

copyright © 1981 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tepehuan, Northern

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tepehuán del Norte [ntp], Mexico

Copyright Information

© 1981, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tepehuan, Northern

© 1981, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

1cd37655-9109-5b5b-ab5d-6e755e5aa421